FREDERIQUE HEBRARD

Septembre nesigur

ALCRIS

Capitolul 1

Era sfârşitul lunii august.

Ne întorsesem din vacanţă de câteva zile şi ne instalasem la moara noastră din Chauvry.

De mult timp, roata ştirbită a morii nu se mai învârtea în pârâu. In faţa casei era un orizont destul de larg pentru a te face să uiţi apropierea Parisului, câteva coline galbene şi verzi, ansamblul odihnitor al pădurii Montmorency... In grădină, era o masă din piatră. Pe această masă, Francois şi cu mine, am băut mii de ceşti de ceai, în mirosul de benzină al pensulelor mele, între două fraze ale romanelor sale. Pentru această linişte, vegetaţie şi răcoare, încă din luna mai, veneam să dormim la Chauvry. Părăseam stopurile pentru stele şi, dimineaţa, soarele ne trezea prin fereastra deschisă.

François este soţul meu. Mi se pare că din cauza lui îmi place atât de mult să pictez verdele arborilor şi podurile de pe Sena. Aveam douăzeci de ani când l-am întâlnit. Acum, am

douăzeci si şapte. Timp de şase ani, am râs de aceleaşi povesti, ne-a odihnit acelaşi somn, am respirat aceeaşi adiere. Caut alte cuvinte pentru a spune ce eram unul pentru celălalt. Dar fericirea nu se povesteşte şi, aici începe povestea mea.

Povestea mea? Povestea tumultuoasă a unui septembrie. O mică porţiune de timp... Dar amintirea ei, face parte din mine şi trecerea anotimpurilor nu poate aduce soarele de toamnă fără să regăsesc acel gest dulce-amărui care-mi face inima să bată mai repede.

Petrecusem o lună la Cap-Ferrat, cu Elizabeth, fiica noastră. Elizabeth avea trei ani şi cel mai adorabil caracter din lume. Marea o aurise ca pe o mică prepeliţă trecută prin cuptor. Toată ziua amestecam ocru cu alb, pentru a găsi nuanţa trupului său, gol, în grădină. îmi pictam fiica sub salcie, în faţa coacăzilor, pe malul pârâului, pe pajişte... şi niciodată nu găseam acea tentă de pâine coaptă, niciodată nu redam gropiţele de la coate şi din obraji... François se întorcea la cină şi se apleca peste umărul meu.

- Iar Elizabeth?

îmi săruta ceafa, gâtul, urechea.

- Nu toate sărutările pentru mama! striga fetiţa.

îmi aranjam pensulele şi urcam în cameră pentru a-mi schimba rochia. François mă urma şi se aşeza pe

pat.

- Ei bine? îi spuneam.

Şi-mi povestea ziua sa.

De trei ani, François conducea lucrările de editare la Editura Secolului. Fusese cadoul de la naşterea Elizabethei. El ne-a permis să cumpărăm pietrele învechite ale morii. încetasem să mai fim săraci. Aveam un copil şi o casă. Intrase şi un câine pierdut, fusese botezat Aristide şi nu mai plecase de acolo. Moara fusese ruinată. Plouase în pod. François publicase un roman, Patrice Levan făcuse o expoziţie cu pânzele mele, la Galeria sa şi moara avusese acoperiş nou. îi vopsisem toţi pereţii, raşchetasem parchetul şi lustruisem toate mobilele... casele pe care le iubeşti, devin repede case familiale. Lui François şi mie, mi se părea că am făcut acolo primii paşi, ca Elizabeth.

în timpul verii, din dragoste pentru Chauvry, François reunea întâlnirile sale de luni, până vineri dimineaţa. îl însoţeam deseori şi mâncam împreună de prânz, ca studenţii. El numea asta a-mi face curte. Dar dacă era timp frumos, iar eu mă simţeam în formă, rămâneam la moară şi pictam toată ziua.

Dumnezeule! ce simplă mi se părea această viaţă...

Ştiam că eram fericiţi. Dar nu-ţi poţi repeta în fiecare zi privindu-ţi copilul, câinele, casa şi bărbatul pe care-l iubeşti. „Sunt fericită, sunt fericită“. Te

obişnuieşti. Şi apoi, „sunt fericită, sunt fericită“... devine o muzică uşoară, care adoarme şi care, în cele din urmă, nu mai spune nimic... nu mai înseamnă nimic până în ziua în care copilul este bolnav, în care moare câinele, în care casa este vândută, în care bărbatul pe care-l iubeşti nu se mai apleacă seara peste ceafa ta, lângă masa de piatră din grădină...

***

în acel sfârşit de vacanţă, atmosfera era foarte liniştită la Ediţia Secolului. Apoi, într-o seară, François mă întreabă aşezându-se lângă mine:

- Ştii oare cine soseşte?

- Pantera din Mantova!

Izbucni în râs. Ghicisem.

Era vorba despre Sandra Tiepola. Un singur film de-al ei intrase în acel moment în Franţa: „Pantera din Mantova“. într-un Ev Mediu imaginar, o favorită a Prinţului de Gonzague dezlănţuia ura şi trădarea. Războiul civil, foametea, o epidemie de holeră şi clemenţa Prinţului muribund, deschideau spre caritate ochii Panterei, care, într-o rochie de dimie care se mula pe ea, se încredinţa lui Dumnezeu, pe un morman de cadavre.

Văzusem filmul înainte de vacanţă. Rămăsese aproximativ trei zile pe Champs-Elysées. Nu filmul mă atrăsese, ci Sandra Tiepola. De când Sylvain Verneuil, directorul, adusese de la Roma „La ragazza e la decima Musa“, la Editura Secolului nu se vorbea decât despre ea. Toată Italia citise povestea

începuturilor tinerei actriţe, toată Italia o invidia şi o adora. Intelectualii susţineau că o fiinţă atât de frumoasă era incapabilă să scrie. Dar cititorii nu se preocupau de asta.
Puţin le păsa dacă prinţul din Roma, bătrânul profesor de gramatică sau scriitoarea lipsită de bani, ale căror nume se murmurau, îi scriseseră cartea. Pe ea, apărea semnătura Sandrei Tiepola, ca pe fotografiile pe care le trimitea admiratorilor. Numărul lor creştea din zi în zi, dar Sandra nu era decât o ragazza printre adorabilele ragazze ale cinematografului italian. Pentru a atinge adevărata glorie, trebuia ca numele său să treacă graniţele, să fie deformat de gurile străinilor.

„îmi asum riscul!“ spusese Sylvain Verneuil, cumpărând drepturile cărţii sale. în realitate, era perfect liniştit. Necunoscută în Franţa, Sandra Tiepola nu va mai fi după apariţia ultimului său film. Verneuil îl văzuse la Roma, la o proiecţie particulară.

„Le eclipsează pe toate!“, spusese cu entuziasmul celui care are interese în afacere.

Făcuse în aşa fel încât cartea să fie în librării în momentul sosirii filmului. îi încredinţase traducerea de la „La ragazza“ lui François. Eu mă mirasem întotdeauna să-l aud vorbind italieneşte. încă nu ştiam ce importanţă va avea acest talent, în viaţa mea.

Trecând de vamă, „La ragazza e la decima Muza“, devenise „Sandra şi a şaptea artă“.

- „Daţi-mi vă rog, două kilograme de resturi“.

Era prima frază a cărţii. Sandra Tiepola, fata de cincisprezece ani, desculţă, dintr-o familie sicilian' săracă, tocmai intrase într-o brutărie. Un domn care cumpăra pizza, se întorcea spre ea şi o întreba:

- Vrei să faci cinema?

- Desigur, răspundea ea.

Şi această poveste era adevărată.

După ce trecuseră câţiva ani, Sandra Tiepola avea un apartament la Monte-Mario şi numele scris cu litere de neon, pe faţadele cinematografelor. Cunoştea Punta del Este, Cannes, Veneţia, Berlin, Cork şi Locarno. Se înclinase în faţa unor alteţe autentice. Cinase cu mari regi în exil, mai puţin distinşi decât umilul său tată. Nu se punea problema despre ce făcuseră tata, mama, surorile şi fratele, înainte de a se îmbogăţi. Fuseseră săraci. Leneşi şi adoraţi, se regăseau de-a lungul paginilor, odihnindu-se, după Sandra, obosiţi. Niciodată nu se discutase despre dragoste. Familia şi munca. De altfel, încheia spunând că nimic nu era mai frumos decât reuşita, când îţi permite să-i faci fericiţi pe ai tăi.

De când începuse traducerea, François primea deseori telefoane de la Roma. Vocea Panterei se informa cu o atenţie iscoditoare de stadiul muncii sale. Şi într-o zi, telefonă:

- Arrivo!

A doua zi, era aici.

Niciodată povestirile lui François nu mi se păruseră atât de amuzante ca atunci. în fiecare seară

istorisirile sale mă făceau să râd ceva mai mult decât în ajun. Printre cuvinte, îmi fusese greu să mi-o imaginez pe tânăra femeie. Rămânea doar o impresie de amuzament şi sărbătoare.

Apoi, n-am mai numit-o „Pantera“ şi, fără s-o cunosc, am fost câştigată de prietenia pe care i-o purta François.

***

Trăiam într-o asemenea obişnuinţă de fericire, încât mi-au trebuit mai multe zile pentru a-mi da seama că François era preocupat. Mai întâi, l-am crezut frământat de un nou roman. I-am pus câteva întrebări şi am înţeles că mă înşelasem. Aşa că, mi-am spus că era, probabil, copleşit din cauza Sandrei. Fusese prea răbdător şi amabilitatea sa trebuie să-i fi depăşit puterile. îmi vorbea mai puţin despre ea. îmi priveam pensulele, gândindu-mă la egoismul meu. M-am hotărât să mă întorc la Paris pentru mai multe zile. Mă voi consacra Sandrei şi-mi voi salva soţul de corvezile pe care i le impunea acea tânără femeie, prea stânjenitoare.

închid ochii şi revăd scena... Simt mirosul grădinii înmuiate de o apă care o răcorise. Era treizeci august. Primul foc de lemne trosnea în şemineu. Unul dintre acele focuri în glumă, care făcea plăcere în timpul vacanţei de vară. Lemnul era umed şi împroşca mici picături verzi. Aristide, cu blana udă, dormea la picioarele mele.

- în fond, ce fel de femeie este această Sandra?

- Ce fel de femeie? repetă François. Visă puţin, apoi chipul păru luminat de licărirea focului. Dar este minunată! spuse simplu.

M-am simţit prost şi nu ştiam de ce. îmi priveam soţul cu curiozitate.

- Este foarte frumoasă?

- Foarte, spuse François.

- Povesteşte.

începu să râdă. Părea fericit.

- Nu este nimic de povestit. Este frumoasă, sănătoasă, plină de viaţă.

Doream să mă arunc în braţele sale, să-i acopăr gura cu un sărut, pentru a nu-l mai auzi vorbindu-mi despre Sandra. Mi-am lăsat capul pe umărul lui. îmi mângâia distrat părul cu mâna. Mâna pe care o avea pentru Aristide. Iar acel nume revenea în toate frazele: „Sandra, Sandra, Sandra“... Apoi îmi respinse încet capul.

- Este târziu. Mor de somn.

Am rămas cu câinele. Ochii săi îmi spuneau:

- Nu te duci să dormi cu stăpânul?

Ordinea lumii i se părea răsturnată.

- Nu mă mai iubeşte, Aristide, nu mă mai iubeşte. Iubeşte o fată brunetă, care vorbeşte o limbă pe care n-o înţeleg.

îmi veniră în minte nişte amănunte:

- Nu mi-a spus cu cine a mâncat de prânz,

miercuri... A fost cu ea! O însoţeşte peste tot, sub pretextul că este traducătorul său şi că-l reprezintă pe editor... dar în realitate, pentru că este fericit cu ea! Alaltăieri, s-a întors la ora două dimineaţa... a fost cu ea!

François. Modul său de a iubi, care crezusem că devenise al meu. Ochii, mâinile, gura lui François. De zece ani, ar fi trebuit să mă gândesc că asta se va întâmpla într-o zi. Şi iată. Aveam aici explicaţia subitei sale melancolii. Poate nu ştia încă nimic precis despre sentimentele sale, poate nu bănuia că o iubea... Doream să strig, să plec, să plâng, să-l chem pe François în ajutor. Dar trebuia să încetez să mă frământ. Nu puteam trăi cu acea imagine a lui François, îndrăgostit de o altă femeie. François îndrăgostit de Pantera din Mantova. Ce ridicol! Dar n-o iubea, nu era posibil. Poate îi era amant...

Am roşit ca o fetiţă...

Ca în fiecare seară, am dus câinele în cuşcă. Am încuiat casa. Am băut un pahar cu lapte în bucătărie. Am întredeschis uşa Elizabethei. Fiica mea dormea ca o mică vietate liniştită. Am rămas mult timp în baie. Am intrat în camera noastră ca o hoaţă. Speram din toată inima să-l găsesc pe François adormit. M-am strecurat în pat.

- Am crezut că nu vei mai veni niciodată, dragostea mea.

Ştiam că mă iubea şi era gata să plâng. Mâna sa o căuta pe a mea şi nu găsi decât un mic pumn strâns.

Dar, blând, începu să-mi mângâie degetele. Sub aceste mângâieri familiare, mâna mi se deschise.

Capitolul 2

A doua zi dimineaţă, făcându-mi leneşă toaleta, m-am decis să mă duc să-l iau de la birou pe François, pentru prânz. Nu se punea problema să merg să-l surprind sau să-l urmăresc. Nu, noaptea îmi risipise neliniştile. Doream pur şi simplu să-l văd, să mă bucur de zâmbetul lui când mă vedea intrând, să mănânc de prânz, în faţa lui, pe terasa însorită a unui restaurant. Din când în când, îmi va face cu ochiul, îşi va pune mâna peste a mea şi vom fi fericiţi. îi voi încredinţa pe timpul zilei casa şi pe Elizabeth, bătrânei noastre Hortense.

Am deschis fereastra băii, iar zgomotul apei care curgea în cadă, se răspândi în aerul albastru al grădinii. în faţa uşii de la bucătărie, Hortense curăţa mazăre, în timp ce o supraveghea pe Elizabeth, care se juca pe malul pârâului. Fetiţa arunca priviri pe furiş spre casă şi-şi muia piciorul gol în apă.

- Te văd, spuse Hortense, eşti poznaşă, dar vei răci.

- Mă distrez, dar nu mă ud, răspunse ştrengăriţa.

- Dacă vii lângă mine, îţi voi povesti „Părul de aur“.

Elizabeth părăsi pârâul şi se îndreptă ţopăind spre casă.

M-am aplecat peste fereastră.

- Hortense, plec la Paris, să iau masa de prânz cu domnul.

Bătrâna femeie înălţă capul:

- Doamna şi domnul se întorc la cină?

La asta nu mă gândisem. Poate François va vrea să ieşim. Simţeam dorinţa de a face nebunii.

- în principiu, ne întoarcem. Dar poate îţi voi telefona după-amiază.

Am închis fereastra şi am deschis-o din nou, pentru a o ruga pe Hortense să-mi calce taiorul albastru.

Mi-am scos cămaşa de noapte, gândindu-mă că era prima călătorie pe care o făceam la Paris, de la întoarcerea din vacanţă. M-am zărit în oglindă. Mă găseam frumoasă. Zâmbeam când m-am strecurat în apă. Baia era extrem de plăcută. Soarele care trecea prin geam, se juca pe apă şi mă pregăteam să-mi întâlnesc iubitul.

Evident, taiorul albastru era puţin cam elegant pentru autobuzul de Chauvry. Dar va fi perfect pentru prânz şi destul de bun pentru o ieşire nocturnă.

în faţa bucătăriei, Elizabeth asculta povestea părului de aur. Ridică ochii spre mine şi-mi spuse cu admiraţie:

- Oh! eşti toată albastră!

Am făcut-o să-mi sară în braţe, am sărutat-o şi am lăsat-o jos.

- O zi bună! le-am spus cu veselie, părăsind

grădina.

Pe drum, un biciclist mi-a trimis un sărut şi i-am zâmbit.

Nu era ora douăsprezece şi jumătate când am intrat în
biroul lui François. Domnişoara Reine, secretara, păru mirată să mă vadă. François tocmai plecase să ia prânzul cu Sandra.

- L-aţi ratat cu câteva minute.

M-am simţit stupidă.

- Va fi dezolat, continuă secretara. Măcar dacă aş şti unde să-l întâlniţi. Dar mi-a spus doar că, la ora patru, va fi la Casa scriitorilor. Poate fi sunat acolo în caz de nevoie. Are un comision...

N-am mai ascultat ce spunea. Cu câteva zile mai înainte, aş fi lăsat să mi se vadă nemulţumirea, fără gânduri ascunse. Pe atunci, lucrurile erau fără urmări. Un prânz ratat cu François, era doar un prânz ratat. Numai întâmplarea mi s-ar fi părut răspunzătoare de această nepotrivire. Şi, la ora patru, i-aş fi telefonat lui François pentru a-i da întâlnire.

Dar, în ziua aceea, era întâi septembrie. Nu mai aveam siguranţa inconştientă a oamenilor fericiţi. Acum, mă străduiam să iau lucrurile în mod firesc. Şi această străduinţă îmi arăta în ce măsură eram de tulburată. François mi s-a părut ca o fiinţă nouă, extrem de viguroasă, pe care am crezut că-l cunosc

în timpul acestor ani...

Domnişoara Reine tăcuse. I-am zâmbit, pentru că avea un aer uimit. I-am spus:

- Mulţumesc, domnişoară Reine, la revedere, domnişoară Reine şi, am plecat.

Am mâncat de prânz într-o braserie care mirosea a apă de vase. Nu m-am gândit la nimic. Doar puţin la ziua mea irosită. Aş fi putut trece pe cheiul Grande-Augustins, pentru a aerisi apartamentul. Aş fi putut da o fugă până la galeria lui Patrice. Aş fi putut face cumpărături pentru Elizabeth... După ce am mâncat, am luat autobuzul. Tot drumul, am rămas în picioare.

împingând bariera de la capătul grădinii, le-am văzut pe Hortense şi pe Elizabeth, aşezate în faţa casei. Bătrâna femeie citea. Elizabeth, aşezată pe un taburet, asculta cu bărbia în mâini şi coatele pe genunchi.

- „... tot palatul s-a trezit cu prinţesa: fiecare se gândea să-şi îndeplinească sarcinile; dar, cum nu toţi erau îndrăgostiţi, mureau de foame“.

Hortense şi Elizabeth întoarseră capul spre mine. Chiar şi în faţa Hortensiei, voiam să par degajată. Am spus surâzând:

- Eşec, n-am avut noroc!

- Doamna nu l-a găsit pe domnul? Domnului îi va părea rău! mi-a spus Hortense, închizând „Basme“ de Perrault.

M-am aplecat spre Elizabeth.

- Tata şi cu mine ne-am jucat de-a v-aţi ascunselea, scumpo.

- Şi l-ai găsit?

- Nu.

- S-a ascuns bine.

- S-a ascuns foarte bine.

- Atunci, te vei juca împreună cu mine!

- Nu, nu, răţuşca mea frumoasă, te voi desena!

- Iar! spuse ea cu un aer dezolat.

Dar n-am auzit această uşoară dezamăgire. Voiam să câştig timpul pierdut. Curând, frunzele moarte acoperiră pământul în jurul meu. Creionul uitase fetiţa.

Nu făceam nimic bine.

- Du-te să te joci, i-am spus.

Nu puteam să desenez. Visam în faţa hârtiei şi gândurile nu erau frumoase. Mă gândeam să-i întind o capcană lui François... Lăsându-l să vorbească, poate voi afla adevărul... Era suficient să tac. Erau puţine şanse ca domnişoara Reine să aibă nevoie să-l sune la Casa scriitorilor. Oare ce voi face dacă îmi va spune:

„Am mâncat de prânz singur, în grabă?“

„Nu, François, ştiu că minţi“.

Oare unde luase prânzul cu ea? Şi ce făcuse până la ora patru? Mi-am aranjat brusc lucrurile. Voi tăcea. îl voi lăsa să vorbească. Voi vedea dacă îmi va

spune adevărul.

Dar când maşina s-a oprit în faţa casei, mi-a fost ruşine de bietul meu şiretlic. Am vorbit prima.

- Te-am ratat cu două minute, de dimineaţă, pentru prânz.

- De dimineaţă? Ai venit la Paris? Dacă aş fi ştiut! La ce oră ai trecut pe la birou?

- Pe la douăsprezece şi jumătate.

- îmi pare rău. Sandra a venit să mă ia. Am dus-o la prânz la Lasserre. Este singura zi în care am părăsit biroul înainte de ora unu.

- Aţi mers la Lasserre?

- Da. Voia neapărat să vadă acoperişul rabatabil, i se vorbise despre el la Roma. L-a făcut să se deschidă de trei ori! Dar de ce nu mi-ai spus nimic?

- Nu ţi-am spus nimic, pentru că de dimineaţă am dorit brusc să vin să te întâlnesc.

- Sărmana mea iubită! Şi ai făcut toată această călătorie degeaba, îmi pare rău!

Părea sincer.

- Data viitoare, telefonează, mi-a spus, urcând în cameră.

Fără îndoială, regreta călătoria mea ratată. Nu fusese
indiferent. Nu aveam nimic să-i reproşez. Dar şi eu aş fi vrut să văd acoperişul rabatabil. Simţeam că odihna mi se terminase şi că noaptea şi dimineaţa nu fuseseră decât un armistiţiu. Niciodată, mai înainte,

nu-l observasem pe François. Eram uşor de ghicit unul pentru celălalt şi, până la momentele de indispoziţie, totul era manifestarea iubirii. Trăiam fără cochetărie şi fără mască. îi spuneam „Eşti un monstru“, când îşi lăsa cravatele să zacă pe pat, sau când se întorcea fără să anunţe. Dar asta voia să spună: „Sunt fericită că acest monstru este al meu şi că este un soţ bun“.

Devenind nefericită, mă simţeam devenind de-o prudenţă nesfârşită. Nu voi îndrăzni niciodată să-l copleşesc pe
François cu întrebări. „Mărturiseşte-mi! Jură-mi!“ sunt cuvinte de femeie liniştită. îmi era teamă. Teamă să ştiu. Teamă să-l pierd. Teamă de acest străin de care eram îndrăgostită şi care, poate, nu mă mai iubea.

- Sâmbăta viitoare, dăm un cocteil pentru cartea Sandrei, mi-a spus François în timpul cinei.

Cât de prezentă era!

- I-a apărut cartea? l-am întrebat.

- Va apărea în ajun, sau cu o zi mai înainte.

Ridică ochii spre mine.

- Vei veni?

- Cu siguranţă, iubitule... Cum trebuie să mă îmbrac?

- Să te îmbraci? a spus François uimit. Dar n-are importanţă. Ştii întotdeauna perfect ce trebuie să porţi.

Era adevărat: până atunci, am crezut mereu că ştiu. Nu i-am pus niciodată întrebări de acest fel. Dar eram atât de tulburată, încât subit, totul îmi devenea dificil.

Pentru prima dată de când îl cunoşteam pe François, nu i-am spus tot ce gândeam. Pentru că, pentru prima dată, teama mea mi s-a părut fondată. Mai fusesem deja geloasă. Dar François nu era dintre acei soţi care-şi înşală soţiile trebuind să aibă grijă ce se va spune despre asta. Şi îl simţeam al meu. Când îl întrebam „Mă iubeşti oare?“ era pentru că ştiam că putea răspunde: „Da“.

Când am început să-mi pun realmente această întrebare, am tăcut.

François a început să vorbească:

- Verneuil s-a dezlănţuit. A invitat nu ştiu câţi oameni la Elysées-Matignon.

- Unde?

- La Elysées-Matignon.

- Ce este asta?

- Nu ştii? exclamă François ca şi când descoperea cu tristeţe incultura mea. Dar este un fel de club, în care merg oamenii de cinema, se văd peste tot fotografii, toată lumea vorbeşte...

- Asta schimbă obiceiurile!

- Mai degrabă! spuse François râzând.

Revedeam cocteilurile demne şi solemne de la Editura Secolului. Bufetul era aranjat în holul mare

de recepţie şi secretarele făceau pe tinerele fete ale casei, plimbându-se cu farfurii cu fursecuri printre cei aleşi. Se invita puţin şi, spre deosebire de alte edituri, numai oameni care se ocupau de literatură.

- Dar, dacă Verneuil invită atâta lume, va cheltui banii săi dragi?

- Va cheltui chiar foarte mult, spuse Francois. Dar asta îl amuză. Cred că ar face orice pentru ea.

„Dar tu, François, m-am gândit, n-ai face orice pentru ea?“

în ziua cocteilului, am plecat la Paris cu François. Mi-am petrecut dimineaţa pe cheiul Grands-Augustins, cu femeia de serviciu. Am mers din încăpere în încăpere, căutându-mi amintirile. Am trăit aici ani de zile cu François şi nu ştiam că, de cealaltă parte a Alpilor mi se pregătea nefericirea. Nefericirea? Am ridicat din umeri. Nu mai ştiam. Nu aveam nici o dovadă. Suportam o atmosferă, atâta tot. Nici măcar n-o cunoşteam pe Sandra...

- Trebuie să şterg geamurile, doamnă? m-a întrebat femeia de serviciu.

Am fost ocupată cu ea până la ora prânzului. François m-a dus într-un bistrou mic, la două imobile de casa noastră. Era foarte agitat.

- Nu poţi să ştii cât de frumoasă este coperta de la „Sandra şi a şaptea artă“.

- Nu mi-ai adus un exemplar?

-Am uitat. Am atâtea lucruri de făcut, astăzi.

Imaginează-ţi un fond albastru...

- Ce comanzi?

- Cum? N-are importanţă, îmi este egal. Cu o mică fotografie adorabilă a Sandrei.

- Să trec să te iau de la birou?

- Nu. Trebuie să fiu la Elysées-Matignon devreme, pentru a vedea dacă totul merge bine. Vino direct pe la ora şase.

M-am simţit invitată. Invitată de soţul meu şi o altă femeie...

După prânz, am urcat în apartament. François se ducea cu siguranţă s-o întâlnească... M-am simţit neliniştită. Brusc, m-am grăbit s-o cunosc. Am scos un mantou şi o rochie galbenă ca banana. Nuanţa era ca a părului meu şi mătasea foşnea uşor romantic la fiecare pas. O tânără fată, la primul său bal, nu ar fi fost mai temătoare decât eram eu. Am aşteptat ora cinci şi jumătate. Mă temeam să ajung prima. Dar, privind invitaţia pe care mi-o lăsase François, am văzut că, totuşi, cocteilul începea la ora cinci.

Coborând din taxi pe bulevardul Gabriel, l-am întâlnit pe Patrice Levan.

- Scumpo, mi-a spus ridicându-mi mâneca şi îndepărtându-mi mănuşa pentru a săruta un colţ de piele, semeni cu o prăjitură cu miere.

Nu se poate imagina osteneala pe care şi-o dădea Patrice pentru a face să se creadă că nu-i plăceau doar bărbaţii. Este un ultim apărător al galanteriei.

De altfel, compania femeilor îi era probabil plăcută. Mai ales dacă erau elegante şi distinse, pentru că era snob. Am fost foarte fericită să-l întâlnesc, aveam multă prietenie pentru el şi preferam să nu abordez cocteilul singură.

- Eşti blondă la păr, la rochie şi la piele. Ar trebui să te aşezi în faţa unei oglinzi şi să pictezi imediat toate aceste lucruri. Vei vedea că vom face avere.

Complimentele le fac pe femei să râdă şi le destinde. Patrice nu avea nevoie de mine pentru a face avere. Eu aveam nevoie de el. Tinereţea şi misterul viitorului meu îi plăceau. Era un jucător, ai cărui cai erau tineri pictori.

- Ai lucrat bine la Cap-Ferrat?

- Aşa cred.

- Va trebui să-mi arăţi asta foarte repede.

Şi-a pus mâna pe umărul meu şi am intrat în club. M-am văzut în oglinda de la uşă. Eram frumoasă. Micul grom mă considera de asemenea frumoasă şi îl invidia pe domnul care mă însoţea, fără să bănuiască faptul că, acesta din urmă, l-ar fi preferat pe el. I-am zâmbit micului grom, pentru că eram frumoasă. I-am zâmbit lui Patrice, pentru că mă considera talentată. Viaţa mi s-a părut frumoasă şi am coborât scara spre sala de unde urca zgomot de voci.

Şi am văzut-o.

Pe un fond de plante verzi şi de flori, se afla Colombina.

Era mai puţin înaltă decât mi-o închipuisem, dar zveltă, cu forme lungi, talie fină, umeri rotunzi şi un piept la fel de bogat pe cât de amplu descoperit. Avea acea piele creolă a fetelor de la Mediterană. Ochii erau mari, negri, umezi şi impresionanţi. Părul negru îi cădea în valuri mici pe faţă şi aluneca într-o singură spirală mai jos de decolteul totuşi foarte adânc. O rochie dintr-o ţesătură foarte subţire, argintie, cu jupă de dansatoare şi un corsaj derizoriu, o rochie nesăbuită pentru această oră a zilei, o desemna în ochii tuturor ca regina sărbătorii.

Iar apoi şi pe François, care era foarte aproape de ea.

Nu mă mişcasem.

- Văd deja portretul pe care i-l vei face, îmi spuse Patrice la ureche.

Dar însăşi perfecţiunea Sandrei mă descuraja. Avea o frumuseţe descurajatoare, totală. Nimic aspru, ci un echilibru adorabil şi viu. Această frumuseţe bucura ochii şi reducea la tăcere răutatea.

Ridică subit spre François o privire tandră şi fericită şi-i puse mâna pe braţ. L-am părăsit pe Patrice şi m-am îndreptat spre ei. François m-a văzut şi a scos o exclamaţie:

- Iată-te! în sfârşit, vă veţi cunoaşte.

Tânăra femeie m-a privit şi m-a recunoscut. François n-a avut nevoie să-i spună cine eram.

Veselia care-i lumina chipul, făcu loc unei seriozităţi atente. Dar, imediat, Colombina apăru din nou. Bucuria îi izbucni, întinse braţele spre mine şi mă luă de mâini. Printre cuvinte am înţeles că, probabil, eram cea mai frumoasă, cea mai fermecătoare, cea mai amabilă. îmi strângea mâinile cu bunăvoinţă. Şi mă aflam sub vraja ochilor, vocii şi acelui obraz creol, pur ca un obraz de copil. Mută, intimidată, mi se părea că eram străină şi nu găseam nimic de spus.

- Dragă prietenă, ţi-o fur o clipă pe mica noastră minune, mi-a spus Sylvain Verneuil, luând-o cu el.

François vorbea în mijlocul unui grup. Ascultându-l, o tânără femeie lua notiţe. Patrice dispăruse. Era cald. în faţa mea, o mulţime copleşitoare. în spatele acestui zid de oameni eleganţi şi înfometaţi, se afla probabil o faţă de masă albă, cu farfurii şi pahare schimbate neîncetat de chelneri scăldaţi în transpiraţie. Am sărutat femeile. Am strâns mâinile bărbaţilor. Măcar oamenii erau mulţumiţi să se întâlnească. Era unul dintre primele cocteiluri ale sezonului. Femeile arătau feţe de nerecunoscut sub bronzul din vacanţă, întreţinut cu grijă. Intelectualii aveau un aer sportiv. Am auzit vorbindu-se englezeşte la stânga mea, italieneşte la dreapta. Un cablu de radio mi s-a înfăşurat în jurul tocului. „Faceţi loc! Lăsaţi-ne să trecem!“ strigau doi tineri în blugi, încărcaţi cu o cameră portativă de luat vederi şi cu un flash enorm.

- Te găsesc puţin cam slabă, îngeraşule, mi-a spus o voce la ureche.

Era Colombe Verneuil, soţia lui Sylvain. Inteligentă şi răutăcioasă, se îmbrăca perfect, fără să poată face uitat profilul de dihor. Ea însăşi nu-l va uita niciodată şi asta îi explica agresivitatea. Trecuse de patruzeci de ani şi, în intimitate, mă trata cu o condescendenţă rece. în public, îmi vorbea ostentativ despre „femeile de vârsta noastră“.

- Puţin cam slabă, repetă, înghiţind un fursec.

- Fără îndoială, ai dreptate Colombe.

- Ei haide! Bineînţeles că am dreptate. Nici nu s-ar spune că te-ai întors din vacanţă! Ai o mină foarte ştearsă.

Nu era adevărat, simţeam că voia să mă intimideze.

- Dar dumneata, Colombe, eşti senzaţională! Nu ştiu cum faci, dar nu s-ar spune că îmbătrâneşti! Zâmbetul îmi era prea stupid pentru ca o femeie de fineţea Colombei să se înşele. Schimbă discuţia:

- Ai văzut nou-născutul? spuse, arătând în vitrină „Sandra şi a şaptea artă“, strălucind toată de lac proaspăt.

- Frumos, nu-i aşa? continuă Colombe. Eu care ador limba italiană şi mă tem de traduceri, trebuie să mărturisesc totuşi că cea a lui François este perfectă. A prins imediat caracterul acestei fete. Se pare că ai

văzut-o destul de mult?

- Tocmai am cunoscut-o, am spus, fără să mă gândesc.

- Nu? a spus Colombe, care o ştia perfect. Vei vedea, este foarte amuzantă. François ţi-a spus-o probabil. M-am distrat foarte mult când am văzut-o la Roma. Timp de trei zile... după aceea, m-a făcut să casc de plictiseală. Poate sunt pretenţioasă...

- Poate.

- Da, ştiu. Sylvain se află încă sub vraja sa! Dar bărbaţii au un punct de vedere diferit! a spus râzând.

Mă luase de braţ cu afecţiune, ca pentru a-mi mărturisi un lucru plăcut. Mâna uscăţivă mă strângea ca un cleşte:

- S-a hrănit cu cartofi cruzi, a mers desculţă până la cincisprezece ani, a învăţat să citească la primul ei rol şi bărbaţii găsesc asta minunat!

- Şi eu, am spus încet.

Colombe se opri.

- Eşti fermecătoare, făcu, lăsându-mi braţul.

Se îndepărtă zâmbind.

Am îndrăznit o privire spre grupul care o înconjura pe Sandra. François o ţinea de braţ şi o prezenta lui Marie de Maurieu. Cineva cerea o poză. François a vrut să se îndepărteze. Sandra l-a reţinut lângă ea. Flashul izbucni, iluminându-i pe François şi pe Sandra, lăsând-o pe Marie de Maurieu în umbră. Aceasta se întoarse, părăsind colţul de lumină al

fotografilor care nu ţineau seama de ea. Mi s-a făcut din nou milă de Marie. Se uita mereu că această femeie înaltă şi slabă era unul dintre cei mai buni scriitori. Ştiam de mult timp de la François că era foarte bolnavă şi că, dacă părăsea deseori Parisul pentru munte, nu era doar pentru a scrie. O admirasem foarte mult înainte de a o cunoaşte şi am fost foarte emoţionată când, la puţin timp după ce ne-am căsătorit, François m-a prezentat ei. I-am spus complimentele mele, pe care le-a acceptat cu o trufie rece, care mă îngheţă. Timp de doi ani, nu m-a recunoscut niciodată. Apoi s-a resemnat să-mi accepte existenţa. Palidă, foarte slabă, avea ceea ce se numea un „chip remarcabil“. Asta însemna un chip care nu stimula nici dorinţa bărbaţilor, nici invidia femeilor.

François avea un fel de afecţiune pentru ea. Venea deseori să-i vorbească la birou, dar nu era niciodată liberă pentru a cina la noi. Venea la vernisajele mele, pentru a-i strânge mâna lui François şi pleca fără să privească tablourile. Acest dispreţ mi s-a părut mai puţin grosolan când am înţeles că nu mi se adresa numai mie. Marie detesta toate femeile. Prezenţa lor îi era de nesuportat. Totul în ea le nega existenţa. N-avea nimic să ne spună şi nimic să asculte de la noi. Dar chipul i se anima în compania bărbaţilor. Şi aceştia din urmă nu înţelegeau de ce noi n-o găseam fermecătoare.

- Ai petrecut o vacanţă plăcută? am întrebat-o când a ajuns în dreptul meu.

Ignorându-mi întrebarea, mi-a spus cu o voce searbădă:

- Bună ziua.

M-am simţit stânjenită. Cu mina sa jalnică, n-ar fi trebuit să-i vorbesc niciodată despre vacanţă. Şi apoi, întrebarea era comună şi banală, adresată acestei femei care se stingea cu distincţie. Subit, mi-am dat seama că mă privea pentru prima dată şi am făcut ochii mari de uimire sub privirea pătrunzătoare şi vie care se plimba asupra mea.

- L-am găsit pe François admirabil, mi-a spus încet.

De la mine, privirea îi alunecă spre Sandra şi spre soţul meu, apoi reveni la chipul meu. Murmură din nou „admirabil“ şi-mi zâmbi. Am privit-o plecând. Oare de ce era atât de răutăcioasă?

-Te simţi bine, iubito? mi-a spus François, alăturându-mi-se.

O mişcare ne împinse într-o breşă, spre bufet.

- Două scotchuri, spuse chelnerului. Este reuşit, nu-i aşa?

- Foarte.

- Sandra murea de sete! Este atât de cald. Mulţumesc, spuse luând paharele. Poate vrei să bei şi tu ceva?

- Puţină şampanie.

- O cupă pentru doamna, vă rog.

Plecase deja, ducând preţioasele pahare în fiecare mână. Un bătrân domn încercase să-mi fure locul la marginea bufetului. Era slab şi gârbovit. Cu siguranţă, îi era foame. L-am lăsat să treacă. începu să mănânce cu poftă tartele mici cu fragi. Scriitor, jurnalist? Nu ştiam. Dar cu siguranţă trăia din pana sa. Asta însemna, prost. Seara aceasta îi adusese cel puţin câteva produse de patiserie.

Mi-am privit discret ceasul. Ora opt fără un sfert. Nu mă puteam gândi să plec înaintea lui François. Iar cocteilul era departe de a se termina. Oamenii soseau încă. Un cuplu ciudat cobora scara. Biquet, frumosul prieten al lui Patrice şi,

Ines Levan, mama sa. Ea părea să aibă o sută de ani si credea încă, în candoarea sa, că adusese pe lume un băieţel. Nu bănuia viaţa fiului său. Acesta era nebun după ea, o copleşea cu bijuterii şi blănuri şi era gata să se umilească pentru ca mama să-i fie invitată la un bal mascat. Elegantă, demnă, părând o bătrână marchiză de Goya, se rezema de braţul lui Biquet. Biquet? Oare de unde venea? Nu ştia nimeni. De trei ani, trăia cu Patrice, se vedea puţin la Galerie, ieşea mult şi o înconjura pe Ines cu atenţii de tânără fată. Subţire şi drept cum numai dansatorii ştiu să fie, mă făcea să mă gândesc, prin tăcerea şi imobilitatea sa, la o pisică egipteană. Nu l-am văzut niciodată decât în pulover sau în smoching. In acea zi avea un pulover alb brodat cu frunze de palmier. Frumuseţea îi era pusă în valoare de culoarea albă a puloverului şi de bronzul feţei. Ii făcusem foarte multe portrete. Era un model răbdător şi seducător, dar ieşeam tristă de la aceste şedinţe tăcute cu un mort tânăr, care zâmbea. Imi place ca oamenii să-şi risipească enigma, dar sfincşii din jurul nostru nu sunt mereu vorbăreţi. Nu ştiu cum găsi un fotoliu şi o instală pe Ines. Oamenii priveau cu admiraţie această bătrână doamnă care îşi păstra liniştită anturajul, în mijlocul dezordinii şi a agitaţiei.

Mă îndreptam spre ei, când mă opri Verneuil. Mă prinse de mână şi mă întoarse spre el:

- Dragă prietenă, nu te-am văzut nici două

secunde în această îmbulzeală! Trebuie neapărat să-ţi spun bravo pentru culoarea rochiei dumitale!

Am zâmbit. îmi plăcea mult Sylvain. Este un om de afaceri redutabil, dar un prieten sincer. Şi îl plâng că o suportă pe Colombe de atât de mult timp.

- Bravo! repetă înainte de a se îndepărta.

Clipi din ochi şi-mi spuse la ureche:

- în ziua în care François nu te va mai vrea, să-mi faci un semn!

Şi plecă, încântat de gluma sa.

Pe la ora nouă seara, pe bufet nu mai rămăseseră decât scrum de ţigări şi pahare goale. Iar în sală nu mai era decât un pumn de persoane pe care chelnerii, frânţi de oboseală, şi-ar fi dorit să-i vadă plecând.

Sandra îşi părăsise pantofii. Desculţă, cu părul desfăcut, se întindea pe braţul unui fotoliu. Era o mică sălbăticiune care se odihnea după ce-şi făcuse numărul. Francois era prea vesel pentru a fi băut doar un pahar de scotch. Sandra îmi zâmbea adresându-mi complimente pe care le înţelegeam pe jumătate.

- Sandra consideră că eşti o adevărată pariziană, mi-a spus François.

Nu mi se părea posibil ca aceşti oameni atât de relaxaţi să fi fost vinovaţi. M-am aşezat pe celălalt braţ al fotoliului şi l-am luat de mână pe François:

- Spune-i că voi organiza o cină în onoarea ei, marţea viitoare.

El îmi aruncă o privire uimită.

- Dar cum vei face, pentru că locuim încă la Chauvry?

- Nu te nelinişti. Asemenea probleme nu contează pentru o adevărată pariziancă! am adăugat râzând.

- Bun, a spus François şi i-a tradus fraza mea.

Din nou, Sandra m-a luat de mâini şi m-a copleşit cu mulţumiri. Nu trebuia tradus ceea ce spunea. Am înţeles că era mişcată. Oare de ce era mişcată? Propunerea mea era firească. Avea scrupule? Atingerea mâinilor care le ţineau pe ale mele, mă deranja; m-am întors spre François:

- Să plecăm, iubitule, este târziu.

François nu s-a mişcat.

Şi-ar fi dorit s-o luăm pe Sandra cu noi. Ar fi vrut s-o conducă măcar la hotel. Dar am hotărât să nu văd nimic.

- Vin, a spus François.

- La revedere, domnişoară, sunt încântată că v-am cunoscut. Totul s-a desfăşurat minunat. Aşadar, pe marţi la ora opt şi treizeci, la mine.

Am strâns mâna Sandrei, zâmbind. Era rândul ei să rămână mută şi descumpănită. M-am îndreptat spre ieşire fără să mă preocup de Francois. M-a urmat rapid, iar eroina serbării, desculţă pe mochetă, a rămas singură în mijlocul chelnerilor.

Capitolul 3

- Este fermecătoare, i-am spus lui François, ajungând la maşină. Şi mult mai simpatică decât spuneai tu!

- Am spus eu că nu este simpatică?

- în sfârşit, m-ai făcut să înţeleg că este enervantă.

- Dar este enervantă, mi-a spus François. Asta nu înseamnă că nu este simpatică şi drăguţă. Ce facem? adăugă plictisit.

- Ei bine, vom cina! am spus, ca şi când era de la sine înţeles.

Am mers să cinăm într-un restaurant aproape de Champs- Elysées. Nici lui Francois, nici mie nu ne era foame. Restaurantul era îngrozitor de scump şi bucătăria banală. Am ciugulit şi am flecărit în faţa unui soţ tăcut. Pe nedrept atribuisem veselia lui de acum câteva minute scotchului. Doar prezenţa Sandrei îi dăduse acea ameţeală uşoară şi buna dispoziţie. Simţisem nevoia să-l duc departe de ea, într-un loc care, mi se părea, i-ar fi plăcut tinerei femei. Şi acum, singură în faţa lui, mă surprindeam regretându-i absenţa. François s-a animat doar când am vorbit despre succesul cocteilului. Am plecat lăsând cuburile de gheaţă să se topească în cupe.

în maşină, pentru a-l obliga să ia parte la conversaţie, am exclamat:

- Marţi seara, vreau să dau o cină foarte reuşită, pentru Sandra.

- Este foarte drăguţ din partea ta, mi-a spus François, dar mi-e teamă că asta îţi dă prea mult de lucru şi că te face să pierzi unele din ultimele zile frumoase pentru a picta.

- Haide, iubitule, am replicat, înţelege că trebuie să fac ceva pentru fata asta. Toţi aţi fost minunaţi cu ea, iar eu să stau să-mi amestec culorile ca o egoistă josnică. Ce va crede despre mine?

- Oh! Sandra nu se gândeşte foarte mult la femei! exclamă François râzând.

- Nici eu, am spus cu răceală.

- Ştiu câte ceva despre asta! a făcut el, bătându-mă pe umăr.

De ce n-am râs ca el? M-am strâns în rolul pe care mi l-am
atribuit de tânără soţie demnă şi devotată carierei soţului.

- Fără să mă ocup peste măsură de alte femei - de altfel, nici de alţi bărbaţi - consider că, uneori, trebuie să fac anumite lucruri, care pot să fie utile.

- Dar înţeleg, iubito şi-ţi mulţumesc, a spus François, brusc mohorât.

Am mers un timp în tăcere. îmi era greu că nu puteam vorbi cu François. M-am strecurat spre el pe banchetă şi mi-am pus capul pe umărul său.

- Iubito, a murmurat.

Am închis ochii.

Am traversat încet grădina, în timp ce François

aranja maşina. Aerul era mai muşcător decât la Paris. Este unul dintre motivele pentru care se doarme bine la Chauvry. Dar în noaptea aceasta, în ciuda ferestrei deschise şi a liniştei de la ţară, voi dormi oare? Terminam să mă dezbrac când l-am auzit pe François închizând uşa de la intrare. Am rămas la ereastră, cât a fost în baie. Perdeaua de întuneric şi de linişte se destrăma deasupra grădinii. Ghiceam formele arborilor, rotundul mesei din piatră, albul aleilor, în timp ce suiau spre mine suspinele micilor sălbăticiuni, zgomotul plantelor şi clipocitul uşor al pârâului. Uşa camerei s-a deschis. Nu m-am mişcat.

- François, am spus încet.

Când a fost lângă mine, m-am întors, mi-am încrucişat mâinile pe ceafa sa şi l-am sărutat în colţul buzelor, acolo unde barba, rasă de dimineaţă, începuse să asprească pielea.

- Cât eşti de proaspătă! a murmurat.

M-am înfiorat şi François şi-a pus mâinile călduţe pe umerii mei goi. Acum auzeam toate zgomotele nopţii şi mă lăsam legănată de ele. Restul lumii şi fantomele temerilor mele nu mai aveau importanţă. Voi avea un somn liniştit, pe umărul soţului meu.

- îmi place să dorm cu tine, i-am spus, închizând ochii.

- Dormi deja.

Vorbea încet, ca pârâul. M-a ridicat în braţe şi m-a aşezat pe pat, fără să rupă vraja. M-am gândit: „Este

aici“, la atingerea acelui trup liniştit care-l veghea pe al meu.

- Este o casă bună, am murmurat.

Am auzit:

- O casă foarte bună şi vocea lui François se pierdu în somnul meu.

Trezindu-mă, m-am gândit cu plăcere că-l aveam pe soţul meu, pentru mine, toată ziua. Şi Elizabeth ştia că, duminica, tata îi aparţinea. O luă înaintea Hortensiei, care ne aducea micul dejun la pat. Soarele şi sunetele clopotelor din Chauvry intrau pe fereastră. Mirosul de ceai şi de lapte fierbinte şi farfuria cu cornuri calde, aduceau în cameră amintirea fericirii naive a copilăriei şi a vacanţelor. îmbrăcată într-un slip roşu, imprimat cu răţuşte albe, Elizabeth se instală în apropierea tăvii. Ne pândea clipele de neatenţie pentru a rupe colţurile cornurilor. Aşezat pe covoraşul din dreptul patului, Aristide ne observa cu acel zâmbet de câine credincios, întotdeauna binevoitor cu stăpânii.

- Pentru că doamna n-a spus nimic, am pregătit un puişor frumos, pentru prânz.

- Bine ai făcut, Hortense. Mâine dimineaţă, vei merge cu noi la Paris...

- Cu mine? întrebă Elizabeth.

- Nu, iubito, tu vei merge trei zile la familia Vergaux.

Daniel Vergaux era scriitor la Editura Secolului şi

locuia la Montmorency cu soţia şi cei doi copii. Era un înţelept, nu venea aproape niciodată la Paris. Relaţiile de vecinătate se transformaseră în relaţii de prietenie. Se întâmpla deseori să le primim copiii, sau să le-o trimitem pe Elizabeth.

- îi voi vedea pe Belet şi Cricri? întrebă Elizabeth, foarte interesată.

- Da, pisicuţo. în acest timp, noi vom merge la Paris pentru a cina cu nişte domni foarte bătrâni şi foarte urâţi.

- Ptiu! făcu Elizabeth, ronţăind colţul unui corn.

- Pe cine inviţi? a întrebat François.

Dar n-am vrut să-i spun nimic. Nu ştiu de ce, dar am vrut ca acea cină să fie o surpriză pentru el. N-a insistat.

Hortense primea întotdeauna cu plăcere anunţul unei cine importante. Avea un nepot grozav, la care apelam.

înainte de prânz, François a ieşit să cumpere ţigări. Fără să vreau, m-am gândit: „îi va telefona“. Mi-am reproşat asta, dar nu m-am putut împiedica să-l observ. Dacă era gânditor, îmi spuneam: „Se gândeşte la ea“. Dacă era preocupat: „Se plictiseşte cu mine“.

Dar dacă zâmbea, îi înapoiam zâmbetul şi încrederea mea. în acest timp îmi spuneam că nevinovatul observă mai des o aparenţă de vinovăţie.

După-amiază, François se duse s-o însoţească pe

Elizabeth la Montmorency şi am profitat de asta, pentru a da câteva telefoane. în acest început de sezon, agendele nu erau supraîncărcate încă şi am obţinut comesenii pe care-i doream.

Luni dimineaţa, François ne-a lăsat, pe Hortense şi pe mine, pe cheiul Grands-Augustins şi s-a dus la birou.

Când s-a întors pentru prânz, casa era curată, perdelele atârnate, masa pusă. A iscodit, fericit să-şi regăsească obiceiurile cotidiene. Seara, s-a întors cu mult înainte de ora cinei. Am fost fericită să-l văd sosind atât de devreme, cu toate că prezenţa sa îmi deranja munca. înarmată cu ceară şi detergenţi, am redat prospeţimea mobilelor vechi, opalurilor şi obiectelor de cristal emailat sau decorate cu camee, iar bărbaţii nu sunt făcuţi pentru asemenea momente.

- îţi dai o osteneală exagerată! a spus cu un aer confuz, văzându-mă periind covorul din salon.

Am fost mulţumită să văd acea stânjeneală şi să ştiu că, a doua zi, se va întoarce docil pentru a mânca de prânz cu mine, ca să nu-mi dea nişte griji în plus.

într-adevăr, marţi a venit pe la ora unu fără un sfert. Am mâncat în cameră, pe o măsuţă joasă. Baia era plină cu flori. Casa avea un aer de sărbătoare, care trezea apetitul.

François a deschis uşa de la sufragerie şi a fluierat de admiraţie în faţa mesei

- Probabil ai invitat-o pe regina Greciei şi familia Windsor! mi-a spus. Apropo, va trebui să-mi spui numele invitaţilor, pentru că am părut rău intenţionat când Verneuil mi-a spus, de dimineaţă: „Este bine, diseară la ora opt şi jumătate, la voi?“

- Ei bine, vor mai fi Bernard Robin, Patrice, Biquet şi prinţesa Bertenberg.

-Asta cine este?

- Dar o cunoşti! Biko! Vine întotdeauna la expoziţiile mele şi ai cinat cu ea la Patrice!

-Ah! da, îmi amintesc. Este îngrozitoare.

M-a cuprins tracul. Măcar să fie cina reuşită. îmi dădusem osteneala. Era suficient atât de puţin pentru ca o serată să se îndrepte spre o catastrofă. în fond, poate greşisem să nu-l consult pe François la alegerea invitaţilor. Mi se părea că această cină era un examen şi mă temeam să nu sufăr un eşec.

Rămânând singură, am făcut turul casei, aranjând buchetele. Apartamentul nu era foarte frumos. Se întindea pe culoare întunecate, de-a lungul unei curţi interioare. Dar meritul lui era o încăpere la faţadă. Două ferestre înalte se deschideau spre Sena şi o scară mică urca în atelierul meu. încăperile mai întunecate erau galben-lămâie. Astfel se uita absenţa soarelui şi de asemenea lipsa banilor din timpul instalării noastre. Pereţii erau acoperiţi cu tablourile prietenilor. Cu excepţia atelierului, în casă nu era nimic pictat de mine. Uneori, un desen sau o pânză

era acceptată pentru câteva zile în încăperea din faţă. N-o agăţam, o lăsam pe biblioteca joasă, până când era vândută sau dată. De această dată, adusesem de la Chauvry portretul Elizabethei, care mi se păruse mai bun. Fetiţa stătea pe un arbore răsturnat; îmbrăcată cu un slip albastru ţipător, mânca o tartină cu unt. L-am aşezat pe biblioteca mică, fără ramă, fără interes pentru invitaţi. Apoi, nu ştiu de ce, l-am întors şi l-am pus pe jos, cu faţa la perete.

Mi-am găsit pe pat rochia albă din dantelă, pe care Hortense tocmai o călcase. Cu Hortense, eram liniştită. îi plăceau lucrurile reuşite. M-am dus s-o văd în bucătărie. în mijlocul aburilor dulci, domnea peste fructe fără sâmburi şi corpuri de orătănii şi nu accepta alături decât pe nepotul său.

- Doamna ar trebui să facă o baie şi să se întindă o oră. O voi trezi eu.

Am închis uşa domeniului acelei zeiţe protectoare a casei, autoritară şi devotată. Am ascultat-o, am făcut o baie călduţă, mi-am pus rochia albă pe un fotoliu şi m-am întins în pat.

Hortense m-a scos din toropeală cu o ceaşcă de ceai.

- Este ora şase, doamnă. L-am trimis pe Gaspard să cumpere ţigări uşoare, pentru că domnul va uita cu siguranţă. I-am spus să ia şi nişte anemone pentru masă, deoarece este puţin cam goală.

Am băut ceaiul fierbinte pe nerăsuflate şi i-am

întins ceaşca Hortensiei. Nu mă mai îndoiam de succesul seratei. Ca şi în ziua cocteilului, m-am pregătit cu grijă. François a sosit devreme. A intrat în cameră când mă parfumam.

- Casa este încântătoare, cu toate aceste flori. Dar trebuie să fii moartă de oboseală...

- Hortense şi Gaspard m-au culcat şi au făcut totul. Găseşti casa frumoasă?

- N-am văzut-o niciodată astfel.

Părea sincer mirat.

- M-am gândit că trebuie să-i primim pe străini cu multă consideraţie, i-am spus afectată.

François a dat din cap.

- îmi pun smochingul?

- Am cerut-o tuturor domnilor.

- Biquet va veni cu un smoching de culoarea turcoazei, mi-a spus râzând.

- Nu îndrăznesc să cred asta! i-am răspuns întinzându-i mâna pentru a-mi prinde brăţara.

A făcut-o şi a ridicat ochii spre mine.

- Eşti foarte frumoasă.

I-am zâmbit cu timiditate. A continuat să mă privească.

- Oare te-ai gândit la ţigări uşoare? l-am întrebat. Nu înjura! am exclamat punându-i mâna pe gură, admirabila Hortense s-a gândit la asta.

Mi-a ţinut mâna la buzele lui, strângându-mi încheietura între degete. Am fost gata să-i spun: „Mă iubeşti?“, dar mi-a fost frică.

îmi lăsă mâna şi se duse să se pregătească.

înaintea unei serate, cuplul care primeşte are de ales între două temeri, aceea de a nu fi gata la timp şi, aceea de a fi gata prea devreme. în acea seară, noi am fost gata prea devreme. Ne învârteam prin apartament, din sufragerie în salon, de la uşa bucătăriei la oglinda din baie. François îndrepta o ramă, întredeschidea sau închidea o fereastră, îşi verifica nodul de la cravată într-o oglindă. Eu puneam scrumiere pe măsuţele joase, schimbam o floare în vază, alergam să-mi dau cu o picătură de parfum. Primul sunet al soneriei ne reuni în salon.

Erau Patrice şi Biquet, mereu punctuali. Biquet nu-şi pusese un smoching de culoarea turcoazei, ci ecosez şi, văzându-i intrând pe amândoi, nu m-am putut stăpâni să le spun că erau frumoşi.

I-am dus în atelierul meu, deoarece era ora şi anotimpul în care soarele dispărea lăsând un grilaj roz pe râu.

Patrice năvălea într-o cutie cu desene; Biquet, cu un pahar în mână, privea tăcut Sena şi François îmi servea o cupă de şampanie când am auzit-o pe prinţesă scoţând exclamaţii în timp ce urca mica scară de lemn.

- Ce paradis! N-am mai fost niciodată aici, dar voi veni în fiecare zi. Este divin, dragă! Când mă gândesc că sunt în atelierul dumitale! Oh! dragă Levan, ce bucurie! Ştiam că trebuia să fie aici o dansatoare spaniolă, dar nu ştiam că voi avea plăcerea să te văd, prietene!

Vârsta şi naţionalitatea prinţesei erau greu de lămurit. Colombe, care depăşise o anumită limită faţă de ea, pretindea că-i văzuse paşaportul şi-i dădea şaptezeci şi şase de ani. Ca să fim drepţi, probabil trecuse cu puţin de şaizeci. Era o bătrână tânără femeie, al cărui chip era bine pudrat, iar toaletele de mătase aminteau de marchiza de Priola. Marchizul murise în urma unei căderi de pe cal, la începutul căsătoriei. Ea îşi petrecuse viaţa singură în Daimelerul negru şi auriu, fără copii, plină de bani, neadaptată şi binevoitoare. Intră înfăşurată în şalul de hermină, cum nu se vede decât în operete.

- Ce rochie frumoasă! spuse, oprindu-se în faţa mea. Cine ţi-a făcut-o?

- Nimeni.

- Mică ascunsă! spuse ameninţându-mă cu degetul. Am recunoscut marca! Soţia dumitale are dreptate să nu dea adresele bune, adăugă adresându-se lui François.

In candoarea de miliardară, nu punea nici o maliţiozitate în aceste cuvinte.

Atmosfera se răci la sosirea familiei Verneuil. In ciuda lăcomiei lui Sylvain, decis să petreacă seara în mod agreabil, mi-a revenit tracul. Am început să mă îndoiesc de vinurile mele excelente si de fineţea piureului de morun, cu usturoi si ulei de măsline. Prezenţa Colombei mă făcea să mă simt stânjenită. Isi plimba privirea mioapă, strălucind de - rea-voinţă

peste pereţi si peste noi toţi.

Brusc, mi-am dat seama că Sandra se afla lângă mine. Discretă, aproape timidă, era îmbrăcată în catifea neagră. Corsajul ridicat si mânecile moderate ale rochiei de culoare închisă, îi dădeau aerul unei tinere fete melancolice. Dantela mea mi se păru demnă de o nuntă de ţară. Plantată în faţa Sandrei, prinţesa o privea fără jenă.

- Cine este această minune? Este oare dansatoarea noastră de flamenco?

Am văzut-o pe Colombe râzând. Colombe se distra foarte mult în lume. Cel mai mic lucru ridicol, o bucura teribil. Asa că, râse cu ochii ca o femeie bine crescută, care învăţase ipocrizia odată cu ortografia, echitaţia si modul de a mânca pestele.

- Nu este dansatoare, Biko dragă, i-am spus prinţesei.

Am luat-o pe Sandra de braţ pentru a i-o prezenta. Braţul
era moale ca al Elizabethei.

- Este o mare tânără actriţă italiancă.

Era normal ca familia Robin să sosească ultima. Bernard Robin era producător de cinema si trebuia să-şi justifice

reputaţia de bărbat surmenat. La ora nouă si zece, îşi făcură o intrare remarcabilă. Era un bărbat înalt şi gras, impulsiv. Nu-l puteai vedea fără să te gândeşti: „Iată un domn important“.

Cu patru ani în urmă, se căsătorise cu încântătoarea fată care făcea reclamă la un aperitiv la modă. Ingenua îşi imaginase că va deveni star. Dar importantul său soţ i-a făcut câte un copil în fiecare an, pentru a o ţine departe de studiouri, unde prefera să se mişte singur.

- Am văzut un film indian senzaţional! repeta mica femeie, aprinzându-şi o ţigară. Eram şase în sala de proiecţie, a fost grandios.

- Iartă-ne, dragă prietenă, că am sosit atât de târziu, a spus Bernard Robin, luându-mi mâna şi ţinând-o în ale sale. Era capital pentru mine să văd asta.

Nu-mi lăsă mâna, fiind dintre acei bărbaţi care-şi imaginează că-ţi face plăcere să te atingă.

Am reuşit să mă eliberez, pentru a termina prezentările. Mica Robin privea cu satisfacţie ţinuta modestă a Sandrei. Ea însăşi purta o redingotă din satin verde care, cu siguranţă, va fi la modă câteva săptămâni mai târziu.

- Doamna este servită, a spus Gaspard.

In clipa coborârii spre sufragerie, Sandra îşi desfăcu catarama cordonului. îndepărtă un fel de bolero şi apăru într-un corsaj decoltat. Un boboc de

trandafir, cu petalele încă strânse punea o pată roşie între sâni. Şi această floare, încălzită la pieptul său, animată de răsuflarea sa, va fi inima seratei.

îmi place să privesc viaţa, pentru a-i reproşa că mă face uneori să sufăr. Poate eram prima dintre victimele sale. Dar nu cunoşteam gelozia în faţa frumuseţii femeilor.

Fiecare dintre noi a primit în felul său frumuseţea Sandrei. Numai Biquet continua să privească tăcut Sena. Colombe şi mica Robin s-au limitat la tristeţe. Prinţesa s-a entuziasmat cu voce tare. Bărbaţii nu spuneau nimic, priveau. François se străduia să se uite în altă parte.

Masa rotundă, Charles al X-lea, devenise o masă ovală. Le-am explicat invitaţilor că, serata fiind dată în onoarea Sandrei, o voi lăsa să prezideze. L-am aşezat pe Robin la dreapta sa şi pe Verneuil la stânga. Am simţit prea târziu că era ciudat s-o văd pe Sandra prezidând în faţa lui François. Am observat, din nou, un zâmbet în adâncul ochilor Colombei. Prinţesa se afla la dreapta stăpânului casei, Colombe la stânga. Biquet şi cu mine de-o parte, Patrice şi tânăra soţie a producătorului de cealaltă, ocupam locurile de la mijloc.

începutul cinei fu puţin rece. Nu se auzeau decât exclamaţiile prinţesei.

- Drăguţă încăpere! Frumoasă masă! Oh! frumoasă tavă veche!

Ca toţi cei care trăiau în palate, afecta un gust foarte pronunţat pentru căsuţe.

- Să ştii că voi face un film pentru dumneata, i-a spus producătorul Sandrei.

Aceasta i-a răspuns printr-un murmur dezolat.

- Prinţesa noastră nu vorbeşte franţuzeşte, i-am explicat cu un aer ridicol, uşor protector.

Dar vai! nefericite cuvinte. Din fiecare parte a mesei, izbucniră exclamaţii în italiană. Doar doamna Robin şi cu mine nu vorbeam această limbă. Prinţesa mi s-a părut că se exprima cu un puternic accent rusesc, dar asta n-a deranjat-o pe invitata noastră. în câteva minute, conversaţia s-a animat, au izbucnit râsete şi Gaspard a trebuit să umple paharele. Nu vă voi spune ce s-a vorbit în timpul cinei. în mijlocul frazelor neclare, abia înţelegeam câteva cuvinte. Comesenii păreau foarte fericiţi. Ca o culme a nefericirii, lăsându-i Sandrei locul meu, îi lăsasem şi soneria electrică. La fiecare schimbare de serviciu, trebuia să-i cer lui Robin să sune pentru mine. Am văzut uşorul amuzament din ochii Colombei.

- Dar pentru mine este o plăcere, exclamă grasul producător, aplecându-se spre Sandra. Era o ocazie nesperată de a atinge piciorul superb al domnişoarei Tiepola.

Fermecătorul năsuc al soţiei sale se încreţea şi o plângeam.

François vorbea. Consonanţele italieneşti îi

transformaseră vocea. îşi sublinia vorbele cu gesturi şi schimbări ale expresiei care, în franceză, ar fi fost deplasate. Cât de fermecător era! Avea mai multă căldură şi mai puţine reţineri decât în limba sa maternă. Părea a fi soţul frumoasei brunete aşezată în faţa lui, care-i răspundea peste masă, ca şi când în fiecare seară fusese în acelaşi loc. Şi, în faţa mea, cuvintele care ieşeau de pe buzele Sandrei se uneau cu cele care ieşeau de pe buzele lui François.

Aş minţi totuşi dacă aş spune că nu se vorbea franţuzeşte. Părăsind sufrageria pentru salon, Colombe mi-a spus cu un zâmbet uşor amabil:

- Este foarte bun, personalul dumitale suplimentar.

în timp ce turnam cafeaua, Patrice începu să cotrobăie. Când descoperi portretul Elizabethei, tocmai serveam a treia ceaşcă.

- Veniţi toţi să vedeţi asta, a spus.

Chipul lui Patrice nu exprima ceva mai sincer ca atunci când se afla în faţa unui tablou.

L-am privit. Puţin îmi păsa de atitudinea celorlalţi. Prinţesa îşi tânguia admiraţia, familia Robin se entuziasma politicos, ca nişte oameni pe care pictura îi plictiseşte, Sylvain îşi pusese ochelarii.

- Este în progres, a spus Colombe, pe un ton acru.

- Am nevoie de el, îngeraş, murmură Patrice. Priveşte, continuă, adresându-se lui Biquet, ca şi când noi nu eram acolo, priveşte trupul acesta mic şi

bronzat, mâna aceasta care ţine tartina, fondul acesta verde al ierbii şi mării...

- Nu, Patrice, i-am spus râzând, nu-l vei avea. Nu mă voi despărţi niciodată de Elizabeth.

- Voi plăti cât vei cere.

Tonul brusc brutal al lui Patrice, arăta sinceritatea lui.

- Cred că asistăm la o scenă de corupţie, exclamă Colombe.

François urcase în atelier să aducă ţigări. Cât aş fi vrut să fie acolo!

- Dă-mi această mică păstoriţă, reluă Patrice, întorcându-se spre mine. Dă-mi-o pe cât vei vrea. O voi aşeza în camera mea, pentru a o privi în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară, cu tartina şi cu obrazul murdar de unt!

Am scuturat din cap zâmbind. Pândeam scara de lemn şi mă gândeam: „François, tu nu mai ai ochi pentru mine. Nu-ţi pasă de soţie şi de fetiţa ta frumoasă şi de miile de fetiţe frumoase, cu obrajii mânjiţi cu unt, pe care soţia ta le face mereu în grădina ta“.

Brusc, Sandra zări tabloul. Datoram probabil acest scurt răgaz, machiajului său. în genunchi în faţa Elizabethei, improviză un cântec de admiraţie pentru fetiţă. Nu-i trebuia altceva pentru a atrage din nou atenţia asupra sa.

- Este fermecătoare, a spus Verneuil.

- Ce vitalitate! a spus Robin.

Se terminase. François cobora cu o cutiuţă în mână. Serata se desfăşura din nou în jurul Sandrei. Doar Patrice arunca din când în când o privire spre portret.

Instalată pe mochetă, Sandra îşi scoase sandalele din satin. Pe corsaj, bobocul devenise floare O petală atârna, ofilită de căldură. Dansa, cânta, ne făcea să reluăm refrene în cor. Niciodată nu fusese atâta distracţie la mine.

Sandra nu avu decât o clipă de seriozitate, când Verneuil se duse să caute în servietă primele articole despre cocteil. Se aplecă asupra chipurilor numeroase, se plânse în legătură cu un profil, se supără pe o lumină nepotrivită şi se entuziasm' fără jenă în faţa unei fotografii reuşite.

Am privit-o pe doamna Robin. Sărmana micuţă! Fără nici o reţinere, lăsa să i se vadă nemulţumirea. Ii înţelegeam suferinţa, dar nu puteam să-i plâng prostia şi acea lipsă de stăpânire de sine, atât de evidente.

Pe la ora unsprezece, îi dădu soţului său un discret semnal de plecare. Dar soţul nu voia să vadă nimic. Râdea cu lacrimi de-o imitaţie a lui Toto, pe care-o făcea Sandra. Chipul frumos şi stupid al soţiei se întunecă tot mai mult. Prinţesei îi era cald. Etola de hermină alunecase, descoperindu-i spatele. Avea

câteva coşuri. Colombe fuma, privind-o cu un dezgust discret. Biquet moţăia cu distincţie. Bărbaţii ne uitaseră, plecaţi pe urmele Sandrei. Chiar şi Patrice se amuza foarte mult. Ii întâlneam uneori privirea pătrunzătoare.

M-am ridicat şi m-am dus să aduc o tavă cu răcoritoare. M-a urmat până în bucătărie şi mi-a zis:

- O vreau pe Elizabeth!

I-am zâmbit.

- Elizabeth nu este de vânzare.

In acea clipă a spus o cifră. O cifră care m-a uluit. Niciodată nu vândusem una din pânzele mele la acest preţ.

- Eşti serios? l-am întrebat.

Mi-a răspuns doar:

- O vreau pe Elizabeth!

Această insistenţă mi-a făcut bine. Mi-am pus mâna pe reverul cu dungi late ale smochingului lui Patrice.

- Elizabeth nu este de vânzare, dar... te iubesc foarte mult.

Patrice înclină capul, îmi luă mâna în ale lui, o sărută cu
delicateţe si-mi spuse:

- Esti o scorpie îngrozitoare, o mare pictoriţă, dar si o gazdă fermecătoare.

Ştiam bine că nu eram o mare pictoriţă. Ştiam de asemenea că suma pe care mi-o oferise nu era preţul portretului, ci al capriciului său.

- Amesteci invitaţii cu tot atâta succes ca si culorile pe pânză.

- Mi se pare că serata este plăcută, nu-i asa? Ea este seducătoare?

- Cine?

Se amuza.

- Sandra.

- Este o persoană uimitoare, mi-a răspuns. Trebuie să-i faci portretul... si niste desene... dar dacă ai putea să-i redai în portret acea culoare de ambră, reţeaua de vase de sânge care freamătă dedesubt... este extrem de atrăgătoare!

- Chiar si pentru dumneata?

N-am spus bine această frază, că regretam deja. Niciodată nu-i făcusem lui Patrice vreo aluzie la, cum să spun? particularităţile sale. Am simţit că tocmai

dădusem dovadă de prost gust. Eram foarte rosie.

- Dă-mi tava, mi-a spus Patrice.

***

Când au plecat, pe la ora unu dimineaţa, mica doamnă Robin era puţin înseninată de perspectiva scenei pe care i-o va face soţului. Acesta se va supăra, apoi îi va face un alt copil, ceea ce o va mai ţine puţin pe sărmana fiinţă departe de cinema. Prinţesa m-a strâns la piept şi mi-a spus că a fost cea mai frumoasă serată din viaţa ei. în fond, exagerarea unor complimente nu sperie nici pe cel care le face, nici pe cel care le primeşte.

- Mulţumesc, draga mea, mi-a spus scurt Colombe, fără să-mi strângă mâna.

- Toată lumea este cu maşina? a întrebat Robin.

- Pe Sandra o conduc eu, a spus François.

Invitaţii au protestat. Prinţesa îşi strecură braţul sub al Sandrei.

- îmi revendic această plăcere, a spus. Mi-aş reproşa, dragă prietene, să te las să-ţi părăseşti fermecătoarea soţie, în mijlocul nopţii! O voi lăsa pe această splendoare la hotelul său.

Admiratorii erau dezarmaţi de candoarea acestei zgripţuroaice. Dacă aş fi îndrăznit, aş mai fi sărutat-o o dată.

- Aminteşte-ţi, îngeraş, mi-a spus Patrice la ureche, o vreau pe Elizabeth!

în uşă, Sandra s-a oprit.

- Sono gratissima, è stata con me troppo gentile,

mi-a spus privindu-mă.

Apoi a reuşit să spună:

- Mulsumesc!

Toată lumea a început să râdă şi s-o felicite pentru progresele în limba franceză.

Uşa s-a închis după ei. Eram epuizată.

- Of! asta a fost. Reuşit, nu?

- Foarte reuşit, a spus François căscând.

Şi-a scos cravata şi s-a îndreptat spre cameră.

- Sunt foarte mulţumit de cină, a continuat dispărând. Din uşă, s-a întors.

- Foarte.

începea să mă enerveze. Am adunat scrumierele din salon, am întredeschis ferestrele şi am dus paharele la bucătărie.

Câteva minute mai târziu, l-am întâlnit în uşa băii. Era deja în pijama.

- Deschide-mi rochia, te rog.

A făcut-o şi m-a bătut uşor pe spatele gol.

- N-a şchiopătat nimic?

- Nimic! a afirmat.

- Crezi că va fi mulţumită?

- Cine?

- Ei bine, Sandra!

- încântată. Ai văzut, nu ştia cum să-ţi mulţumească.

A început să râdă şi mi-a spus:

- Sper că nu va crede că toţi francezii sunt ca cei

din seara asta.

- Ce-au avut oare francezii din seara asta?

M-am simţit cuprinsă de-o dorinţă de ceartă.

- Doi homosexuali, un producător de-o moralitate îndoielnică, o bătrână nebună, o limbă de viperă, o micuţă...

- Presupun, am spus cu răutate, că s-a aflat în elementul său. Cinele de la Roma au probabil tot ceea ce a avut cea din seara asta... în cazul în care această fată este invitată în societatea romană!

în acea clipă, m-am văzut în ochii lui François. M-am oprit. Era trist şi uimit.

- Spun prostii, am murmurat.

M-am gândit: „Nu trebuia să mă înfurii niciodată. Suferinţa te face vulgar şi nu vreau să-i displac lui François“.

- Iartă-mă, mi-a spus el, luându-mă de mâini, ai dat o cină foarte frumoasă şi, singura mea reacţie a fost să fac o reflecţie imbecilă.

- Nu!

- Ba da!

Mi-a întors faţa spre el.

- A fost foarte amuzant, a fost foarte bine şi aş fi luat de vreo trei ori din bezeaua cu îngheţată. Eşti foarte obosită şi-ţi mulţumesc pentru seara aceasta, dar...

A ezitat, apoi m-a privit în adâncul ochilor.

- ... dar Sandra nu este... ceea ce spuneai adineaori.

- Ştiu, am spus în şoaptă.

Capitolul 4

Prietenii distrug foarte mult casele. Scrumierele din opalină erau ciobite, un pahar era spart, iar pe măsuţele joase erau urme rotunde. înainte de a lua autobuzul de ora cinci spre Chauvry, Hortense m-a ajutat să pun casa în ordine. Familia Vergaux trebuia s-o aducă înapoi pe Elizabeth a doua zi, iar François şi cu mine vom veni vineri, la prânz.

Am rămas singură în casă şi m-am dus să mă aşez în faţa Elizabethei, cu o ceaşcă de ceai. Nu, nu voi vinde niciodată acest tablou. Doream să-mi văd fetiţa, s-o aud ţipând în grădină, să-i sărut braţele tari şi rotunde... Nu aveam în faţă doar o fetiţă care-şi mânca gustarea, era însăşi fericirea de la Chauvry. Această pace era departe de lupta de la oraş. De ce oare mă aflam la Paris? La Chauvry era Elizabeth a mea, Aristide ne trezea lătrând, puii de găină din vecinătate îi răspundeau, soarele de septembrie lumina peisajul, pensulele mă aşteptau într-un vas de pământ...

Dar, pe bibliotecă, lângă tablou, era un vraf de ziare pe care le adusese François la ora prânzului. Răsfoindu-le, mi-am regăsit zâmbind neliniştea. Cocteiul dăduse roade. După ce citise presa săptămânii, nici un francez nu mai putea ignora chipul Sandrei. Şi fiecare francez putea constata, ca şi mine, că forma un cuplu încântător cu tânărul bărbat care era mereu fotografiat cu ea.

„Fermecătorul traducător“.

„Simpaticul tânăr romancier“, spuneau ziarele din Paris.

„Seducătorul june prim italian“, afirma o revistă elveţiană.

„Logodnicul său“, scria o publicaţie săptămânală de centru.

Nu, locul meu nu era la Chauvry.

M-am dus să scotocesc în bucătărie. Hortense ne pregătise o cină uşoară, rece. Am aranjat masa cu grijă. Apoi m-am îmbrăcat cu nişte pantaloni şi un pulover din caşmir indian. Tricotajul cu rotocoale negre şi aurii era atât de mulat pe corp şi scotea în evidenţă formele cu atâta exactitate, încât n-am îndrăznit niciodată să-l port în afara casei.

Masă frumoasă, bună dispoziţie, toaletă frumoasă... această trinitate mi se părea infailibilă pentru a-mi păstra soţul.

„Cel puţin, voi fi făcut totul“, m-am gândit.

Mai era timp până la ora cinei. Creionam uşor o vază cu anemone. La fiecare portieră care se trântea pe chei, alergam să mă aplec peste fereastră. începusem să formez numărul lui Patrice, dar m-am oprit la ultima cifră. S-ar putea să creadă că mă gândeam s-o vând pe Elizabeth. S-o vând pe Elizabeth! Această idee m-a făcut să râd. Va trebui să-i spun lui François ce mi-a propus Patrice. Uitasem s-o fac. Trebuie să fie ciudat pentru o femeie

să câştige foarte mulţi bani... Mai ales pentru o femeie tânără. în general, cele bătrâne au bijuterii şi blănuri.

- Doar asta ne mai rămâne, spun ele. Voi, aveţi obrajii proaspeţi.

Dacă pânzele mele se vor vinde toate la preţul pe care mi l-a spus Patrice, voi deveni bogată. Ce voi face cu banii? Fericirea nu se cumpără ca un inel, dar bogăţia este seducătoare. Femeile ghicesc mai bine şiretlicurile decât bărbaţii, deoarece le sunt familiare. Şi încercam să cred că François era prins mai mult de exotismul Sandrei şi de strălucirea ei tinerească, decât de însăşi Sandra. Mă întrebam dacă ea câştiga foarte mulţi bani din cinema, sau era întreţinută. Nici un zvon nu circula despre ea, nici un bărbat n-o urmase la Paris şi era prima călătorie pe care o făcea fără mama sa. Este adevărat, asta nu însemna nimic...

Se trântise o portieră.

N-a fost François. Am căscat. Oare ce făcea acum? Va trebui să-i vorbesc. Nici un subiect nu trebuia să ne fie interzis. Şi nu puteam rămâne să-l aştept astfel în fiecare zi, în fiecare oră, Penelopă tăcută şi fără tapiţerie. Cât de repede şi imprevizibil trecea viaţa! O lună mai înainte, eram culcaţi la soare pe stâncile din Cap-Ferrat şi nu ştiam că soţul meu şi cu mine eram două persoane distincte.

Lumina electrică m-a făcut să tresar. Nu l-am

auzit pe François intrând.

- La ce visezi în întuneric? m-a întrebat.

- Nu-mi amintesc, l-am minţit. Probabil am aţipit.

M-am ridicat şi m-am întins cu uşoară afectare, dar el n-a
observat. Am încercat să fiu veselă.

- Să ştii că am muncit ca un pitic de la munte. Te provoc să găseşti măcar un muc de ţigară, un fir de praf, sau o pată în casa ta!

- Perfect, a spus cu indiferenţă. în acest caz, ce-ai spune dacă am merge să cinăm în oraş?

M-am gândit la masa pusă, la buchetul de anemone, la mâncărurile uşoare ale Hortensiei.

- Doar că... cina este gata. Avem salată de crab... şi, cum mâine nu luăm prânzul aici...

- Ah, da, este adevărat, familia Charvey. Faci bine că-mi aminteşti.

- Şi apoi, nu pot să ies aşa, am adăugat, arătându-i ţinuta.

- De acord, a spus François. Apropo de familia Charvey, cum facem? Vin să te iau de aici, sau treci pe la birou?

- Voi veni eu, i-am spus plecând spre bucătărie. Am de făcut nişte cumpărături în cartier.

De-abia ne-am aşezat la masă, şi am regretat că n-am acceptat invitaţia lui François. în şase ani de viaţă în comun, n-am ştiut ce este plictiseala. Dar iată că se instalase între noi. Prezenţa sa apăsătoare interzicea bucuriile cele mai simple ale conversaţiei, reducând tot farmecul la tăcere. M-am agitat pe

scaun:

- Totul este bine la birou?

- Foarte bine. Hortense a plecat?

- Da, iubitule.

- Nimic nou acasă?

- Nimic nou.

- Perfect.

Unde erau flecărerile, meditaţiile şi chiar disputele noastre? Am tăcut până la desert.

- Dacă am ieşi să bem un pahar? l-am întrebat ridicându-mă de la masă.

- Dacă vrei, a spus François. Mă gândeam să lucrez puţin, dar...

- Te rog, iubitule, a fost o idee. Am să lucrez şi eu...

- De acord.

A scos un manuscris din servieta de piele.

Am început să strâng masa. Când m-am întors la bucătărie, ziarele care vorbeau despre Sandra dispăruseră.

Am spălat cu grijă vasele. Era un lucru pe care-l detestam. Nu aveam nici un motiv s-o fac. A doua zi dimineaţa venea portăreasa şi nu aveam decât să le las în bucătărie Dar am frecat cu pasiune farfuriile, paharele şi platourile. Le-am trecut prin una, prin două, prin trei ape. Mi-am distrus lacul de pe unghii cu detergent. Apoi, când vesela a fost aşezată pe suportul pentru scurs, în loc s-o las să se usuce, am

scos o cârpă curată şi am început s-o şterg. Când am terminat, era ora zece fără un sfert. M-am dus în cameră să-mi scot taiorul, mănuşile, geanta şi pantofii pe care îi voi purta a doua zi, la prânzul de la familia Charvey. M-am demachiat, am dat drumul la apă în cadă şi mi-am masat faţa. Nu m-am putut relaxa în apă şi am ieşit să-mi lăcuiesc unghiile. în timp ce se uscau, neputând să-mi ocup mâinile, am simţit că-mi vine să plâng. Deschizând cu precauţie uşa, m-am dus să-l găsesc pe François.

- Nu vrei să bei nimic?

înălţă capul de pe manuscris.

- Cum? Ce? Nu, mulţumesc, nimic.

- Este bun, ceea ce citeşti?

- Nu-i rău, mi-a spus, vârându-şi din nou nasul în munca sa.

M-am întors în bucătărie să-mi fac un ceai de tei.

Luând cutia de ceai, am făcut o mişcare stângace şi puţin din lacul încă neuscat s-a luat. Am simţit o bucurie prostească. Seara mea avea un scop, mă voi întoarce la deget. Am băut două ceşti de ceai de tei şi am luat un calmant. M-am culcat gândindu-mă la acei câini care stau singuri zile întregi şi turbează aşteptând între patru pereţi să li se întoarcă stăpânul de la birou.

în mod firesc, a doua zi dimineaţă, când François s-a trezit, dormeam buştean. L-am auzit spunându-mi:

- Aşadar, te aştept la sfârşitul dimineţii. Să nu întârzii, leneşă mică.

Am mormăit afirmativ. M-a sărutat pe părul ciufulit şi a plecat. Am oftat şi am adormit din nou, profund.

M-a trezit vocea portăresei:

- Doamnă, este ora zece!

Aveam un gust metalic în gură.

- Nu mai am nimic de făcut. Doamna a spălat toate vasele, spunea vocea, cu o urmă de reproş.

M-am dus să iau micul dejun în bucătărie. Nu reuşeam să mă trezesc. Când mă întorceam în cameră, portăreasa mă opri spunându-mi:

- Am văzut fotografia domnului în „Parisien“ de alaltăieri. Este într-adevăr un bărbat frumos. Cum vorbeam cu soţul meu, iată un cuplu frumos.

- Da, am spus cu uşurinţă, sunt amândoi frumoşi.

- Cine?

Ciuli urechile, făcându-şi de lucru şi mă privi cu stupoare:

- Domnul şi doamna care este fotografiată cu el.

- Eu vorbeam de dumneavoastră, mi-a spus.

Am rămas uimită. Când eram fericită, aş fi râs pur şi simplu de compliment. Dar acum, acesta devenea un dar extrem de preţios.

- Mulţumesc, sunteţi foarte amabilă, am murmurat.

Şi m-am dus să mă închid în baie.

Am observat deodată că începusem să cânt şi asta mi-a făcut bine.

Vom merge să mâncăm de prânz la familia Charvey. Aceştia nu ne erau doar prieteni. Erau o pereche prietenă cu noi ca pereche. François şi cu mine eram strânşi unul lângă celălalt într-o solidă ţesătură de obiceiuri.

îmi doream din nou nişte lucruri. Am fost să-mi schimb cureaua de la ceas, am dus nişte pantofi la reparat, am cumpărat o cutie de pudră şi un lapte roz, care mi s-a părut adorabil. Nu mă grăbeam, îmi făceam cumpărăturile în cartierul Operei, la doi paşi de Editura Secolului. Am auzit brusc sunând de ora douăsprezece şi jumătate. Aproape am alergat până la sediul editurii. Am urcat scara care ducea în biroul lui François, am bătut şi am intrat.

François era în picioare în faţa Sandrei, care stătea cu spatele spre uşă. Nu se atingeau, nu-şi vorbeau, nu se mişcară la intrarea mea. Am simţit că tocmai surprinsesem ceva mai grav decât o vorbă, sau decât un sărut. Mi-am muşcat buzele pentru a nu spune: iertaţi-mă. Sandra a întors faţa spre mine şi i-am citit pe trăsături dimensiunea propriei mele nefericiri. Era chipul unei fiinţe care suferea cu adevărat. Mi s-a părut că eram victima unei teribile nedreptăţi, într-o luptă în care adversarul îmi fura propriile arme. îi recunoşteam Sandrei frumuseţea, strălucirea, succesele. Eram chiar de acord cu talentul şi personalitatea pe care lumea le mai discuta încă. Dar aş fi vrut să semene cu acea

Colombină strălucitoare şi superficială care mă fermecase în prima zi. Aş fi fost liniştită dacă bijuteriile Tiepolei s-ar fi datorat unor domni bătrâni, cariera unui producător îndrăgostit şi reuşita unei mari vulgarităţi a firii sale. Dar nu o asemenea Tiepola aveam în faţa mea. Era o femeie tristă şi demnă. Iar eu, care o consideram făcută pentru toate bunurile de pe pământ, sufeream că trebuia să recunosc că avea o inimă.

- Mi-a fost teamă că am întârziat, am murmurat.

- Ai venit foarte bine, mi-a spus François, vom pleca.

Sandra reuşi să-mi adreseze un zâmbet slab. Dar nu era
nimic amar, nici meschin în cutele buzelor sale. Nu ne-am gândit să ne strângem mâinile. Se întoarse spre François şi-i spuse ceva ce n-am căutat să înţeleg. Acesta dădu din cap şi-i răspunse scurt. îl salută cu un gest şi se îndreptă spre uşă. Ajungând în dreptul meu, se opri, mă privi lung şi-mi mângâie obrazul cu vârful degetelor.

După ce a plecat, am rămas tăcută. François şi-a pus nişte hârtii în servietă şi şi-a luat impermeabilul. A deschis uşa şi am coborât încet scara. I-a dat instrucţiuni portarului şi m-am dus să mă aşez în maşină. Am aşteptat o vorbă de la François. Mi s-a alăturat, şi-a pus mănuşile, a verificat poziţia oglinzii retrovizoare şi a pornit motorul. Apoi se aplecă spre mine, care nu îndrăzneam să-l privesc şi a spus:

- Gata. Vom fi aici pe la ora cinci.

Familia Charvey trăia din resturile unei averi frumoase, într-un apartament de pe strada Raynouard. Imediat ce sunam, pe culoar era mereu o alergare în galop. Femeia de serviciu ne deschidea uşa, Paul se grăbea, iar soţia sa îl împingea, pentru a fi prima care ne sărută. Mustard, teckelul, sărea pe lăbuţe. Când un animal se strecura printre invitaţi, vorbea mai bine decât oricine despre prietenia dintr-o casă.

Cunoscusem familia Charvey la Eveline. Fusese prima noastră vacanţă, după căsătorie. Nu ştiusem că sunt francezi până în ziua de paisprezece iulie. Cu această ocazie, directoarea hotelului împodobise cu flori şi mici drapele tricolore mesele noastre. Ne-am salutat râzând, în mijlocul turiştilor belgieni, elveţieni şi italieni. A doua zi, domnul Charvey ne-a trimis un păstrăv pe care-l pescuise în torent. I-am invitat la ceai, pentru a ne cunoaşte. Două zile după aceea, ei s-au întors în Franţa. Dar ne-am revăzut la Paris şi, contrazicând proverbul, am devenit prieteni cu aceste relaţii de vacanţă. Poate ceea ce ne-a apropiat, a fost diferenţa de vârstă. Paul Charvey avea şaptezeci de ani şi Madeleine, aproximativ zece ani mai puţin.

- Sunt superbi, a exclamat ea.

Ne privea ca şi când eram două prăjituri ieşite din cuptor.

- Copii, trebuie să vă previn, a spus Paul, nu este

nimic de mâncare.

Era un rit, întotdeauna ne întâmpina astfel.

Venisem de atâtea ori în această casă în timpul lipsei mele de griji, încât cuvintele cele mai simple şi mai afectuoase mă răneau. M-am apropiat de o oglindă familiară. Eram cam palidă şi cam crispată. Dar n-avea importanţă. Vedeam un păr de culoare închisă şi un trup care întorcea încet spre mine un chip a cărei suferinţă nu trebuia să mi-o traducă nimeni...

- Eşti foarte bine coafată, cochetă, mi-a spus Madeleine, strecurându-şi braţul cu afecţiune sub al meu.

Am urmat-o spre sufragerie.

- Veţi face cunoştinţă cu o familie de limbi-de-mare pitice şi cu o foarte bătrână găină, pe orez, mi-a mărturisit Paul, când ne-am aşezat la masă.

Dar aşa pitice cum erau limbile-de-mare, n-am reuşit să le vin de hac. Pe chipul prietenilor se zugrăvea consternarea.

- Draga mea, nu se poate; nu mănânci nimic, glumi Paul.

Oare cum nu vedeau nimic? Grijile lor faţă de noi, se
limitau la necazurile care ne-ar fi venit din afară. Pentru ei, eram mereu unul lângă celălalt, mână în mână, ca perechea care zâmbea de patruzeci de ani din rama ovală de deasupra şemineului.

- Am muncit cam mult în ultimul timp, le-am explicat zâmbind. Asta mă oboseşte întotdeauna.

- N-ar trebui s-o laşi să se surmeneze, i-a spus Paul lui François, pe un ton de reproş.

François a dat din cap. Ştia, ca şi mine, că nu mai pictasem de aproape opt zile. Dar nu dădeam socoteală nimănui.

- Şi Babounette? După mare, trebuie să fie neagră ca o măslină.

- Apropo, am pentru ea o vestă mică, brodată, pe care am găsit-o în Bretagne. Sper că nu a devenit uriaşă şi i se va potrivi.

- Dacă mănâncă la fel ca mama ei, trebuie să fie o adevărată miniatură.

- Nu mănânci suficient, scumpo, aşa este. Poate nu ţi-a priit marea? Anul viitor, ar trebui să mergeţi din nou la Evolene.

Anul viitor? Evolene? N-am îndrăznit să-l privesc pe François. Tandreţea vocii neştiutoare, îmi făcea rău. Să nu mă gândesc la anul viitor, să zâmbesc, să mănânc boabele de orez care-mi rămăseseră în farfurie...

- Mustard, a spus Paul, Mustard, ticălos bătrân, oare ai cerut veşti despre Aristide? Nu, fireşte! Ştiţi că acest câine devine senil cu vârsta, este un spectacol dureros. Când mă gândesc că acum zece ani era perla Deauvilleului. Ah! Dacă l-aţi fi văzut pe planşă în timpul sezonului! Afurisitul Mustard!

- Ce vârstă are? am întrebat.

- Trebuie să aibă nouăzeci şi unu de ani, mi-a spus serios.

- De câine, a explicat Madeleine.

Era de preferat să spunem prostii. Lucrurile se pot ascunde bine în spatele unui hohot de râs.

Pe la ora trei, François se ridică.

- Voi fi obligat să plec, a spus. Am întâlnire cu patronul, pentru a semna contractul unuia dintre scriitorii noştri.

- Dar dumneata, mai rămâi? a întrebat Madeleine.

- îmi pare rău, trebuie să trec pe la Patrice să mă văd cu un cumpărător american.

Dezamăgirea lor m-a întristat. în mijlocul salonului, cu braţele atârnând, vedeam dispărând o după-amiază de vorbărie... Aş fi vrut să le pot spune: „Nu vă fie teamă, vă iubesc, mă voi întoarce, lăsaţi să treacă micul nor rău“.

- Aşadar, nu rămâi?

- Am încercat să amân această întâlnire, dar nu s-a putut, le-am explicat.

- Data viitoare să veniţi cu Babounette. Oh! apropo, vesta, iubitule, du-te şi adu vesta micuţei, pentru a i-o duce. Şi nu mai munciţi atât de mult, copii, profitaţi de tinereţe.

Ritualul plecării se desfăşură în faţa uşii.

Paul sosi, aducând cu precauţie vesta înfăşurată în hârtie foarte fină.

- Ce amabili sunteţi! le-am spus sărutându-i.

Am promis să telefonez în timpul săptămânii. I-am sărutat din nou. Apoi, după o ultimă mângâiere pentru Mustard, care se agita bucuros pe ştergătorul de picioare, François şi cu mine am plecat.

- Te duc la Galerie? m-a întrebat.

- Nu, lasă-mă la Concorde. Este timp frumos şi voi încheia drumul pe jos.

- Cum vrei.

Am rulat un timp în tăcere.

- Chiar nu vrei să te las mai aproape?

- Nu, te asigur, mulţumesc.

Din nou, tăcere.

Când te cunoşti prea bine, devii uşor străin.

Un domn iese de la un prânz cu prietenii. îi propune politicos unei doamne s-o conducă.

- Unde vă pot lăsa?

- Nu vă abateţi din drum pentru mine.

- Dar asta nu mă deranjează deloc...

... Şi apoi, nu mai ştiu ce să-şi spună. El se cramponează de volan, iar ea priveşte drept în faţă.

- Oamenii conduc într-adevăr ca nebunii!

François tocmai vorbise.

în maşină, doamna aprobă cu o înclinare a capului. Se grăbeşte să-şi părăsească însoţitorul. Curând, o va opri la marginea trotuarului. îi va întinde mâna înmănuşată, asupra căreia el se va înclina rapid. Şi îşi vor urma fiecare viaţa sa.

- Acolo, la colţul podului, va fi perfect.

François aşează maşina în lungul şoselei şi duse o mână la buze.

Am privit maşina demarând şi dispărând la câţiva metri de mine. M-am simţit singură în piaţa cu rânduri de pietre. Am început să merg de-a lungul Senei.

Dar nu m-am dus la Patrice.

Nu aveam întâlnire. Nu exista nici un cumpărător american.

Mi-am părăsit prietenii pentru că nu aveam încredere în mine. îmi puteam păstra secretul în singurătate. Dar în faţa lor, care erau foarte indulgenţi şi iubitori, aş fi vorbit.

Şi nu voiam asta.

Capitolul 5

Nimic nu mă ajuta să-mi pun ordine în gânduri şi să iau nişte hotărâri, ca o şedinţă de desen. Vârful moale al creionului îmi elibera sufletul şi îmi relaxa nervii. în timpul weekendului care urmă prânzului la familia Charvey, aşezată în grădină în faţa peisajului meu, nu vedeam arabescurile pe care le trasa mâna mea. Pe foaia albă, aventura noastră se derula ca pe un ecran. Focul de lemne al primei mele nelinişti, apariţia Colombinei, trandafirul de pe catifeaua neagră, scena din birou... Nu-mi mai spuneam: „Oare este ceva?“, ci „Ce este cu adevărat?“

Ceea ce mă tulbura şi mă liniştea, era tăcerea lui François. Nu-mi spunea nimic, nu mă evita şi, cu siguranţă, n-ar fi adus-o pe Sandra în casa noastră, dacă s-ar fi hotărât s-o facă să intre în viaţa sa, într-un fel sau altul. Dar oare, ştia el însuşi ce reprezenta aceasta pentru el? Oare o uita, când se apleca, noaptea, peste chipul meu?

La început, am vrut să-mi apăr fericirea cum îşi apără un animal teritoriul. însă, împotriva mea şi a dreptului pe care-l aveam, nu vedeam decât fiinţele rele, cele care îşi asumau plăceri interzise. Nici o clipă nu le atribuisem lui François şi Sandrei, sentimente omeneşti. Desigur, era dreptul meu. Din cauza Elizabethei şi a inelului pe care-l purtam pe deget. Şi poate mai ales din cauza bucuriei care era a noastră, de atât de mult timp. Dar nu aveam

posibilitatea să sufăr doar eu. Văzusem pe faţa Sandrei imaginea propriei mele disperări. Pentru că venise să-i spună adio.

Mâna mi s-a oprit.

Mi s-a părut că se iubeau, că ea pleca, îmi lăsa locul şi că el o va păstra toată viaţa în amintire. Dar nu voiam ca soţul meu să se sacrifice pentru a-mi rămâne alături. Nu voiam un soţ legat de mine prin respectul datoriei şi credinţei jurate. Preferam regretele. Dacă François trebuia să fie cu mine până la sfârşitul zilelor, va fi pentru că mă iubea.

Femeile îndrăgostite ştiu că sentimentele frumoase sunt deseori o cochetărie a inimii. Mă temeam de noi atracţii ale Sandrei. îl cunoşteam pe François. O renunţare îl putea lega mai solid decât o schimbare rapidă. Ar fi fost meschin şi stângaci să profit de atâta delicateţe. Voiam ca François să se întoarcă la mine, dar îndrăgostit, conştient, fericit. Nu era posibil să-l primesc din mâna generoasă a Sandrei.

De aceea, nu vor exista scene, ţipete, lacrimi sau întrebări. Dar în loc să închei luna septembrie la Chauvry, mă voi întoarce cu soţul meu la Paris. în loc s-o îndepărtez pe Sandra, voi fi prima care o va atrage.

După ce am luat această hotărâre, m-am simţit mai bine. Poate şi pentru că am lucrat. Am mângâiat

încet foaia înnegrită de linii. Aici, fericirea este intactă. Nici o durere nu mă împiedica să privesc în jur şi să povestesc ceea ce vedeam.

Trebuia să fie ora patru, atmosfera era apăsătoare şi François corecta nişte copii pe masa din piatră. M-am ridicat şi i-am strigat:

- Dacă am merge în pădure?

- într-un sfert de oră, mi-a răspuns.

Pădurea din Montmorency, era pădurea noastră. Ştia să ne liniştească adversităţile cu luminişurile acoperite cu muşchi, bălţile ridicole şi mistreţii adevăraţi.

Pentru a ajunge la ea, mergeam întotdeauna încet, deoarece era o coastă care dădea emoţii, iar oamenii munţilor ştiau să-şi menajeze puterile. Puteam merge amândoi ore întregi, fără să spunem o vorbă. Şi uneori, între un luminiş şi altul, François îmi povestea un roman. Dar, în pădure, era minunat să taci. Să mergi încet şi s-o auzi trăind. Spatele alb al unui iepure ţâşnea dintr-un desiş, pentru a dispărea după un arbore, ca un spiriduş care se lăsase surprins. Alunecarea unei sălbăticiuni pe muşchi, umplea liniştea cu amploarea sa. Foşnetul vântului prin mesteceni, ducea cu sine spiritul spre nord şi spre vechile legende. Iar urma unei gheare sau a unei copite pe pământul gras, dezvăluia

prezenţa unor fiinţe misterioase şi fantastice, care îşi ţineau respiraţia caldă.

Ca de fiecare dată, pe culmea coastei ne-am întors pentru a privi casa din depărtare. Micul viermişor de pe balansoar era Elizabeth a noastră, supravegheată de Hortense, aşezată în mijlocul grădinii, ca o bunică rusă, pictată pe lemn. Deasupra acoperişului era puţin fum albastru. Zgomote îndepărtate de animale domestice şi din curţile de acolo de jos, erau singurele care urcau până la noi. Luminile oraşului erau departe. în spatele arborilor se afla drumul spre dorinţele şi ambiţiile oamenilor. Dar nimic din acest vacarm, din această febră, nu traversa pădurea, iar muşchiul său era pur ca cel al unei păduri sălbatice.

Ca de fiecare dată, François şi-a pus mâna pe umărul meu şi ne-am continuat mersul. Frunzele erau verzi, împestriţate cu galben, moi şi suple. Dar moartea nu le era departe. Câteva duminici încă şi paşii noştri le vor strivi, uscate şi îngălbenite, pe sol.

- O mănătarcă!

Ciuperca ieşea dintr-o placă de muşchi, depăşită de iarba mare.

Am cules-o delicat şi am ţinut-o în căuşul mâinii. Era tare şi sănătoasă, cu piciorul alb şi pălăria brună.

François a început să cerceteze vegetaţia de sub pădure. Dar niciodată nu găsea ciuperci. Uneori false ciuperci comestibile, care presărau tonurile verzi şi

arămii cu petele lor roşii.

îngenuncheată la rădăcina unui fag, mi-am desfăcut fularul pentru a pune în el o nouă ciupercă.

- Cum faci? m-a întrebat François.

S-a aplecat grăbit şi, culegând o pietricică brună, a aruncat-o, făcând-o să se învârtească. O mierlă a început să cânte.

- Eşti cu adevărat o mică zână, a adăugat François.

- Văd multe lucruri în pădure.

- Nu numai în pădure, a spus încet.

Inima începu să-mi bată cu putere.

- François, l-am întrebat înnodând cele patru colţuri ale baticului, crezi în zâne?

Părea foarte trist.

- Este greu... chiar când trăieşti cu ultima dintre ele... Ar trebui să-ţi spun...

- Oh! priveşte!

Ciuperca se ivise din pământ ca prin minune. Am scos-o de acolo cu infinite precauţii. François a tăcut. Am ştiut că nu va mai vorbi şi că asta era bine.

Am mângâiat ciuperca mică. Era minusculă şi se va topi în omletă fără să lase vreo urmă. N-avea importanţă. îşi îndeplinise sarcina pe pământ.

***

- Proiectele lui Bernard Robin pentru Sandra se materializează oare? l-am întrebat pe François, luni

dimineaţă, în timp ce rulam spre Paris.

- Nu ştiu, mi-a răspuns, dar întotdeauna este complicat şi durează foarte mult până se organizează o producţie.

- Şi acel film extraordinar în care a văzut-o Verneuil la Roma, când va ajunge în Franţa?

- Mă întrebi lucruri pe care nu le ştiu.

- Aş vrea să ştiu dacă Sandra pleacă imediat, sau dacă mai rămâne un anumit timp la Paris.

- De ce?

Era extrem de atent.

- Mi se pare complet singură la Paris. Fără familie, fără iubit, fără protector...

- Ei şi?

- Ei bine, cred că nu este foarte nostim să te afli într-un oraş străin în aceste condiţii şi mi se părea că ar fi amabil s-o invităm. De exemplu, am putea s-o ducem, diseară, să cineze undeva.

François privea drept înainte, pe drum. Am ştiut că nu lua invitaţia mea cu uşurinţă. Şi mi-am spus că eram nebună să fiu mai aspră cu mine, decât însuşi destinul.

- De acord, a spus în cele din urmă. Dar... a ezitat - eşti sigură că nu te va obosi?

- De ce m-ar obosi?

- Pentru că este oarecum copleşitoare... Şi apoi, sunteţi atât de deosebite!

Această deosebire sărea în ochi, de la trăsături şi evident la culoarea ochilor şi a părului. Dar m-a durut că ne compara.

- Dar François, nimic nu este mai atrăgător pentru mine decât ceea ce nu cunosc!

- Ai dreptate. Şi în plus, dacă vă veţi putea înţelege, sunt sigur că vă veţi simpatiza.

Aş fi dorit să râd, deoarece bărbaţii au o latură naivă când le spun femeilor care şi-i dispută: „Iubiţi-vă unele pe celelalte“.

Dar făcusem progrese în arta disimulării:

- Dacă Sandra nu-mi era deja simpatică, nu ţi-aş fi propus să cinăm cu ea. Cina de marţea trecută de acasă, era o datorie, cea de diseară, va fi o plăcere.

A fost o plăcere ciudată. François i-a telefonat Sandrei în prezenţa mea. Deşi s-a exprimat în italieneşte, am observat că a insistat asupra faptului că soţia sa a avut ideea acestei cine. în plus, mi s-a părut că asta a hotărât-o pe Sandra. S-au înţeles că vom trece s-o luăm de la hotel pe la ora nouă.

La ora nouă şi treizeci de minute, aşteptam încă, înfometaţi şi prăbuşiţi în fotoliile de la Royal-Monceau.

François era stânjenit. Mă supraveghea cu coada ochiului, cunoscându-mi aversiunea pentru femeile prost crescute. Dar hotărâsem să fiu admirabilă şi se părea că împrejurările îmi ofereau un rol frumos.

- Vezi, mi-a spus la nouă şi treizeci şi cinci, este puţin neaşteptată.

- Găsesc mai degrabă că este aşteptată! am exclamat făcând o glumă uşoară, de care am râs doar eu.

M-am cufundat din nou într-o revistă mondenă de unde am aflat că nepoata familiei Hohenzollern a făcut un parcurs remarcabil la golf în Country Club din Johanesburg.

- Vrei să bei ceva, îngeraş? m-a întrebat François, care n-a fost niciodată atât de atent.

- Nu, mulţumesc, nu-mi este sete. Oh! iubitule, ştiai că reprezentantul Şahului a dat un bal de proastă calitate, la Veneţia?

- Nu, a spus François, care era gata să se intereseze de tot ce-mi făcea plăcere.

Am pus jurnalul la loc.

- întotdeauna te-a făcut s-o aştepţi atât de mult?

- Cum?

- Ei bine, când ieşeai singur cu Sandra, se pregătea la fel de încet?

- Trebuie să spun că rareori este punctuală.

Mi-am permis un râs fermecător. Rolul cel frumos continua.

- Sărmanul meu iubit, nu ţi se putea impune ceva mai rău! Iată unde duce literatura! Fata aceasta este uimitoare, nu ştiu cum face, dar i se iartă totul... chiar şi de mine.

- Da, a spus François.

- Mă vezi într-un hol de hotel, aşteptând o altă femeie atât de mult timp?

- Nu, a spus François.

- Nu, desigur. Dar această pescuitoare avidă mă amuză până şi prin lipsa de educaţie.

- Ah! Iat-o! exclamă François cu un oftat de uşurare.

M-am gândit „deja“ şi m-am întors spre ascensor.

Un fel de pom de Crăciun, strălucitor, venea spre noi. Şi eu care purtam un modest taior negru care, se spune, este mereu potrivit, m-am simţit prinsă în greşeală. Eram femei, Sandra făcea parte dintre acestea, care dădeau tonul. Puteau sosi în pantaloni de barchet la un bal de caritate, în rochie de brocart pe o plajă şi aveau întotdeauna dreptate. Pentru ele nu există norme, legi şi tradiţii. Există doar ideea lor de moment, tradusă în imagine. Celelalte femei încearcă să le considere ridicole, dar, în fond, le invidiază. Şi când bărbaţii zâmbesc la trecerea lor, o fac pentru că ştiu că nu vor fi niciodată ale lor.

Sandra se grăbi spre mine cu mai multe scuze decât pretindeam. Faptul că nu înţelegeam

italieneşte, n-o deranja deloc. Din fericire, în toate limbile, cuvintele care se refereau la publicitate, aveau origine americană, pe care o cunoşteam. Pozase toată după-amiaza pentru un fotograf de la Life, care o găsise atât de fotogenică, atât de sexy, atât de strălucitoare, încât nu-i dăduse drumul decât la ora opt.

- Cosi stanca! Cosi stanca! gemu ea, cu o mimică expresivă.

- Obosită, îmi traduse François.

- Mulţumesc, am bănuit. în acest caz, probabil vrea să se culce devreme?

Sandra ghicise, la rândul său. Mi-a explicat că-i era foame şi că spera să se distreze toată noaptea. Văzând-o agitându-se, mi-a fost teamă să nu înceapă să danseze charleston, în hol.

Dar ne împingea deja, cu autoritate, spre maşină. Refuză să urce lângă François şi se instală în spate, etalându-şi jupa şi cele cinci sau şase jupoane, povestind neîncetat despre ziua sa, cu o rapiditate care mă făcu să pierd şirul conversaţiei.

Dat fiind modul în care se îmbrăcase Sandra, nu puteam s-o ducem decât într-un loc elegant. Era singura noastră şansă să trecem neobservaţi. Nu ştiam încă faptul că nu treceai neobservat, cu Sandra.

A intrat în restaurant ca un cal de circ pe pistă. S-

a oprit în uşă şi şi-a plimbat privirea peste toată sala. Cu un gest, făcu să-i alunece etola de vizon pe umăr, mişcă din cap spre şeful de sală şi zâmbi spre administrator, care se grăbea spre noi. îi reuşise intrarea. Conversaţiile încetaseră. Şi nimeni nu va avea odihnă si nu va putea gusta din ce pregătise bucătarul- sef, înainte de a-i sti numele. Femeile aveau un aer îmbufnat, care îi indicau succesul, chiar mai bine decât privirile bărbaţilor. A refuzat prima masă pe care ne-a oferit-o seful de sală. Ar fi vrut-o pe cea de lângă semineul din sticlă, dar era deja ocupată de o pereche. Acesta era disperat. Şi eu. Sandra făcu o mină încântătoare. Noi, cu braţele atârnând, păream niste epave, în centrul atenţiei generale. Deodată, a zărit o masă liberă într-un intrând. S-a îndreptat spre ea, a deranjat un bătrân si distins domn, i-a mulţumit cu atâta căldură încât acesta deveni la fel de colorat ca decoraţia sa, ne-a chemat si s-a instalat cu un oftat de mulţumire.

Şeful de sală s-a aplecat cu graţie la urechea mea.

- Vă cer iertare, doamnă, oare cea care vă însoţeşte nu este domnisoara Sandra Tiepola?

I-am făcut un semn afirmativ din cap si, mulţumit, a plecat să răspândească prin sală vestea cea bună.

Sandra îmi întinse braţul si mă făcu să iau loc alături de ea, pe volanele jupoanelor. Numele îi

alerga de la masă la masă si, fericiţi să supeze alături de o celebritate, mesenii se întoarseră cu poftă la limba-de-mare si muschiul de vacă împănat. Aflând că era actriţă, femeile îsi pierduseră agresivitatea. Observau rochia romană, bijuteriile florentine si poseta milaneză a Sandrei. Mâine, vor spune:

„Ştiţi, aseară am cinat alături de acea italiană încântătoare despre care se vorbeşte acum atât de mult. Ei bine, este într- adevăr foarte simplă şi foarte simpatică“.

Sandra nu se putea hotărî ce să comande. Orice mâncare care nu era italienească, îi părea barbară. Reuşi să obţină, în cele din urmă, un pui cu ardei verde, care nu figura în meniu. Ochii mesenilor se întorceau neîncetat spre ea. Uneori alunecau spre François şi spre mine, cu curiozitate. Cred că mă considerau drept o secretară a vedetei şi se întrebau, probabil, cui aparţinea tânărul bărbat.

Sandra trimise de două ori puiul înapoi, la bucătărie. Şeful de sală părea încântat de exigenţa ei. Orice ar fi, nu reuşeam s-o găsesc detestabilă. Mi se întâmpla chiar să izbucnesc în râs ascultând-o. Vorbea fără întrerupere, cu gesturi graţioase, pentru a-şi sublinia afirmaţiile. O urmăream cu greutate. Era vorba despre mama ei, care era cea mai bună din lume, despre seratele romane care ţineau până la apariţia zorilor, despre un producător german care-i

propusese un film, despre operele lui Schubert, despre croitorul ei, care lucrase trei nopţi pentru a-i termina o rochie de dantelă verde, despre eleganţa doamnelor din Florenţa, despre Milano, capitala Europei.

Cât trebuie să-i fi plăcut lui François să iasă singur cu ea! îi reproşam că se lăsase prins în capcană, însă era o capcană atât de seducătoare. Sandra era mai periculoasă decât dacă ar fi fost tipul clasic de femeie rea. Atrăgea simpatia, rămânând

totuşi actriţa strălucitoare şi invidiată. Dar, la drept vorbind, Sandra nu era actriţă. Era un produs al cinematografului. N-avea vocaţie. O înlocuia voinţa de a reuşi, ajutată de o şansă fidelă şi de o anumită sârguinţă. Lumea era un teatru în care se afla într-o permanentă reprezentaţie. Nimic nu este mai precar decât gloria acestor mici capodopere din carne. Cele ca Sandra, nu existau în afara imaginii lor. Şi faptul că le pândea distrugerea, le făcea trecerea prin viaţă cu atât mai strălucitoare. Niciodată faima mea de pictoriţă nu va face să se întoarcă, la trecerea mea, capetele. Poate doar când voi fi încovoiată asupra copiilor Elizabethei.

Am rămas singurii din restaurant. Şeful de sală aştepta discret, cu cartea de aur sub braţ. Sandra băuse destul de mult. Dar nu numai aceasta era cauza veseliei sale. Cu câteva zile în urmă, fusese sigură că era gata să se dea deoparte, pentru a-mi lăsa locul. Dar eu însămi o rechemasem, o aşezasem în faţa lui François şi i-am acordat dreptul la luptă. Ştiam că se va folosi de el. Ostilităţile începuseră.

Capitolul 6

A doua zi, pe la ora cinci, se suna la usa apartamentului. M-am dus să deschid si m-am aflat în faţa unei mici fete tinere, necunoscute. Părul era împărţit în două cozi. Era nefardată. Purta pantaloni, un pulover si o vestă din lână. Numai când a deschis gura, am recunoscut-o pe Sandra. Părea încântată de

aerul meu surprins. Am poftit-o să intre, cerându-i să vorbească mai lent. Mi-a arătat o plasă plină cu provizii, care-i atârna pe braţ si mi-a spus:

- Dove e la cucina?

Am luat-o de mână si am dus-o spre bucătărie. A pus plasa pe masă si a început.

- Grembiale?

De data aceasta, n-am înţeles. Dar si-a trecut mâinile peste abdomen si solduri, si a făcut gestul de a înnoda un cordon. Am scos două sorţuri curate, din satin. Şi-a scos vesta, a luat unul si si-a strâns la maximum talia subţire. Era fermecătoare

si părea o prinţesă deghizată. L-am înţeles pe producătorul care a întâlnit-o în brutărie. Nu putea fi acuzată că este sofisticată cu faţa aceasta nemachiată si cu hainele de fetiţă, care-i puneau în evidenţă toate formele trupului. Cu sandalele fără toc, fără bijuterii si fără blănuri, părea si mai tânără.

- Fazzaletto, mi-a cerut, trăgând de cozile mici.

Prin forţa gesturilor m-a făcut să înţeleg că voia să pună un fular, pentru a-si proteja părul de grăsime si mirosul de bucătărie.

După ce si-a suflecat mânecile, si-a înfăşurat cozile într-un batic din bumbac si si-a protejat pantalonii cu sorţul, a golit plasa pe masă. Părea uimitor de serioasă. Nu mai era fiinţa insuportabilă care motoriza sefii de sală, era o menajeră econoamă, care pregătea mâncarea. In satul său din Sicilia, femeile îsi hrăniseră bărbaţii timp de secole, cu acelasi respect. Şi această fată, despre care aflasem că lumea întreagă putea plăti foarte scump plăcerea de a o vedea, regăsea în faţa pâinii, uleiului si a sării, gravitatea lentă a femeilor din neamul său.

M-a întrebat dacă eu cunosteam adevărata bucătărie italienească. I-am spus că nu. A fluierat usor, promiţător, si mi-a spus simplu:

- La Tiepola e una cuoca maravigliosa.

Când am învăţat că jambonul era proscuitto, ceapa, cipolle si brânza rasă, grattugia, era ora sapte

si jumătate si eram acoperită de aburul care mirosea a usturoi şi a tomate. Schimbam fraze lungi, întrerupte de hohote de râs de fiecare dată când un cuvânt ne împiedica discuţia. Eu vorbeam o italiană de bucătărie, plină de galicisme, latinisme şi cuvinte franţuzeşti. Sandra puse escalopul la cuptor, mă făcu să iau loc în faţa ei, la masa din bucătărie şi începu să mă înveţe un cântec. îl ştiam deja complet pe al doilea şi îl cântam amândouă în gura mare, când François a deschis uşa. Cântecul s-a oprit. Ne amuzasem bine şi nu ne mai gândisem la el. Şi iată că sosise. Ne privi cu atenţie şi mă întrebă fără prea multă căldură.

- în ce v-aţi deghizat?

- în cuoche italiane, i-am răspuns. Vei mânca cipolle cu pomodoro şi...

- Acum vorbeşti italieneşte?

- Am un excelent profesor particular, i-am spus, arătând-o pe Sandra.

- Aşadar, se cinează aici?

- Mi se pare evident. Nu vom merge să mâncăm pe chei, ce-a pregătit Sandra!

- Bineînţeles! mi-a răspuns iritat, am întrebat numai pentru că nu ştiam că aveam în această seară, acasă, o cină italienească.

- Dar nici eu nu ştiam, iubitule, este o surpriză a Sandrei.

- Perfect! mi-a spus.

Pentru cine juca scena geloziei?

Sandra l-a luat de braţ şi i-a spus:

- François, sua naghie e una stella d'oro!

- Ce sunt?

- O stea de aur, mi-a răspuns el, fără entuziasm.

- Oh, mulţumesc! Spune-i că este adorabilă.

- A înţeles foarte bine. Ei bine, cina aceea este gata? Sandra i-a spus câteva cuvinte, împingându-l spre uşă.

François se întoarse spre mine, cu o privire descumpănită.

- Vrea să pun masa, mi-a spus.

Era prea frumos! François a detestat întotdeauna treburile casnice. De când o aveam pe Hortense, nu s-a ocupat de nimic în casă.

- Du-te şi pune masa, iubitule, venim şi noi imediat, i-am spus, stăpânindu-mi dorinţa de a râde.

Şi s-a dus.

- Ecco! a încheiat Sandra.

François trecu puţin capul prin uşa întredeschidă:

- Unde sunt farfuriile?

- în dulapul din sufragerie, cu feţele de masă. Paharele sunt în bufet.

- Bun, spuse cu o voce sumbră.

A dispărut din nou.

Sandra s-a lovit peste frunte.

- Vino!

L-am chemat pe François.

- Iubitule! Coboară repede la italianul de pe strada Huchette şi ia o sticlă de chianti.

- Due, a spus Sandra.

- Şi tacâmurile? a întrebat François.

- Le vei pune după aceea, comoara mea, am spus cu o voce blândă.

- De acord.

După plecarea sa, Sandra îşi mirosi mâinile cu dezgust. Am condus-o în baie. Şi-a scos fularul şi şorţul.

- Buona cuoca, ma bella donna, a spus periindu-şi unghiile.

Dar a refuzat pudra şi rujul. îmi inspiră parfumul în timp ce-l vaporizam şi-l declară prea tineresc pentru ea. Fetiţa aceasta cu codiţe era emoţionantă cu principiile sale de vampă.

François urcase şi pândeam zgomot de veselă spartă. Dar n-a spart nimic. A uitat doar paharele, sarea, piperul şi pâinea.

- Andiamo a tavolo! a exclamat Sandra, punând cratiţa pe masă.

Era copios, curios şi picant. Cuoca ne supraveghea cu coada ochiului şi ne umplea din nou farfuriile la fiecare înghiţitură. Dacă nu ne-ar fi plăcut ce-a gătit, cred că ar fi plâns. Din fericire, sticlele de chianti au ajutat la dispariţia noilor paste

şi au dat un ton jovial conversaţiei.

- Sandra e una stella d'oro, am spus, atacând al doilea escalop.

Ea a aplaudat şi a ridicat paharul în sănătatea mea. Veselia noastră l-a câştigat pe François. Nu mai era îmbufnat la vederea afectuoasei noastre complicităţi. Am întrebat-o pe Sandra dacă putea să vină a doua zi, la un vernisaj. A acceptat cu amabilitate. Fredonam cântecul pe care-l învăţasem de la ea, în bucătărie.

- Brava... m-a încurajat Sandra.

Apoi, s-a întors spre François şi i-a spus o frază din care am sesizat doar vorbele „ambarcaţiune de pe râu“.

- Ce vrea să facă în legătură cu ambarcaţiunea de pe râu? am întrebat.

- Ar vrea să găsesc un cântec pe care l-a auzit acolo.

- Cum poţi să-l găseşti, când ea este cea care l-a auzit?

- L-a auzit într-o seară în care am cinat amândoi pe ambarcaţiunea de agrement, mi-a spus François, fără să mă privească.

Armistiţiul se încheiase. Nu mai auzeam murmurul Sandrei. Vedeam ambarcaţiunea de agrement iluminată, despicând apele negre ale Senei, ducându-i pe îndrăgostiţi până la Saint- Cloud. Când

eram foarte săraci, ne spuneam uneori:

- într-o zi, vom merge pe ambarcaţiunea de agrement, vom arunca pâine peştilor şi pescăruşilor şi vom fi doi mici navigatori din Paris...

Când am avut bani, ne-a lipsit timpul. Dar deseori, când mica navă trecea pe sub ferestrele noastre, ne-am promis să mergem într-o seară, să cinăm pe apă.

François a făcut această călătorie. Fără mine. Şi cunoştea valoarea, pentru că nu mi-a vorbit despre ea. Dacă s-ar fi întors într-o noapte la Chauvry spunându-mi:

„Am cinat cu pantera, pe ambarcaţiunea de agrement“, m-ar fi durut, dar rana deschisă s-ar fi cicatrizat repede.

Ştiam totuşi că străinii îi fac pe parizieni să viziteze Parisul. Fără verişoara mea din La Rochelle, n-aş fi urcat niciodată pe ultima platformă de la Turnul Eiffel. în zadar mi-am spus că era normal ca şi Sandra să-l fi dus pe François pe apă, eram geloasă pe complicitatea lor. Dincolo de simpla gelozie a trupurilor, exista aceea a mii de mici nimicuri ale vieţii. Eram geloasă pe acea ambarcaţiune de agrement, pe masa lor pe punte, pe insula Saint-Louis, pe Notre-Dame, pe Vert-Galant, pe arcurile din piatră, pe frontoanele de la Concorde şi pe acest cântec pe care Sandra îl mai căuta.

- Non mi ricordo piu, spuse François.

Sufeream prea mult pentru a avea chef de această delicateţe. I-am lăsat să discute şi m-am ridicat să strâng masa. Totul reintra în ordine şi revenea la adevăratele proporţii. Am înţeles că nu era suficient să deschizi braţele unei alte femei pentru ca ea să înceteze să mai fie periculoasă. Oare Sandra făcuse aluzie la ambarcaţiunea de agrement pentru a-mi dovedi asta? Bucătăria italienească îmi căzuse greu la stomac. Dar acum, trebuia să joc până la capăt rolul pe care mi-l impusesem. Uşa s-a deschis şi Sandra aducea coşul cu fructe şi paharele. M-a certat cu amabilitate că făceam toată treaba singură. I-am zâmbit când mi-a luat cafetiera din mână. A mirosit neîncrezătoare cafeaua şi mi-a spus:

- Cafeaua, în Italia... minunată!

A băut-o totuşi şi ne-a explicat că trebuia să plece devreme, deoarece a doua zi dimineaţă făcea probe la Joinville pentru filmul lui Robin. în principiu, filmările vor avea loc în Alpi, în cursul iernii. încă nu semnase contractul, deoarece aştepta ca ultimul său film să vină la Paris, pentru a face să crească preţul.

- Foarte multe milioane! Foarte multe milioane! repetă scuturându-şi codiţele în jurul chipului nevinovat.

Am întrebat-o dacă acest faimos film va ajunge curând la Paris. Mi-a răspuns că va avea o gală spre sfârşitul lunii. Apoi s-a ridicat şi m-a rugat să vin s-o

iau a doua zi la ora patru. Eram uşurată s-o văd plecând. Dar la ideea că François o va conduce la hotel, m-a cuprins iar gelozia. Am aşteptat să-mi propună să vin cu ei. Dar propunerea n-a venit. în uşă, Sandra m-a sărutat cu afecţiune.

Am rămas singură, încercând să nu evaluez timpul care-i trebuia lui François s-o conducă. în plus, aveam destule gânduri care să mă preocupe. Nu puteam uita ambarcaţiunea de agrement. îi surprinsesem în flagrant delict de a fi fericiţi împreună. Nimeni nu-mi dovedea că trupul adorabil al Sandrei şi cel al lui François, pe care-l cunoşteam pe dinafară, îşi aparţineau. Dar ştiam că gustaseră plăcerea nevinovată de a respira unul lângă celălalt şi nu-i puteam ierta lui François vinul pe care-l băuse cu ea, la o masă unde nu existase un pahar pentru mine.

S-a întors atât de repede, încât am tresărit văzându-l intrând.

N-am făcut aluzie la ambarcaţiunea de agrement. N-am vorbit nici despre Sandra. Dar, în clipa când ne-am culcat, François mi-a cerut să-i prepar un pahar de bicarbonat.

- Pentru că, mi-a spus, n-am încredere în această bucătărie pe bază de ulei.

M-am dus în baie şi am căutat în farmacie fredonând, animată de un uşor sentiment de solidaritate naţională.

Capitolul 1

Am urcat strada Saint-Honore pe jos. Era prea devreme pentru întâlnirea noastră. Nimic nu mă grăbea şi m-am oprit în faţa celor mai frumoase vitrine din lume. Căprioare împăiate, încorsetate în piele violet, având pe cap tiare, priveau mulţimea cu ochi de femeie. în casete capitonate cu satin, parfumurile aveau nume de poeme. Pe catifea neagră, fără nici un ornament, strălucea un diamant încărcat de drame. Acesta era oraşul scump şi venal. Am visat deseori să fiu într-o zi una dintre turistele cu braţele încărcate de pachete pe care le întâlneam în piaţa Vendome şi pe Elysée şi să mă întorc seara într-un hotel cu cinci turnuleţe...

La ora patru am ajuns la Royal-Monceau. Evident, Sandra nu era gata. Dar funcţionara de la recepţie m-a rugat să urc în cameră.

„Dacă într-o zi voi fi turistă la Paris, aici voi descinde“, am hotărât în ascensor.

Totul era călduţ, lipsit de zgomot, discret, înflorit, moale şi confortabil. Personalul era zâmbitor, mochetele adânci, iluminarea plăcută.

Liftierul m-a însoţit până în vestibulul apartamentului. Am intrat într-un salon mic în care te împiedicai de valize, apoi într-o cameră goală. Vreau să spun că era goală de prezenţa

Sandrei. Patul era desfăcut, din comodă se revărsau grămezi de haine, mesele erau acoperite cu flacoane, vaporizatoare, tuburi şi borcănaşe de creme. Am căutat din ochi un scaun. Jupoane date peste cap şi rochii ocupau toate fotoliile. M-am aşezat pe pat. Din baie se auzi vocea Sandrei, care îmi ura bun venit. Câteva reviste italieneşti zăceau pe cuverturile în dezordine. Parfumul tinerei femei plutea în încăperea cu ferestre închise.

- Bună ziua, frumoaso, i-am auzit vocea lângă mine.

N-am auzit-o venind în papucii auriţi. Purta un neglijeu şi
o cămaşă de noapte din nailon, plisată, atât de transparentă, încât i-aş fi putut, pe viitor, desena trupul din memorie. Mi-a explicat că filmase toată dimineaţa la Joinville şi că era atât de obosită, încât adormise după prânz. A pornit un pick-up, a pus în faţa mea o cutie cu bomboane şi un pachet cu ţigări, a pus un braţ de nailon într-o valiză şi s-a întors în baie.

„Ti voglio bene, tanto bene“... cânta pick-upul. Era aşezat pe jos, iar vocea părea că iese de sub pat.

Tot ce mă înconjura era atât de intim şi de feminin încât m-am simţit stânjenită. Oare

François venise aici? Fusese primit în această dezordine seducătoare? Eu însămi eram sensibilă la farmecul acestei camere, cu dulapuri întredeschise, din care se vedeau blănuri, cu bijuterii aruncate şi cu patul mare şifonat.

Dar, pentru ca dezordinea să fie seducătoare, trebuie să fie somptuoasă.

„Foarte multe milioane, foarte multe milioane“ ne spusese Sandra.

Era o femeie de afaceri inteligentă. Tot ceea ce făcea era prevăzut cu grijă. Cheltuia probabil o avere pentru a ocupa acest apartament. Nu din plăcerea de a risipi, ci din preocuparea de a-şi susţine poziţia socială. în acest cadru, putea primi ziarişti, încălţată în papuci, îmbrăcată cu un pulover vechi şi să le pregătească o ceaşcă de „cafea bună“, într-un colţ al camerei, fără ca ei s-o ia drept o actriţă fără importanţă în căutare de angajamente. Rând pe rând vampă sau ingenuă, părea nepăsătoare, pentru că bărbaţii considerau asta fermecător. Totul era logic şi coerent în cariera ei. Totul, cu excepţia atitudinii faţă de François. Nu mai avea nevoie de el. Nu-i mai era de nici un folos. Interesul care o lega de el, nu putea fi decât sentimental. Şi destul de puternic pentru a se opri din drumul ambiţiei şi a-l face să-

şi piardă timpul şi gândurile.

Un teanc din „Sandra şi a şaptea artă“ era aşezat pe şemineu. Pe noptieră am observat un fel de altar al familiei, cu mai multe fotografii în rame mari din piele. Pe pernă, era un leopard din pluş, care m-a făcut să zâmbesc. Şi brusc, am recunoscut pe măsuţa de toaletă, trei mici forme cunoscute. La loc de cinste, într-un suport de cărţi din argint masiv, stăteau strânse cele trei romane ale lui François.

La fiecare nouă descoperire a prieteniei lor, mi se părea că Francois petrecuse o viaţă întreagă alături de Sandra. Totuşi, era inofensiv să scrie o dedicaţie unei femei, pe cărţile sale. încercam să-mi reprezint scena, găseam formele fermecătoare şi mi-l imaginam aducându-i-le chiar în această încăpere...

„Resta viciu'a me, ti voglio bene, tanto bene... “

Discul era prea tandru pentru dispoziţia mea.

Cine ştie dacă Sandra nu aşezase romanele la vedere, pentru a le observa eu? Era suficient să întind mâna, să caut pagina de gardă şi să citesc dedicaţia... Am privit prima carte. Cât de fericiţi eram când a scris-o! Tocmai ne căsătorisem. Cartea îmi era dedicată. Bietul François, cât muncise! Nu ne ameninţa nimic, în afară de

chitanţele de chirie şi facturile de la gaz. Al doilea roman plătise acoperişul de la Chauvry. Al treilea, apăruse anul trecut. Frumos an! Nu-i reproşam nimic. Avusesem cel mai bun şi minunat soţ din Paris. Avea treizeci şi doi de ani şi era fericit. Crezusem că asta se datora acelui univers pe care ni-l formasem, Elizabeth, obiceiurile noastre şi eu, care-i eram alături. Dar era fericit datorită lui însuşi, pentru că devenise bărbat. Bărbaţilor le place munca, puterea şi succesul. Dar le place şi dragostea femeilor. El o avea pe a mea. îi rămăsese fidel, neglijând-o pe a altora, până în ziua în care sosise Sandra. Pentru el, totul era nou. Originea ei, meseria, obiceiurile. Nu vorbea ca mine, nu râdea ca mine. Deosebirea de naţionalitate se regăsea până şi în parfumuri. Iar exotismul este întotdeauna seducător. Mai ales când este vorba de o creatură atât de strălucitoare ca Sandra, care se opreşte pentru a te iubi, în timp ce este făcută pentru ca toţi bărbaţii s-o dorească.

Am auzit-o cântând în zgomotul apei. Probabil făcea baie.

Eram singură. îmi era de-ajuns să întind mâna, să caut pagina de gardă...

Dar n-am întins mâna. Nu voiam un verdict

stabilit printr-o uşă întredeschisă. Dacă François nu mă mai iubea, trebuia să mi-o spună el.

Sandra a revenit din baie, desculţă, cu părul în dezordine peste umerii bronzaţi, mai Colombină ca niciodată cu juponul şi bustiera albe. Frumuseţea ei nu înceta să mă surprindă. Am observat că o priveam pentru prima dată cu ochiul pe care-l aveam pentru modelele mele. Faţa era perfectă, adorabilă, umerii şi bustul, braţele şi mâinile, la fel. încerca să facă puţină ordine în jur, înghesuind nişte haine într-un sertar, enervându-se pe un dulap pe care nu-l putea închide. Tropotea şi am remarcat pentru prima dată picioarele puţin grosolane. Doream să desenez şi asta m-a umplut de bucurie. Ştiam că i-aş putea face Sandrei un portret, lipsit de orice gelozie. Aş lucra pentru a reda frumuseţea patriciană, susţinută de aceste picioare de copilă sărmană. Toată splendoarea unei naţii era desfăşurată în această tânără femeie si se sprijinea pe slăbiciunea acestor picioare făcute pentru a alerga de-a lungul plajelor sălbatice, pentru a merge sub ploaie, vânt, soare, strivind algele şi scoicile, pentru a aştepta cu disperare pescarii rătăciţi.

A văzut că m-am apropiat de ramele din piele

şi mi s-a alăturat lângă noptieră. A sărutat o fotografie şi mi-a arătat-o. Intr-o grădină, trei persoane erau prăvălite pe şezlonguri. Faţa unui bătrânel cu mustaţă dispăruse aproape sub o pălărie de paie.

- Mio papa, spuse ea.

Suferea de reumatism şi mama rămăsese să-l îngrijească. Alături de el, un bărbat tânăr, gras şi urât, se odihnea scărpinându-şi pieptul păros, prin cămaşa descheiată.

- Ettorino, mio fratello.

A smuls pick-upul din priză, întrerupând o vorbă de dragoste a cântăreţului şi mi-a întins fotografia unui garaj, pe care-l cumpărase fratelui, cu un an înainte. Un garaj superb. Ettorino poza în faţa pompelor de benzină, în mijlocul personalului său. Dar Sandra a strâmbat din nas şi mi-a spus că bietul Ettorino nu se putea ocupa de garaj, pentru că era mereu obosit.

S-a întors la fotografia de familie.

- Mamma mia, a spus arătându-mi o femeie cu ochi negri, imenşi.

Sandra stătea în picioare, în spatele şezlongului mamei sale, şi se aplecase peste umărul ei, pentru a o săruta.

- E una mamma tanto brava, a spus.

Am privit-o şi am văzut că avea lacrimi în ochi.

- Poveretta, a continuat, ţinând rama în mână.

Apoi, s-a luminat şi mi-a întins fotografia a două fetiţe în uniformă, într-un parc.

- Le mie sorelle!

Erau adorabile. Cea mai mică trebuia să aibă doisprezece ani, cea mai mare, cincisprezece. Aveau ochii mari ai mamei şi ai surorii lor. Dar am întrebat-o pe Sandra de ce purtau acele rochii neelegante din lână gri, pălăriile rotunde din fetru şi acele guleraşe plisate. M-a privit cu stupoare, fără să-şi poată imagina că nu ştiam de existenţa celui mai bun colegiu din toată Italia, Poggio Imperiale, din Florenţa. Era frecventat de fetele de familie. însăşi Marie-Jose fusese crescută acolo, mi-a spus cu mândrie. în ceea ce mă priveşte, m-am mirat că uşi atât de bine închise, se deschiseseră în faţa acestor fetiţe. Sandra mi-a simţit probabil curiozitatea. Mi-a povestit demersurile sale, mi-a numit prietenii care

interveniseră pentru ea şi mi-a spus suma pe care a plătit-o la pension. Asta fusese cea mai măgulitoare victorie asupra societăţii.

I-am spus că le găseam pe surorile ei foarte frumoase şi am întrebat-o dacă le va îndemna să facă cinema. A pus fotografia la loc şi mi-a răspuns cu o voce lentă şi vibrantă că micuţele nu vor face niciodată această meserie. Le dusese la acel colegiu ca să devină nişte doamne, ca să înveţe tot ceea ce îi lipsise ei. Avea în voce amintirea anilor de sărăcie, necazul umilinţelor acceptate, mila pentru suferinţele familiei, dar şi dorinţa de a le răscumpăra nefericirea cu tot norocul ei.

- Io sono capo di famiglia, a spus cu mândrie, scuturându-şi părul negru.

Fusese născută într-o familie de săraci şi, datorită ei, toţi ai săi deveniseră bogaţi.

- Le faro tutte due principesse.

I-am spus că trăim într-o lume în care prinţesele voiau să se facă actriţe. Dar Sandra era la adăpost de paradox. Şi-a sărutat familia cu o ultimă privire şi se aruncă asupra unui fluviu de ciorapi care curgea dintr-un sertar. Graţia indecentă cu care îşi încălţa ciorapii ar fi făcut să

moară un apoplectic. A dispărut apoi într-o rochie largă de tafta neagră. S-a întors spre mine şi m-a întrebat dacă această ţinută era potrivită pentru vernisaj. M-am uitat la ceas şi i-am spus că era prea târziu pentru a merge să vedem acea expoziţie, astăzi. Şi-a cerut mii de scuze şi a declarat că nu o voi putea ierta niciodată că mi-am pierdut timpul.

- Nu mi-am pierdut timpul, i-am spus cu gravitate. Te-am cunoscut mai bine şi doresc să-ţi fac portretul.

S-a aşezat lângă mine şi m-a întrebat cum aş prefera-o. I-am explicat că încă nu ştiam, că va trebui să-i fac multe desene, că va trebui să vină să petreacă una, două zile în casa noastră de la ţară, ca să fim liniştite. Nimic nu-i făcea mai multă plăcere decât să-şi vadă imaginea reprodusă. M-a privit cu un nou interes.

I-am propus să mergem să-l luăm pe François de la birou şi apoi să cinăm într-un bistrou. A fost imediat în picioare, s-a văzut în oglindă, s-a considerat prea elegantă şi a lăsat rochia să alunece. A îmbrăcat alta, dar s-a strâmbat înainte de a o încheia. Din nou în jupon şi bustieră, se gândea, în mijlocul camerei. Şi-a lovit brusc

fruntea şi a scos dintr-un dulap o rochie cu bretele din jerseu negru. A pus-o pe pat şi şi-a scos încet juponul larg. în mintea mea dansau o mulţime de mici Sandra cu forme exacte. în lipsa totală de pudoare, exista ceva inocent. A încercat nişte pantofi, în vârful picioarelor şi i-a aruncat rostogolindu-se, în cealaltă extremitate a camerei. I-a trebuit mult timp să părăsească încăperea. A închis o scrisoare care trebuia să plece în aceeaşi seară în Italia, şi-a schimbat brăţara în ultima clipă, a ieşit, s-a întors cu mine, a sunat camerista pentru a-i explica în ce măsură trebuia să facă ordine şi să respecte dezordinea, a trimis un sărut familiei şi, în sfârşit, m-a tras după ea.

Urcând scara care ducea la biroul lui François, ne-am întâlnit cu domnişoara Reine, care pleca. A părut mirată văzându-ne pe amândouă. încă o dată, lumea îşi asuma răspunderea de a-mi aminti situaţia. Făceam tot posibilul să uit, dar oamenii erau acolo, vigilenţi, înarmaţi cu prietenie sau cu rea-voinţă. Probabil nu ştiau nimic mai mult decât ştiam eu. Poate mai puţin. Dar atitudinea lui François şi a Sandrei nu le scăpase. Şi, după inima lor, erau gata să mă plângă sau să râdă de mine. Domnişoara Reine mă plângea, probabil. Mai ales văzându-mă prietenă cu această femeie rea, care

voia să-mi ia soţul.

Domnişoara Reine avea un suflet delicat şi o inimă pură.

Sandra a fost cea care a deschis uşa biroului lui François. Imediat ce am intrat, mi s-a părut că era preocupat şi că zâmbea silit. Ne-a întrebat dacă vernisajul fusese strălucitor şi a părut mirat că nu avusesem timp de a merge acolo.

- Dar ce aţi făcut? a întrebat.

- Am vorbit despre o mulţime de lucruri. Am privit rochii, fotografii. Sandra are un apartament încântător la Royal- Monceau.

François n-a răspuns, apoi a exclamat cu o voce veselă, arătând hârtiile care îi acopereau biroul.

- Venirea Sandrei pică bine. Tocmai am primit în această după-amiază primele cifre de vânzare ale cărţii. Dacă va continua în acest ritm, va mai câştiga nişte bani.

Nu era vorba decât de primele zece zile la Paris şi raportul nu era decât aproximativ. Dar acest debut, lăsa să se spere un succes. François i-a explicat Sandrei că, în cazul în care cartea se va vinde în acelaşi ritm timp de şase luni, va încasa o sumă frumoasă. A calculat rapid pe colţul sugativei cifrele la care s-ar fi ajuns, şi i le-a

tradus.

- Soltanto!

Au izbucnit în râs. Era într-adevăr lacomă. Dar François n-a râs. I-a spus că mulţi dintre scriitorii buni ar fi fericiţi să câştige atât de mult cu o carte. S-a ridicat şi şi-a îmbrăcat impermeabilul. L-am simţit nervos. Cât despre Sandra, avea buzele strânse şi părea supărată. Pentru a destinde atmosfera, am spus pe un ton calm:

- M-am gândit că am putea merge să cinăm, în seara asta...

- Iar ieşim! a spus François printre dinţi.

Dar Sandra a înţeles. A început să vorbească foarte tare, spunând că nu dorea deloc să iasă, că nu-i va mai impune mult timp prezenţa sa şi că se va întoarce singură la hotel. Am încercat s-o calmăm, dar n-am reuşit să spunem vreo vorbă. Şi, pe neaşteptate, a strigat că n-a pretins niciodată că este un scriitor bun, nici măcar un scriitor şi că François o ştia mai bine decât oricine. A izbucnit în plâns şi s-a aruncat spre mine. Am ţinut-o în braţe, iar ea tremura şi spunea cuvinte întretăiate, udându-mi umărul cu lacrimi. François, părând mai mic în impermeabil, avea un aer consternat. Din fericire, n-a intrat nimeni. Treptat, Sandra s-a calmat. I-am ridicat

faţa, i-am şters lacrimile şi am sărutat-o. N-a vrut să-l privească pe François, care a rămas nemişcat în mijlocul încăperii. M-am întors spre el şi am spus:

- François...

S-a apropiat de Sandra şi a început să-i explice în italiană.

- îmi pare rău că te-am rănit. Ştii bine că nu aveam această intenţie... Dar am avut atâtea supărări, astăzi...

Amândouă l-am privit la fel şi i-am pus aceeaşi întrebare. Ne-a spus că nu erau necazuri personale şi că nu putea vorbi despre ele. Am fost brusc îngrijorată, iar Sandra n-a mai fost supărată. I-a zâmbit când i-a sărutat mâna şi i-a cerut iertare. Am coborât spre maşină şi fiecare s-a declarat încântat să meargă să cineze în bistroul la care mă gândisem.

Era un restaurant modest, ţinut de un tip originar din Auvergne şi de soţia lui. Nu avea decât cinci mese şi un bar mic, cu tejghea din marmură, în sală. Pe mesele cu feţe de masă din hârtie se aflau tacâmuri uşoare, farfurii grosolane şi cuţite subţiri, cu mânere din lemn, dar mănătărcile cu sos de pătrunjel şi carnea de vacă înăbuşită de Amelie, patroana, aveau întreaga

savoare a Masivului central. Uneori, întâlneai acolo un bărbat tânăr, simpatic, puţin adus de spate, care purta ochelari.

„Avem noroc, mi-a spus într-o zi patronul, cu accentul său din Cantol. Este un copil bun. Tocmai a intrat la şcoala normală superioară şi profesorii sunt mulţumiţi de el“.

Spunea cu respect „Şcoala normală superioară“ ca şi când ar fi spus „ Domnul Preşedinte al Republicii“.

La prânz, restaurantul primea oamenii de rând din cartier. Funcţionari, midinete şi muncitori, stăteau la rând pe trotuar, aşteptând să se elibereze un loc la o masă. Iar seara, din teatrele şi sediile ziarelor din vecinătate, se revărsau actori şi redactori, care se amestecau cu câteva perechi elegante. Parizieni din Paris, din Londra sau din Bagdad, nu erau bine văzuţi de obişnuiţii locului, dar anunţau o popularitate a patronului din Anvergne.

Când am sosit, nu era nici o masă liberă. Patronul ne-a propus să aşteptăm la bar.

- Ciao bellezza! a spus o voce.

Sandra s-a întors şi a recunoscut un fotograf pe care-l întâlnise în acea dimineaţă la studio. Cina în fugă cu un ziarist. Amândoi erau în smoching şi mergeau probabil la o gală. Sandra le-a zâmbit.

- Signorina Tiepola, Don Juan al literelor şi o frumoasă blondă necunoscută, fă-mi fotografia asta, Victor şi o vom plasa în „adevăratul Paris by night“ de sâmbătă, a spus ziaristul, cu gura plină. Patroane, pozează în spatele barului, cu ei, apoi adu-ne două filtre şi trece totul în contul meu.

Fără să-şi părăsească locul, Victor şi-a scos aparatul, a cuplat flashul, a băut o înghiţitură de

vin de Beaujolais, s-a întors spre noi, a strigat „Atenţie“, a făcut două poze şi s-a întors la prăjitura cu rom.

- Este rândul meu, a spus patronul, ce le-ar face plăcere doamnelor?

Toţi mesenii ne priveau. Dar aici, mă simţeam mai în largul meu decât în restaurantul de trei stele din serile trecute. Ştiam că Sandra nu va face excentricităţi, deoarece nu eram într-un local de lux. Cei doi ziarişti s-au ridicat şi au trecut pe lângă noi, sfătuindu-ne să ne grăbim spre masa lor. Ne-am luat paharele cu aperitive. Patronul ne-a urmat cu lista de bucate. Sandra i-a spus că se încrede în el pentru a-i alege meniul.

Momentul era serios. Amelie a ieşit din bucătărie şi a venit să-i vorbească soţului său.

Pentru prima dată, am văzut-o pe Sandra apreciind mâncarea care i se oferea. Cinstea extraordinară a gazdelor se regăsea până şi în salata cu ulei de nucă. în acest local, nimic nu era falsificat. Iar carafa de vin însoţea cu succes brânza de capră, trimisă din regiune de un frate al patronului.

Mă grăbeam să ştiu ce motivase aerul îngrijorat al lui Francois. Nu puteam crede că neliniştea sa nu avea legătură cu situaţia noastră actuală. Şi de unde venea oare clipa de enervare

împotriva Sandrei? Mâncând cu poftă, aceasta părea că-şi uitase lacrimile. François o încuraja şi discuta vesel cu ea, dar îl cunoşteam destul de bine pentru a şti că era doar un calm aparent. Oare ce se întâmplase? De data aceasta eram hotărâtă să pun întrebări, până când François îmi va răspunde.

Am fost atât de curioasă, încât când am lăsat-o pe Sandra la hotel, am uitat să-i dau întâlnire.

- Ei bine? l-am întrebat pe François, îndată ce am fost singuri.

- îţi voi povesti acasă.

A trebuit să rulăm în tăcere, să traversăm Sena, să-şi parcheze maşina în locul său de pe chei, să intrăm în casă, să urcăm scara, să deschidem uşa... Totul cu acea întrebare fără răspuns, cu acea teamă care se transformase în tulburare psihică.

François a împins zăvorul după noi.

- Ei bine? am repetat.

A făcut un gest obosit, care voia să spună: „Aşteaptă“.

M-am gândit: „A luat o hotărâre“.

Şi brusc, m-a părăsit orice dorinţă de a şti.

M-am dus în cameră şi m-am aşezat pe pat.

- Este sfârşitul, mi-am repetat distrată.

François s-a aşezat lângă mine şi mi-a luat mâna. Era amabil. Era normal. De altfel, nimic nu mai avea importanţă.

- Este o poveste atât de penibilă, încât îmi vine greu să-ţi povestesc. Dar acum te văd îngrijorată şi-ţi datorez explicaţii.

Am dat din cap.

- }i-am povestit despre romanul pe care mi l-a adus Marie de Maurieu?

Ce amestec avea oare Marie, aici? L-am privit fără să răspund.

- Romanul Mariei! Iubito, visezi?

- Da, da, îmi amintesc, la întoarcerea din vacanţă, ţi-a dat un manuscris.

Dar m-am gândit: „Oare când va pune problema noastră?“

Acum, când François a început să vorbească, şi-a pierdut orice stânjeneală.

- Am găsit acest manuscris senzaţional. Dar cum patronul este susceptibil şi nu trebuie să afirmi nimic, înainte de a-şi forma el însuşi o părere, i l-am dat fără să-i spun nimic. în dimineaţa aceasta, a intrat în biroul meu, anunţându-mă că era o capodoperă. I-am telefonat imediat Mariei şi a venit după-amiază, pe la cinci, să mă vadă.

A ridicat capul spre mine şi mi-a spus:

- Ştiu că n-o placi, dar...

L-am întrerupt, puţin enervată:

- Te înşeli, iubitule, ea este cea care nu mă place.

- Adevărat, a recunoscut. Ai fost foarte amabilă, iar ea te-a descurajat...

Părea că reflectează. Apoi m-a privit şi mi-a spus.

- Dacă nu v-am primit bine, pe Sandra şi pe tine, când aţi venit, este pentru că mă gândeam la Marie...

Aşadar, pentru moment, nu era vorba despre noi. încă nu era, de data aceasta. M-am simţit uşurată, curioasă din nou, în legătură cu acea poveste care nu mă privea.

François o întâmpinase pe Marie cu entuziasmul şi căldura pe care le merita cartea sa. îi mărturisise impresiile sale si prezisese succesul pe care-l va avea, probabil, romanul... Ea îl ascultase fără să spună o vorbă, fără să piardă nici un compliment, fără să-şi arate vreun sentiment. In cele din urmă François se oprise, fără să ştie ce să mai adauge pentru a înveseli acea statuie, pentru a smulge un cuvânt acelei mute. Niciodată nu fusese atât de rece cu el. Când François tăcu,

Marie mai păstră câteva secunde de linişte, apoi îl întrebă dacă într-adevăr credea tot ce-i spusese. Descumpănit de această atitudine, François îi răspunsese cu puţină bruscheţe, că nu avea obiceiul să măgulească. In acea clipă, ea îşi pierduse impasibilitatea şi rezerva şi-i spusese:

- Te-am întrebat asta, pentru că voi muri.

Chipul îi era răvăşit. Nu mai era doamna distinsă, pe care nu o putea atinge nici o întâmplare a vieţii. Lacrimile
i se rostogoleau pe obrajii palizi, buzele îi tremurau, umerii i se încovoiaseră. îngrozit, François nu ştia ce să spună în faţa acestei nefericite care, pentru prima dată, cedase în faţa lui. Descoperise că era o femeie deja bătrână, vrednică de milă şi ştia că nu minţea în prezicerea sa. Câteva luni, un an, poate doi... Si-i era frică, o frică îngrozitoare de moartea care o aştepta, strângând din mâinile albe, cu vine umflate.

Apoi îşi revenise, îşi ştersese ochii şi vorbise despre editarea cărţii, cu voce calmă şi precisă.

Si cea care părăsise biroul era din nou Marie de Maurieu, marea doamnă lipsită de căldură şi fără slăbiciuni.

L-am simţit pe François trecându-mi o mână peste frunte. Am ridicat ochii spre el. îmi era

greaţă.

- Când aţi sosit, a continuat, eram încă sub şoc. Aş fi preferat să-mi revin în linişte. Dar sunt lucruri care Sandrei nu i se pot explica.

„Sunt lucruri care Sandrei nu i se pot explica“: această frază m-a umplut de o fericire ruşinată, de nemărturisit. Trebuia să mărturisesc cu groază că, în adâncul inimii mele, povestea lui François mă uşurase. Sărmana Marie! Oare de ce nu-mi permisese s-o iubesc? Condamnarea sa mă copleşea de durere, dar o voce mică îmi murmura că trebuia să trăiesc şi că, poate, zilele rele se vor termina.

- De ce mi-ai relatat această poveste? i-am spus lui François. Ştii că Marie nu mă iubeşte şi că i-ar displace să fiu la curent. Ti-a încredinţat doar ţie această suferinţă.

- Te-am văzut îngrijorată, mi-a spus. Şi aveam nevoie să ştii toate astea.

- îţi mulţumesc, i-am murmurat, punându-i mâna pe umăr.

Dar recunoştinţa mea se îndrepta cu o infinită tandreţe
spre muribunda care, fără să ştie, ne apropiase iar.

Capitolul 8

Trezindu-mă, a doua zi dimineaţă, primul gând a fost pentru Sandra. Dorinţa de a-i face portretul, mi s-a confirmat. I-am spus lui François. N-avea nici o importanţă că el simţea o altă emoţie decât aceea, foarte pură, pe care o încercam eu. între noi existau lucruri care între ei nu puteau fi. Nu Sandrei îi povestise François tristeţea sa.

A părut fericit să mă vadă într-o dispoziţie studioasă, ceea ce trăda o anumită stăpânire faţă de mine însămi. Am aşteptat ora unsprezece, apoi am sunat la Royal-Monceau. Mi s-a răspuns că domnişoara Tiepola plecase la Montfort-l'Amaury cu fotografii, pentru toată ziua.

Am închis, înciudată. Nu mai ştiam ce să fac în această zi pe care o aveam în faţa mea, lungă şi plictisitoare. Nu m-am gândit că Sandra ar putea avea şi alte lucruri de făcut, decât să răspundă plăcerii mele. Oare cine erau acei ziarişti? De ce nu ne spusese nimic despre ei, în ajun?

La ora prânzului, François m-a întrebat dacă vom cina cu Sandra. I-am răspuns că nu şi am considerat că i-a acceptat absenţa cu înţelepciune. Eu nu mă gândeam decât la ea.

Nu doream să încep altă lucrare, casa mă plictisea şi mă temeam de prieteni.

Seara, după cină, François a refuzat să meargă

la cinema şi s-a instalat la masa de lucru. Eu am scos nişte pânze noi, am ascuţit nişte creioane, mi-am curăţat nişte pensule şi nişte perii. M-am culcat gândindu-mă că, a doua zi dimineaţă, îmi voi regăsi modelul.

Când am telefonat, Sandra încă dormea. Se întorsese foarte târziu şi ceruse să fie lăsată să se odihnească. Am închis, fără să mă gândesc să-mi spun numele. Spre prânz, am sunat din nou. Ieşise.

Brusc, m-am gândit la nervozitatea lui Francois, când fusesem alaltăieri să-l luăm de la birou şi la lacrimile Sandrei. Niciodată nu se plânsese atât de mult acolo, ca în acea zi. Dar, dacă lacrimile Mariei de Maurieu erau tragice, cele ale Sandrei erau lacrimi ale unei copile răsfăţate. Poate François o rănise umilind-o în faţa mea şi îl pedepsea, privându-l de prezenţa sa. în fond, asta am vrut. Dar acum, ceea ce doream mai presus de orice, era să-i fac portretul tinerei femei.

Perseveram la telefon, când s-a întors François, pentru prânz. Linia nu era liberă.

- Mi-e foame, a spus François.

Am privit ceasul şi am observat că era ora unu şi treizeci şi cinci. M-am scuzat pentru neatenţie şi am alergat la bucătărie să iau un platou cu

aperitive. Amândurora ne era foame şi am mâncat în tăcere. Apoi, m-am dus să iau carnea şi legumele şi le-am pus pe masă.

- Te simţi bine? i-am spus lui François.

- Mult mai bine, mi-a răspuns râzând, muream de foame!

Am întins mâna spre telefon şi am început să formez un număr.

- Pe cine suni cu atâta pasiune? m-a întrebat.

- Pe Sandra, n-am putut-o găsi toată dimineaţa.

- Sandra? îţi pot da eu veşti despre ea, am văzut-o de dimineaţă.

Am pus telefonul lângă farfuria mea.

- Nu mi-ai spus...

- N-am ştiut că aşteptai ceva de la ea.

A mâncat liniştit. N-am mai dorit să-i fac portretul. M-am neliniştit, m-am temut că era supărată pe el şi ei erau împreună. François ajunsese la ora unu şi treizeci şi cinci şi eu mă scuzasem pentru întârziere.

- A venit la birou?

- Ca o furtună. Este foarte enervată.

- De ce?

- Gala filmului său este vinerea viitoare şi este asaltată din toate părţile.

- Unde are loc gala?

- La Empire. Sandra este nemaipomenită! Ah!

nu se poate spune că-şi pierde capul. Când a hotărât să-i reuşească ceva...

Şi-a regăsit acel entuziasm admirativ care mă duruse atât de mult într-o seară, la Chauvry.

- Dacă ar fi provocată, i-ar duce ea însăşi o invitaţie preşedintelui Republicii! Şi, cel mai tare, este că el ar veni!

îmi place munca, dar artiştii îmi fac teamă. Am crezut că François era ca mine. Dar nu, era impresionat de acea forţă combativă şi încrâncenată, pe care o emana Sandra.

- Nu te-a mai văzut din acea zi? l-am întrebat.

- Din ce zi?

- Da, i-am spus enervată, din acea zi, când i-ai spus lucruri neplăcute.

- Oh! s-a uitat, ne-am înţeles, să nu mai vorbim despre asta!

Oare de ce mă amestecam? Nu aveau nevoie de mine.

- Am dus-o să mănânce un sandviş la Pam-Pam, a continuat François, pentru că nu avea timp să mănânce de prânz. Şi am ajutat-o să rezolve o problemă de conştiinţă, care o frământa.

- Ce problemă de conştiinţă?

- în seara galei, ar fi vrut să aibă o rochie italienească, dar a îmbrăcat deja toate rochiile de seară pe care le-a adus aici. Era dezolată să-şi

pună o rochie franţuzească, dar i-am spus că astfel îi va emoţiona pe parizieni şi asta a hotărât-o să meargă să-şi comande una.

- La cine?

- La Dior! a exclamat François, ca şi când întrebarea era prostească.

Apoi a scos din buzunar un pachet de cartoane lucioase şi mi-a spus:

- Mi-a adus câteva invitaţii. Nu ştii pe nimeni căruia i-ar face plăcere?

- Nu.

- Bun. în acest caz, le păstrez pe ale noastre şi dau restul lui Verneuil, să le distribuie cât mai bine.

- Mă întreb cu ce să mă îmbrac în seara aceea? i-am spus visătoare.

- Nu-ţi face probleme, a exclamat François indiferent, vom fi mai puţin priviţi decât ea!

Am început să frământ o bucată de miez de pâine.

- Nu ţi-a spus dacă vine cu noi la Chauvry?

- Nu ştiam că era vorba despre aşa ceva, a făcut cu mirare. Oricum, nu-i va fi posibil. Petrece weekendul la Jean Brevan.

- Cine este Jean Brevan?

- Regizorul care face filmul lui Robin.

- Ah, asta este!

- Da. Familia Robin o duce mâine după prânz la Bougival. Sandrei îi este teamă că doamna Robin îi va face mutre timp de două zile! a încheiat François râzând.

- N-ar avea dreptate.

- Desigur. Dar este stupid de geloasă.

- Gelozia este întotdeauna stupidă, am declarat sentenţios, în timp ce în sinea mea, mă rugam: „Să plece! Să plece! Triumful s-o ducă atât de sus cât se poate, foarte departe, foarte departe de noi... “

***

Dar, a doua zi, rulând spre moară, nu mă mai gândeam decât la bucuria de a o revedea pe Elizabeth.

Moara, câinele, servitoarea si fetiţa, ne aşteptau cu fidelitatea obişnuită. Elizabeth se agăţă de gâtul tatălui său ca o mică vampir'. Aristide scheuna, sărind în jurul meu. Hortense ieşise din bucătărie în arome de tartă şi friptură. Moara era o casă plăcută. Masa de piatră pe care o ceruisem de atâtea ori, draperiile din bumbac alb, vazele pline cu ultimele flori, totul era binefăcător şi binevoitor.

Am mâncat de prânz, cu Elizabeth, în grădină. Era foarte mândră, Hortense o învăţase să numere şi mergea până la şapte, fără să se plictisească.

Aristide îşi pusese capul pe genunchii mei şi ofta de bine. Ne-am dat multă osteneală s-o facem pe fetiţă să se culce după prânz. A trebuit să-i promitem o lungă plimbare în pădure.

In timpul siestei, ne-am relaxat în grădină. Debarasând masa, Hortense mi-a povestit ultimele noutăţi din Chauvry, un ţânţar întârziat bâzâia liniştit şi, uneori, pe genunchi ne căpeau frunze.

La ora patru ne-am îndreptat spre pădure. Elizabeth mergea între noi, curajoasă, cu paşi mici. Mâna îi era reconfortantă. Toate amintirile pe care le aveam despre ea, erau adorabile. Chiar şi naşterea sa. Şi dacă aş mai avea un copil? N-ar fi oare cel mai bun mijloc pentru a-l păstra pe

François? La acest calcul, m-am simţit roşind. Dar acest gând s-a oprit doar în mintea mea. între două fiinţe care se iubesc nu trebuie să existe decât legături, niciodată piedici. Nimic nu dădea o siguranţă pentru viitor. Nici măcar această viaţă mică născută din amândouă inimile noastre.

Pe culmea coastei, Elizabeth oftă:

- Sunt foarte obosită, a spus, ridicând capul spre tatăl ei.

Acesta a luat-o în spate. Era fermecător. Aristide i-a privit
cu indulgenţă şi a dat din coadă. Am respirat cu toate puterile aerul pădurii.

Am luat gustarea pe iarbă, ca nişte şcolari, într-un luminiş în care parcă încă era încă vară. Aristide a avut partea lui de ciocolată care mirosea a cârnaţi şi de cârnat care mirosea a ciocolată. După ultima înghiţitură, Francois şi-a pus capul pe genunchii mei şi a adormit.

- Sst! a făcut Elizabeth spre câine. Să nu vorbim tare, tata doarme.

Cuminte şi tăcută, pe muşchi, culegea frunzele de castani, pentru a se îmbrăca în zână. Mi le-a adus cu mici pietricele roz, pe care le numea bijuterii şi cu ciuperci minuscule, necomestibile şi fructe sălbatice, bune şi uscate, care căzuseră din

arbori şi pe care le destinase meniului pentru păpuşi. Răcoarea urca din iarbă, amorţindu-mi picioarele, dar aş fi rămas până la sfârşitul lunii în acel luminiş, cu acest copil, acest câine mare şi cu plăcuta povară a celui care dormea nemişcat.

Ultimele raze de soare au dispărut printre ramuri, într-un loc izolat de pe cer. François a deschis ochii. Imediat, Elizabeth şi-a regăsit graiul, iar câinele a sărit pe labe.

Am coborât purtând în coşul pentru gustare, toate minunile pădurii. Hortense aprinsese un foc bun, pentru a ne încălzi. I-am făcut baie Elizabethei, apoi am făcut-o să cineze lângă şemineu. Privea, cu ochii aţintiţi cu încântare, focul încărcat de toate promisiunile iernii.

în noaptea aceea, am dormit ca nişte copii.

A doua zi dimineaţă, am ştiut că nu mai puteam picta.

M-au trezit cocoşii, ca în zilele frumoase de vară. Pentru a nu pierde nimic din lumina nouă, am părăsit patul în care François dormea încă. M-am simţit nevătămată. Toate gândurile mi se îndreptau spre un dreptunghi de pânză neatins. La acea pânză m-am gândit îmbrăcând nişte pantaloni fără formă şi două pulovere vechi, pătate de vopsea. Puteam înfrunta frigul şi petele. Am coborât. în încăperea mare era călduţ încă de

la focul din ajun. Am trecut în bucătărie. Hortense îi dădea să mănânce Elizabethei. Mi-am sărutat fiica şi m-am aşezat alături de ea. Cu coatele sprijinite pe muşamaua în pătrate, mi se părea că amândouă eram mici. Hortense mi-a turnat ceai într-un bol cu flori roşii, pe care nu-l lăsa niciodată să iasă din bucătărie.

- Cu ce ne distrăm astăzi? m-a întrebat Elizabeth.

A fost dezolată să afle că aveam intenţia să lucrez.

Am ieşit în grădina udată de o rouă rece. Soarele de septembrie încălzea câteva flori şi frunze, înţepenite peste noapte. M-am dus până la pârâu. Un abur îngheţat urca din apă, dar eram bine îmbrăcată, iar razele vor înlătura bruma. Aveam în faţă orizontul meu. Acel orizont care ne sedusese cu trei ani în urmă, vizitând ruinele morii. Acel orizont pe care nu oboseam să-l pictez si să-l desenez în fiecare anotimp, diferit ca relief si culori.

M-am instalat încă o dată pe malul apei. Mă simţeam bine. Nu visam la nimic altceva decât la acea fericire moderată, care preceda lucrul. Să-ţi cauţi un loc bun în faţa universului care ţi se oferă. Să scoţi o perie lată, veche, pensulele preferate, să prepari o paletă cu nuanţele

toamnei... Brun, verde, alb. Şi lucrul începea de la sine, în ritmul periei care acoperea fondul. In acea clipă mi se părea că mă plimbam. Mintea mi se ducea la două picioruşe care zburdau printre aleile imaginaţiei mele. Numai ochii mici făceau legătura între lume şi mână.

Mi-ar fi trebuit o meserie care să-mi interzică să gândesc. Nu m-aş fi gândit la Sandra. Mecanismul s-a oprit. Pe pânza abia începută, mâna-mi şovăia, semnele s-au tulburat, apoi a rămas nemişcată.

In faţa mea, calmă şi melancolică, se întindea luna septembrie de la Chauvry. Am încercat s-o văd, să-i înregistrez tentele blânde şi reliefurile estompate. Dar în suflet aveam o altă toamnă, o altă melancolie, o altă moarte decât cea a unui anotimp. M-am simţit pierdută într-o suferinţă fără scăpare. Mâna îmi era neputincioasă să mă elibereze de gândurile mele. Am rămas nemişcată, lipită de pânză, cu peria strânsă între degetele încordate.

Nu mai puteam să pictez.

îmi era frig şi îmi era teamă. în acea clipă, am urât-o pe Sandra. A stricat totul, a distrus totul. S-a terminat cu mirosul plăcut al vopselei de ulei, cu constituţia robustă a mestecenilor, cu roşul unic al

scoruşilor sălbatici. Am crezut că aceste bucurii simple vor fi plăcute inimii mele sensibile. Dar aceste lucruri mi-au fost refuzate.

Nu mai era nimic în faţa mea, decât o disperare la fel de mare ca pădurea.

- Cum merge lucrul? a spus vocea lui François.

Am tresărit. Fără să răspund, m-am ridicat şi mi-am luat pânza de pe şevalet. O singură idee îmi dădea puterea să merg: să nu plâng înainte de a ajunge acasă.

- Iubito? m-a întrebat François cu îngrijorare, mergând în spatele meu.

I-am respins cu blândeţe mâna.

în încăperea mare, focul era aprins. Am aruncat pânza, fără o privire. Am simţit că suspinam şi am urcat pentru a mă arunca pe pat.

Prăbuşită peste cuvertura pe care o udasem cu lacrimi, am văzut cu exactitate scena de dimineaţă, derulându-se în mintea mea: cântecul cocoşului, şevaletul pe malul apei, paleta pătată cu uleiuri, mâna care s-a oprit... La această amintire, suspinele mi s-au înteţit. Eram pierdută. Am avut întotdeauna un drum drept şi un soţ care să meargă alături. Iar acum, nu mai aveam nimic.

- Unde este mama? a spus o voce delicată, sub fereastra mea.

- Mama se odihneşte, a răspuns François.

Dar vocea delicată mi-a uscat lacrimile. Mi-am şters ochii şi am coborât în grădină. Sufla un vânt rău, făcând să zboare frunzele în jurul mesei din piatră. M-am înfiorat. în acea zi nu se putea mânca de prânz, afară. Lângă perete, mi-am văzut materialul aranjat cu grijă. François a întors capul şi ochii mi s-au umezit. Am ridicat-o pe Elizabeth şi am strâns-o în braţe.

- Tore! strigă ea. Sunt o pisicuţă şi tu eşti mama ei.

Pisicuţa asta mică era a mea. Făcută ghem în braţele mele,
cântărea mai puţin greu decât inima mea.

Doar când ne-am aflat faţă în faţă, după prânz, François şi cu mine am îndrăznit să ne privim. Ar fi fost suficiente câteva cuvinte pentru a face să se spargă buba misterului. Nu ştiu ce pudoare, ce intenţie ne-a împiedicat întotdeauna să le rostim. Totuşi, în acea zi, l-am simţit la fel de emoţionat ca mine, la capătul puterilor. Ne-am privit fără să vorbim şi mi s-a părut că toată viaţa noastră ne trecea prin faţa ochilor. O întâlnire, o iubire, un copil... Şi o prietenie. Acea prietenie care mă făcea să-i deplâng durerile, chiar dacă le fusesem victimă, acea prietenie care-l făcea să suporte o

femeie pe care, poate, n-o mai iubea.

Eu nu ştiam ce se petrecea în tăcerea sa, el nu ştia ce se petrecea în a mea.

Capitolul 9

Ne-am întors la Paris, la treburile noastre.

De la scena din grădină, situaţia mi-a devenit insuportabilă. Aşteptam să se întâmple ceva. închisă în tăcerea pe care mi-am impus-o, am ţinut vorbele în mine, ca şi reproşurile şi regretele. Prin forţa cu care se succedau curajul şi descurajarea, m-am lăsat epuizată. Am fost la fel de tristă ca François. Prezenţa Sandrei mi-a devenit penibilă. în acel timp, mi s-a părut că ea trăia într-o lume care îmi era inaccesibilă şi că François i se alătura pe cărări secrete.

Luni, n-am văzut-o pe Sandra. Cel puţin, ştiu că eu n-am văzut-o. N-aveam nici o ocupaţie. Aşteptam. Treceam repede prin atelier. îmi goleam mintea, pentru a nu mă gândi că nu mai puteam să pictez. Dar acest gând, îmi intrase în sânge şi fiecare bătaie a inimii îmi vorbea despre eşec. Această neputinţă mi se părea definitivă, permanentă, veşnică.

Sandra a telefonat marţi, pe la ora unu, pentru a ne invita la cină.

Pentru prima dată, am văzut-o jucând rolul de gazdă. Ne-a dat întâlnire la ora nouă, la Royal-Monceau. Dar, de această dată, nu ne-a făcut să

aşteptăm. Funcţionarul de la recepţie ne-a condus până la ascensor. Am făcut cu François drumul pe care-l parcursesem singură, spre camera Sandrei. Un şef de sală ne-a deschis uşa şi ne-a făcut loc să trecem. Căutam în jur dezordinea care m-a întâmpinat la prima mea vizită. Valizele dispăruseră, un buchet de gladiole înflorea pe consola din vestibul. Uşa salonului s-a deschis şi Sandra a venit în întâmpinare.

- Questa sera, siete gli ospiti di Sandra Tiepola, a spus întinzându-ne mâinile.

Nu ne-a zâmbit. Avea ceva ceremonios, care mă intimida. Ne-a condus în salonul în care, pe masă, se desfăşura o faţă de masă din damasc alb. Ideea de a ne primi în apartament, dovedea că nu voia să ne trateze ca pe nişte străini. Purta o rochie lungă de casă, de culoarea fildeşului, care se asorta cu lemnăria de culoare deschisă şi pernele verzi din salon. Şeful de sală ne-a luat mantourile şi s-a întors să pregătească nişte cocteiluri. Dar unde au dispărut oare valizele? Iluminarea indirectă, câteva buchete de flori, argintăria Belle Epoque pe lenjeria albă, prezenţa discretă a şefului de sală, mă descumpăneau.

Aşezată pe canapea, am făcut să sune un cub de gheaţă în pahar. Sandra a băut o înghiţitură şi a început să zâmbească.

- Este o surpriză! a spus în franceză.
- Una sorpresa tanto gentile! a spus François.

Privea în jur ca şi când se afla acolo pentru prima dată. Dar totul se schimbase atât de mult de când cameristele făcuseră ordine, încât privirea sa nu însemna nimic.

în timpul cinei am fost puţin încordaţi. La desert, Sandra s-a ridicat şi a trecut în camera sa. Uşa a rămas întredeschisă şi am aflat unde erau valizele. Şeful de sală a aşezat în faţa noastră nişte delicate ceşti Directoire, din porţelan aurit. Sandra s-a întors, aducând o catefieră electrică.

- Asta este cafea! a exclamat, punând cafetiera pe masă.

Şeful de sală a lăsat privirea în jos.

- Il meraviglioso caffe italiana, a adăugat aplecându-se pentru a-i adulmeca parfumul.

Redevenise ea însăşi. Şeful de sală şi-a permis o umbră de zâmbet şi a dispărut.

Cafeaua era nemaipomenită. Eram siguri că nu vom dormi foarte bine. Sandra a băut două ceşti. Şi-a pus mâinile pe cafetieră şi a privit în gol.

- Gala... spuse ea.

A ridicat brusc capul:

- Quest'anno sara quello di Sandra Tiepola.

Nu-i era teamă de verdictul Parisului pentru filmul său. Era sigură de ea şi de norocul său. François o privea ca pe o minune. Totul era

prevăzut. Rochia era splendidă, bijuteriile erau minunate, blana o nebunie. Miercuri şi joi avea întâlnire cu nişte fotografi. Va dormi toată ziua de vineri. Seara, la ora cinci, va veni maseuza, la ora şase coaforul şi manichiurista.
Va ieşi din pat şi din mâinile lor, mai frumoasă ca niciodată, pentru a veni să-şi pună mănuşa pe marginea din catifea roşie a lojei sale.

Nu m-am putut stăpâni să mă mir în faţa încrederii şi curajului său. Zâmbetul îi dispăruse.

- Questa solo e la parte mia.

Bineînţeles, fiecare avea partea sa pe pământ. A mea, care va fi oare?

Melancolia şi cafeaua m-au ţinut trează o parte din noapte. M-am gândit la starea finanţelor noastre. Am alimentat de bunăvoie fantezia Sandrei, şi acum... La gală, voi purta o rochie albă. Dar ce voi pune pe umeri?

Umbrele din cameră deveniră confuze şi am adormit.

In somn, m-am întâlnit cu Elizabeth. Era aşezată pe un trunchi răsturnat, îmbrăcată în slipul albastru, mâncându-şi tartina. Dar în jur era iarnă, iar picioarele goale stăteau pe zăpadă. I-am spus că-i va fi frig, iar ea mi-a întins zâmbind tartina unsă cu unt şi mi-a spus:

- Pentru tine, mamă.

Am văzut că pe tartina cu unt era un teanc de bancnote. Am vrut să-mi iau fetiţa în braţe, dar a dispărut. In locul ei, Patrice prindea în ace o rochie pe un manechin din răchită.

-Vei fi cea mai frumoasă, îngeraş! mi-a spus.

Plângeam şi alergam pe câmpie, strigând-o pe Elizabeth.

M-am trezit în lacrimi, în braţele lui François.

- Plângeai şi nu puteam înţelege ce spuneai, m-a liniştit.

M-am strâns lângă el şi i-am povestit că am crezut că am pierdut-o pe Elizabeth în zăpadă. Tremuram încă şi simţeam nevoia să-i vorbesc, să mă fac ghem în contact cu căldura lui.

Am rămas cu ochii deschişi. Pentru a adormi din nou, ar fi trebuit să aud respiraţia regulată a fetiţei mele, care dormea la douăzeci de kilometri, sub supravegherea Hortensei, să-i mângâi mâna călduţă aşezată pe cearşaf, să-i sărut buclele ciufulite de pe frunte.

Toată dimineaţa, am luptat cu mine însămi. Portretul Elizabethei îmi cădea sub ochi, în fiecare clipă. Dar de la coşmar, bătălia fusese pierdută. La ora patru, am luat o geantă, mi-am pus mănuşile şi m-am îndreptat spre strada Saints-Peres.

Am fost întâmpinată cu afecţiune de doamna

Bernadette. Era o văduvă plăcută, de familie bună, care avea grijă de Galerie de ani de zile. Patrice o alesese, pentru că-i plăcea responsabilitatea.

- Niciodată n-a trecut atât de mult timp, fără să vă văd! mi-a spus cu un reproş amabil în voce.

Apoi s-a aplecat la urechea mea:

- Ne veţi aduce o expoziţie superbă şi vi se va ierta tăcerea din aceste ultime luni!

Am râs forţat. In timp ce doamna Bernadette l-a anunţat pe Patrice de prezenţa mea, prin telefonul interior, m-am străduit să nu privesc pânzele din jur.

- Domnul Levan se scuză că vă cere să urcaţi, mi-a spus doamna Bernadette, este puţin suferind şi nu trebuie să iasă din cameră.

Patrice locuia la mezanin, deasupra galeriei. L-am găsit în capul scării mici din lemn, îmbrăcat într-un halat de casă din caşmir, cu un fular de mătase înnodat în jurul gâtului, scuzându-se de mii de ori că mă primea cu atâta lipsă de jenă. M-a condus în birou, unde fotoliile Ludovic al XlII-lea păreau că aproape ating tavanul jos. Alegerea ţesăturilor, lărgimea divanului, tapiţeriile şi iluminarea dădeau acea senzaţie de confort şi de bun-gust, dragă bătrânilor burlaci englezi.

Pentru a-i ierta halatul de casă, Patrice mi-a propus un ceai.

Mi s-a părut că era lucrul de care aveam cea mai mare nevoie pe lume. Patrice trase de cordonul de mătase al unei sonerii şi în spatele său se întredeschise o uşă.

- Ceaiul, a spus, cu mici dulciuri.

De ce oare n-am venit mai des aici? De ce mi-am neglijat prietenii? Patrice a aşezat lângă mine o masă joasă şi a deschis o cutie cu ţigări.

- Este prima răceală din an, care mă ţintuieşte aici, ca pe un cărăbuş într-o cutie. Sunt un sărman bătrân, care are accese violente de tuse! mi-a spus oftând.

Aprinzându-mi o ţigară, m-am gândit cu înduioşare că Patrice era mai degrabă un bătrân domn. L-am privit, era fermecător cu tâmplele albe şi cu aerul său semeţ.

- N-am văzut niciodată un bătrân cărăbuş atât de frumos ca dumneata, i-am răspuns.

- Măguleşti insecta! s-a apărat, râzând.

Dar am ştiut că era încântat.

Când a sosit ceaiul, s-a ridicat cu graţia unui bărbat tânăr. Amelie, bătrâna servitoare a mamei sale, ducea o enormă tavă de argint. Mi-a zâmbit cu toate ridurile sale. I-am cerut veşti despre sănătate.

- Merge, merge, a spus. Bietul domn Patrice a contractat o răceală.

- Haide, haide, bătrân înger păzitor, a glumit Patrice, alungă-ţi neliniştea şi pune aia aici, dacă n-ai uitat nimic.

Amelie a plecat şi Patrice s-a aplecat asupra ceainicului. A ridicat capacul, a adulmecat ceaiul cu gravitate şi a înclinat capul cu mulţumire. Tava era un spectacol adorabil. Ceştile din porţelan transparent, feliile de pâine prăjită, în şervet alb, borcanele din argint vechi, buchetul de anemone şi farfuriile cu dulciuri, toate păreau din visul unei fetiţe gurmande şi rafinate.

- {tiu că nu vrei zahăr, mi-a spus Patrice întinzându-mi ceaşca.

Era adevărat. Patrice nu se înşela niciodată.

- Cum se simte mama dumitale? l-am întrebat.

Chipul i s-a însufleţit.

- Biquet a luat maşina şi a dus-o să mănânce de prânz la Saint-Germain. Am vrut să profite de această zi frumoasă. Se apropie iarna.

- Patrice, eşti adorabil! Aş fi vrut să-ţi fiu mamă.

- N-ai nimerit! mi-a spus râzând. Ai putea să-mi fii mai degrabă fiică.

Nu m-am putut stăpâni să mă gândesc că se lăuda. Patrice era fără vlagă. Ii plăcea să dea impresia că este bărbat. Poate aşa se convingea pe el însuşi.

- Sare pentru pâinea prăjită?

- Puţină, mulţumesc.

S-a aplecat spre mine şi m-a întrebat cu seriozitate:

- Ai fost deja tapată de bani pentru colectă?

- Nu, i-am spus, uimită. Ce colectă?

- N-ai aflat? Ciudat! Imaginează-ţi că se strâng bani pentru a-i oferi Colombei Verneuil un nas nou.

Am izbucnit în râs.

- Mărturisesc, este o glumă de prost gust! mi-a spus cu satisfacţie.

- Găsesc mai degrabă că nasul îi este de prost gust.

- De nepurtat! a spus, atacând o tartă cu căpşuni. Dar s-a născut prea devreme pentru a îndrăzni să-l schimbe. Ar fi atât de fermecătoare cu un năsuc de panteră cum se poartă în acest an. Ar deveni mai bună. Nu un nas trebuie să-şi cumpere, ci un mod de comportare!

M-am întrebat cu o uşoară stânjeneală dacă Patrice se amuza la fel de bine pe seama mea, când nu eram acolo. Dar, împingând ceaşca goală, mi-a spus pe alt ton:

- Când îmi vei arăta ce faci acum?

Se terminase cu gluma.

- Nu imediat. Prefer să aştept puţin. Cu toate că am o serie de tablouri...

M-am oprit. Privirea lui Patrice mă stânjenea.

Nu se lăsa înşelat de explicaţiile mele. Ştia că nu mai lucram. Se lăsă o tăcere îndelungată.

- Dacă, într-o zi, Patrice vorbea lent, fără să mă scape din ochi, dacă, într-o zi, te vei afla într-o perioadă proastă... Vreau să spun, pe plan profesional, a adăugat repede şi chiar dacă te gândeşti că te afli într-un impas, să nu-ţi fie teamă. Lasă timpul să treacă. Eşti atât de tânără! Intre vârsta dumitale şi a mea, există o viaţă întreagă şi loc pentru atâtea descurajări.

Dacă i-aş fi putut vorbi despre descurajarea mea! Dar ar fi trebuit să-i povestesc originea ei, să evoc un lucru care nu-l privea...

- Eşti foarte blândă, foarte amabilă, dar ai dinţii foarte ascuţiţi. Da, da, nu mă privi cu aceşti ochi mari şi uimiţi! Ai nişte dinţişori frumoşi, bine ascuţiţi, care prind tot ce-ţi place şi nu mai lasă.

La ce bun să-i fac confidenţe? Nu avea nevoie de ele. Mi-ar fi putut relata povestea mai bine decât mine.

- Imi place asta. Imi place foarte mult... Să ştii că mă gândesc deseori la dumneata, necredincioaso, mică necredincioasă afurisită, care n-a mai pus piciorul în galerie de exact şaizeci şi două de zile! Da, da, îmi amintesc foarte bine, era treisprezece iulie. M-am întrebat chiar de ce sunt atât de ataşat de dumneata. Ştii că nu

sunt tandru. Nu-mi plac oamenii. Şi apoi, într-o zi, am ştiut de ce te plăceam... Din interes.

Oare era inima, sau mintea cea care i-a dictat lui Patrice vorbele? N-avea importanţă, am fost fericită că le-am auzit. Dar lui nu-i plăcea să piardă vremea cu emoţii. A revenit la frivolităţi, fandosindu-se:

- O mică ciocolată, comoară?

M-am ridicat.

- Nu, mulţumesc, Patrice. Mulţumesc pentru ceai şi pentru tot.

Am zâmbit şi am adăugat cât de degajat am putut:

- Regret, încă o dată, că nu-ţi sunt mamă. Acum, trebuie să plec.

M-am îndreptat spre uşă.

- Scumpo, a spus Patrice, n-am discutat încă nimic. Ţin să-ţi repet că sentimentele mele pentru Elizabeth nu s-au schimbat.

Rezemat cu spatele de un scaun înalt, a zâmbit, frumos ca un bătrân arhanghel decăzut şi milostiv. Mi-am simţit pulsul în urechi. De când am fost lângă el, a ştiut că venisem s-o vând pe Elizabeth. A ştiut că mă zbăteam şi că era ultima mea resursă.

- Ei bine? a spus lângă mine.

Mi-a luat mâna, atât de moale şi atât de tristă, între ale sale.

- De acord, am murmurat.

Şi am plecat.

***

A doua zi, toată dimineaţa am fost plecată. Am ştiut că Patrice va acţiona repede şi nu voiam să fiu acolo când va trimite să ia tabloul.

M-am întors pe cheiul Grands-Augustins spre ora prânzului. Nu mă înşelasem. Elizabeth dispăruse.

-Au venit s-o ia pe domnişoara, mi-a spus portăreasa şi au lăsat asta pentru doamna.

Era un buchet de trandafiri roşii, cu cartea de vizită a lui Patrice. Scrisese doar:

„Mulţumesc“.

Dar mai exista şi un alt plic. Mai mare, pe a cărui hârtie se afla antetul galeriei. L-am deschis şi am găsit un cec.

Patrice nu scrisese suma pe care mi-o oferise în seara cinei cu Sandra.

îşi depăşise uşor promisiunile.

Aveam în mâini cu ce să restabilesc echilibrul financiar al casei.

Dar nu pentru asta am vândut-o pe Elizabeth. Dar Patrice nu voise să facă doar o faptă bună. Ştia cât eram de grăbită, pentru că nu barase

cecul.

La începutul după-amiezii am trecut pe la banca sa. Niciodată n-am avut în geantă atâţia bani.

Apoi m-am dus într-un magazin în care oglinzile mari reflectau mocheta gri şi scaunele tapiţate cu catifea roşie. O vânzătoare distinsă m-a întrebat, fără să zâmbească, ce doream. M-a aşezat în faţa unei tejghele din mahon şi din pluş gri şi s-a întors cu o fată subţire, ale cărei braţe erau încărcate cu blănuri. Am întrebat de preţuri, cu un aer distrat. Comunicarea lor m-a îngheţat. N-aveam atât de mulţi bani.

- Du înapoi la depozit toate astea, Mauricette, a spus vânzătoarea, pe un ton tăios.

Mi-a cerut să am răbdare câteva clipe şi mi-a aşezat în faţă o revistă luxoasă. Am răsfoit-o automat. Etalat de-a lungul unei pagini, un mic animal brun mă privea cu ochi strălucitori.

„Nu există femeie cu adevărat elegantă, fără noi, blănurile de vizon!“ se spunea în legendă.

- Iată un model extraordinar, făcu vânzătoarea, întorcându-se. La drept vorbind, nu este o etolă, dar este de-o supleţe şi de o lungime extraordinare, pentru o eşarfă. Şi ce preţ!

Pentru prima dată, a zâmbit.

- Un preţ cu adevărat potrivit! Doamna să

judece singură.

Mi-a pus eticheta sub nas, ca şi când se aştepta să n-o cred.

- Nu se poate mai rezonabil. Nu este aşa, doamnă?

Am dat din cap. Cât p-aci să reprezinte suma cecului de la Patrice. Am luat eşarfa şi mi-am acoperit umerii. Era foarte frumoasă. Vizonul s-a lipit cu supleţe de taior, fără să-l încarce şi fără să mă facă să par mai grasă.

- O iau, am spus încet.

- Fără şovăială! triumfă vânzătoarea. Credeţi-mă, doamnă, aţi făcut o afecere bună. O păstraţi pe umeri?

M-am mai privit o dată în oglindă.

- Este vizon sălbatic?

- La preţul acesta, doamnă! Ar trebui să coste cel puţin dublu! a exclamat vânzătoarea, scandalizată. Nu, este un foarte frumos vizon de crescătorie.

N-avea importanţă. Nu cunoşteam nimic despre asta. I-am întins eşarfa.

- O clipă, vă rog, a făcut, acoperindu-mi din nou umerii. Aş vrea să vă vadă directoarea noastră.

S-a dus spre fundul magazinului şi a strigat:

- Doamnă Gervaise!

O oglindă se roti lent, luând imaginea mochetei şi a scaunelor şi o bătrână doamnă enormă, îmbrăcată în negru, ieşi din perete. Vânzătoarea se grăbi spre ea.

- Doamnă Gervaise, v-am chemat s-o vedeţi pe doamna care a luat numărul 663! Priviţi, nu-i vine admirabil?

Bătrâna doamnă m-a privit cu ochii ei mici, vii.

- Aveţi foarte multă eleganţă, doamnă. Asta este rar la o persoană atât de tânără.

- Doamnei Gervaise îi plac clientele care se îmbracă bine, a spus vânzătoarea pe un ton confidenţial.

O angajată în halat de lustrin s-a apropiat.

- Te-am sunat, Adrienne, ai de făcut un pachet pentru doamna, a spus vânzătoarea, întinzându-i eşarfa.

Apoi, s-a aplecat spre mine şi a murmurat cu o voce dezolată:

- Preferaţi să plătiţi cu bani gheaţă, sau prin cec?

- Cu bani gheaţă, am spus, deschizând geanta.

- In acest caz, pe aici, a spus, arătându-mi drumul spre casă.

Bătrâna doamnă a chemat-o şi i-a spus câteva cuvinte la ureche. Apoi m-a salutat şi mi-a spus:

- Vă doresc mult succes doamnă şi, cu pasul

său lent, s-a îndreptat spre oglindă.

Oglinda se învârti din nou, antrenând decorul, în timp ce silueta greoaie dispărea.

Casiera completă factura. Vânzătoarea mi-a spus zâmbind:

- Doamna Gervaise v-a tratat în mod deosebit, priviţi...

- Dar! am exclamat, uimită.

- întotdeauna face o reducere clientelor care pun modelele în valoare.

Mi-a sosit pachetul. Vânzătoarea m-a însoţit până la uşă, uşurată că nu ratase vânzarea. In prag mi-a întins cutia, spunând:

- Veţi vedea că veţi fi mulţumită, doamnă. La drept vorbind, nimic nu se compară cu un vizon. Este Legiunea de onoare a femeii.

Capitolul 10

Parisul este un oraş straniu. Trăieşti în el o viaţă întreagă, cunoşti pe toată lumea, eşti tu însuţi cunoscut, dar este suficient să-ţi schimbi puţin obiceiurile, pentru a te crede transportat într-un oraş străin.

Oamenii care se aflau în sala Empire, în seara galei, făceau parte dintr-unul din numeroasele medii ale capitalei. Nu era al nostru. François şi cu mine nu aveam obiceiul de a intra într-un cinematograf pe un covor roşu din pluş, în mijlocul unui şir dublu de gărzi republicane şi plante verzi. In jurul nostru, perechile se salutau cu familiaritatea domoală şi elegantă a celor care se aflau în fiecare seară în centrul actualităţii. Nimic nu-i mira. Erau acasă. Nu păreau mulţumiţi că se aflau acolo, dar ar fi suferit să nu fie.

Plasatoarea ne-a instalat în fotoliul de orchestră şi m-am crezut în mijlocul unei turme. Ne înconjurau blănuri de vizon roşcate, albe, negre, argintii, sau albăstrui, roz şi aurii. Bătrâne sau tinere, frumoase sau urâte, femeile erau îmbrăcate în uniformă. Am început să asociem nişte nume cu fetiţele care ne înconjurau. Femeile din cinema erau uşor de recunoscut. Dar cum să ghiceşti în spatele plastroanelor albe, care nu se deosebeau, criticul, omul politic, sau

producătorul? Familia Verneuil, primea în loja de alături. Din faţă, Colombe era splendidă. Dar când se întorcea din profil, avea aspectul monstruos al acelor păsări mitologice care anunţau cataclisme şi erau băutoare de sânge. La trei rânduri în faţa noastră, un academician îi vorbea la ureche unui cântăreţ de melodii sentimentale, peste umerii rotunzi ai unei tinere femei. O adiere de parfum m-a făcut să întorc capul. O creatură înaltă, îmbrăcată în satin alb pornise pe traveea noastră. Fără să se scuze, îi privea pe oameni drept în ochi, pentru a-i face să se ridice, ştergându-le feţele cu nodul de la funda din spatele rochiei.

- Titi, suntem plasaţi foarte prost...

Nodul se legăna în faţa nasului meu. A trebuit să mă ridic.

- Oare este vina mea, iubito? Dacă voiai să faci un scandal, nu aveam decât să cerem vestiarul. Vom merge într-un cinematograf de cartier îi răspunse cu o voce nazală un blond imens, cu maniere obosite şi distinse.

Se opri în faţa lui François, care se ridicase la rândul său, astfel că păream toţi patru unii în braţele celorlalţi.

- Binevoiţi să vă ocupaţi locurile, rugă plasatoarea.

- Absurd, spuse tânăra femeie, aşezându-se

lângă mine.

Am aşteptat ca marele blond să treacă, pentru a mă aşeza.

- Iată meniul, a spus el, întinzându-i programul.

- Nu-mi este foame, a replicat tânăra femeie, respingându-i mâna.

- Locul de la masă ţi-a tăiat apetitul?

- De fiecare dată când accept să vin să văd o piesă, sau filmul unui prieten, este acelaşi lucru. Te plasează în fundul sălii, sau la galerie. Dar puţin îmi pasă de filmul din această seară, puţin îmi pasă!

Insoţitorul său râse anormal:

- Cât este de nostimă! exclamă acesta, în culmea bucuriei.

Creatura înaltă căscă şi nu mai spuse nici o vorbă.

Am continuat să privesc sala. In primul rând al unei loje, Sandra strălucea. Avusese dreptate să spună că totul va fi perfect. Părul răsucit pe umerii maţi, aruncau sclipiri de pietre preţioase, la fiecare mişcare. Un freamăt de blană albă urca asemenea unei aripi de pe spatele gol. Iar pielea îi era mai întunecată, mai caldă între acel alb şi cel al mănuşilor lungi, înconjurate cu brăţări.

Aranjase să fie singură, în primplan, etalându-se suficient pentru ca doamna Robin să fie în umbra sa. In spatele lor, l-am observat pe Robin şi doi necunoscuţi.

Dacă privirile din sala întreagă urcau spre Sandra, frumuseţea sa nu întrunea toate sufragiile. Fără indulgenţă, nuanţată de ironie, atenţia marelui oraş era asupra ei.

- Este protejata lui Robin, a spus vecinul nostru, arătând-o cu bărbia.

- Puţin îmi pasă de protejata lui Robin, a răspuns însoţitoarea sa.

- Este ceva drăguţ. Dar ştie oare să joace teatru? a întrebat un domn gras, posesor al unor obraji căzuţi.

Capetele întoarse spre loja Sandrei aveau ceva indecent şi grosolan.

Sala se întunecă peste curiozităţi, nelinişti şi indiferenţe. In timpul jurnalului şi a completării, oamenii au fost de o răceală care m-a făcut să mă tem pentru succesul Sandrei. Uneori, un râs uşor ironic se făcea auzit, amintind că nu aveam de-a face cu o sală obişnuită. Publicul acela, între societate şi oameni de artă, se temea să nu fie considerat uşor şi să aplaude creaţia prietenilor şi confraţilor.

Când marele film îşi înscrise genericul pe ecran, o mişcare arătă că atenţia sporise.

Un val tocmai murea de-a lungul unei plaje pustii.

„C'era una volta, în Sicilia, una povera ragazza, in un povero borgo di pescatori... “

La capătul plajei, departe de sat, se înălţa un fel de casă, fără etaj, din pământ bătătorit. Uşa era închisă cu un sac, trecea o mână, îl ridica şi ieşea o fată.

Era Sandra. Cu părul desfăcut, rochia ruptă,

desculţă şi cu picioarele zdrelite de pietre, era total diferită de păpuşa în rochie albă, care poza la balcon. Şi de-abia am văzut-o, că am ştiut că a câştigat. A câştigat pentru că s-a prezentat Parisului aşa cum era. Dacă ar fi venit să joace o vampă, sau o prinţesă, publicul din această seară ar fi spus că avea aerul unei ţărănci şi că-i lipsea distincţia. Dar în acest rol mizerabil, în care o vedea îmbrăcată în zdrenţe, ea care strălucea peste toată sala, va spune că avea distincţia unei regine. Spectatorii n-au capitulat imediat. Au mai existat zece minute de răceală. Apoi, la o expresie a Sandrei, o femeie izbucni în râs. Un minut mai târziu, bărbatul gras, cu obrajii căzuţi, i-a spus vecinei sale:

- Fermecătoare, nu-i aşa?

Sandra avu un gros plan, în care era extrem de frumoasă, şi gheaţa fu spartă. După aceea, au râs, s-au amuzat şi, la sfârşit, când perdeaua de la uşă a căzut peste ea, cred că mulţi au cedat şi au plâns.

Reaprinderea luminii dezlănţui entuziasmul. Sandra devenise pasiunea momentului. Parisul este o divinitate care face şi desface idoli într-o seară. Apoi, tot oraşul se îndrăgosteşte, iar cu acest capriciu, legăturile sunt mai frecvente decât căsătoriile.

Intorşi spre balcon, oamenii aplaudau şi

strigau cu frenezie bravo. Vecinul nostru urla literalmente, proiectându-şi în faţă mărul lui Adam. Creatura înaltă încerca să-l tragă după ea.

- Să fim primii care o felicită pe această adorabilă, spunea.

François şi cu mine eram în picioare şi aplaudam ca şi
ceilalţi. Trebuia să fie ameţitor şi emoţionant pentru ţăranca de adineaori să cucerească această fortăreaţă dintr-un singur asalt. O mică formă albă se ridică la balconul său. Sandra salută sala cu mănuşa din satin. Aplauzele se înmulţiră. Francois mi-a spus la ureche:

- Să încercăm să ne fofilăm pentru a o întâlni înaintea îmbulzelii.

Ne-am strecurat în mijlocul ovaţiilor care se ridicau încă. Am urcat în fugă scara care ducea la loje. In faţa celei a Sandrei, ne-a oprit un membru al gărzii republicane.

- Dar suntem prieteni cu domnişoara Tiepola! a protestat François.

- Ah! în această seară are numai prieteni, a ricanat gardianul, care mirosea a vin.

In acea clipă, uşile celorlalte loje s-au deschis şi publicul a ieşit. Fotografi urcau scara, fotografi coborau etajele, fotografi alergau de-a lungul culoarelor. Era o adevărată nebunie. Un bărbat

gras nu înceta să repete:

- Imi asum exclusivitatea! Imi asum exclusivitatea!

Robin trecu pe lângă noi, fără să ne vadă. Exulta. Soţia sa
avu un gest de mulţumire văzându-mă:

- Ce corvoadă! a spus, detest asta!

- Ah! bună ziua, a spus soţul său, strângându-ne distrat mâinile.

Apoi, a zărit un grup de reporteri asediind-o pe Sandra, care ieşea din lojă.

- Vă rog! Aveţi milă de domnişoara Tiepola! Este la capătul puterilor! a exclamat frângându-şi mâinile.

Apoi a adăugat, astfel încât să fie înţeles.

- Ieşirea de serviciu, nu ne mai rămâne decât ieşirea de serviciu.

Sandra era de neabordat. Mulţimea elegantă, mai brutală decât cea de la metrou, se grăbea în jurul ei, într-o înghesuială în care flashurile păreau a fi arme.

- Bernard dragă, descoperirea dumitale este minunată! vorbi strident creatura înaltă, în spatele nostru. Am petrecut o seară de neuitat!

- Nu plecaţi, i-a răspuns Robin, supăm împreună.

In acea clipă se produse o iluminare ca în timpul furtunii. Sandra apăru radioasă, fericită, în mijlocul mulţimii. A apărut brusc, în rochia albă, de logodnică a gloriei. Ne-a văzut şi asta i-a făcut plăcere. A ridicat un braţ spre noi, scoţând o exclamaţie. Un fotograf se repezi, izbucni un fulger şi bariera se închise în jurul ei.

- Să plecăm, a spus François.

La baza scării, am întâlnit-o pe Marie de Maurieu. Era cu cel de-al treilea frate, fiu demodat al unei familii banale, care nu avea nici geniul, nici agresivitatea sa.

- Ce film frumos! ne-a spus el.

- Haide, Hugues, este o melodramă abominabilă! Toată lumea strigă că este o minune, pentru că mica actriţă este drăguţă. Dar nu trebuie confundat.

Fără zâmbet, fără indulgenţă, fără bunătate...

- Părăsesc Parisul, a spus fără să ne privească.

Pentru prima dată de când o cunoşteam, am găsit-o pe Marie admirabilă. Nefericirea şi apropierea morţii nu o schimbaseră deloc. Avea pentru mine acelaşi dispreţ arogant, pentru Francois, aceeaşi prietenie distantă. Va muri aşa cum trăise.

- Părăsesc Parisul, a spus simplu, la baza treptelor din catifea roşie şi voia să spună că

părăseşte viaţa, că n-o vom mai vedea. Era un adio.

- Te voi mai vedea la birou? a întrebat François, cu o voce care tremura puţin.

- Nu, nu voi mai avea timp să vin înaintea plecării, a spus brusc.

Apoi i-a întins mâna, fără să mai vorbească.

- Bună seara doamnă, mi-a spus, înainte de a se îndepărta în noapte, cu silueta înaltă, drapată în mantou, cu capul drept, dominându-şi fratele.

Era o ieşire frumoasă.

Dar am uitat-o repede. In maşină, întorcându-ne acasă, aproape n-am vorbit. Ne gândeam la Sandra.

- Quest'anno sara quell di Sandra Tiepola...

Nu va mai trăi viaţa măruntă a altora. Intre ea şi lume, va exista grupul tuturor celor care erau legaţi de reuşita sa.

- Sandra, dormi, mâine filmezi devreme, va spune doctorul său.

- Sandra, ieşi în lume, trebuie să fii văzută, îi va spune producătorul.

- Sandra, nu mai mânca, îi va spune maseuza.

- Sandra, zâmbeşte, Sandra, plângi. Sandra, ia avionul. Sandra, pe cal, Sandra, vorbeşte englezeşte, Sandra, dansează, Sandra, zâmbeşte,

Sandra, plângi, Sandra devino celebră, Sandra, câştigă bani, iar, iar şi iar...

Nu va mai exista niciodată loc pentru amabilul traducător. Numai în amintiri... Am vrut ca destinul să aleagă deznodământul, şi l-a ales. François îmi rămânea. Puţin trist, cu umerii puţin încovoiaţi, dar în întregime al meu...

La ora în care Sandra îşi stropea succesul cu şampanie, cu noii prieteni folositori carierei, m-am dus la bucătărie. Am scos din frigider două bucăţi de jambon, o salată şi o sticlă începută şi le-am dus pe măsuţa joasă, rotundă, în salon.

François îmi rămânea. Cu tăcerea şi cu regretele sale. Oare nu pierdusem până la urmă? Nu pierdusem toţi trei? Da, asta era. L-am privit pe François cu atâta forţă, încât a ridicat capul şi mi-a zâmbit ca cineva prins cu o greşeală.

- Este drăguţă chestia asta mică de blană, a spus arătând eşarfa. Mi se pare că n-am mai văzut-o?

Luxul, nebunia mea, era făcut ghem pe un fotoliu, ca un animal amărât. Dar nici un vizon mort, cusut peste altele, nu mă putea încălzi de frigul acelei pete albe de pe perete, unde Elizabeth îşi mâncase tartina.

Capitolul 11

A doua zi, seara, aşteptam ora cinei, în încăperea mare, la Chauvry. Era frig şi ceaţa plutea peste grădină. Curând, m-am gândit, va trebui să închidem casa şi să ne întoarcem la Paris, cu Hortense, cu Elizabeth şi cu Aristide.

După-amiaza, când am fost cu François în pădure, plouase. Ne plăcea acest timp cenuşiu şi acel miros de putregai care se ridica din pământ şi din frunzele ude, dar nu acolo erau semnele care anunţau un sezon mai aspru.

Eram toţi lângă şemineu, fugind de curenţii de aer care se strecurau pe sub uşi. Tocmai o culcasem pe Elizabeth şi citeam neatentă, când Aristide s-a ridicat pe labe şi s-a apropiat de uşa-geam, mârâind printre dinţi. François a ridicat capul.

- Este cineva? a întrebat.

M-am dus să ridic perdeaua albă, pentru a privi în grădină. Ceaţa era aşa de deasă, încât nu recunoşteam nici una din formele familiare. Dar Aristide continua să mârâie. Deodată, am văzut o siluetă care înainta spre mine. Numai când a ajuns în zona de lumină, am recunoscut-o pe Sandra. I-am strigat numele, cu stupoare. François se afla lângă mine şi am deschis uşa. Sandra a intrat şi, sărutând-o, am simţit pe obrajii ei, toată răceala

iernii.

Nu ştiu cum ne-a explicat că a vrut să-şi petreacă duminica, liniştită cu noi. Sosirea sa noaptea, pe ceaţă, era prea neaşteptată pentru a nu ne tulbura. Pentru prima dată, ne tutuiam amândouă. Am înţeles că, din ajun, avea la dispoziţie o maşină şi că a pus s-o lase la Chauvry, îndată ce a putut părăsi Parisul. Eram foarte agitaţi. Am alergat s-o anunţ pe Hortense să pregătească pentru ea camera de oaspeţi. In acest timp, Sandra şi François s-au dus să-i spună şoferului că se poate întoarce la Paris.

Am urcat să fac patul, în timp ce Hortense se agita în dulapul cu provizii. Luând păturile din şifonierul de pe culoar, am trecut prin faţa ferestrei. Lumina de la parter lupta cu ceaţa. I-am văzut pe Francois şi pe Sandra ieşind din noapte şi îndreptându-se spre casă. Dar pâcla era prea deasă pentru a distinge altceva, decât o umbră. Am părăsit fereastra, stăpânindu-mi dorinţa de a coborî şi a-i întâlni. Am făcut patul încet, încercând să uit că se aflau amândoi liniştiţi, în încăperea mare. Când am coborât, Sandra era aşezată în locul meu, la gura sobei. François se afla lângă ea, pe un scaun jos. Aristide nu mai mârâia. A înţeles că nou-venita era prietenă şi că

trebuia să fie amabil. Am mai adăugat o pătură. Sandra a propus să mă ajute şi s-a ridicat. I-am refuzat oferta şi François a făcut-o să se aşeze din nou, punându-şi mâna pe încheietura ei.

- Se poate avea de băut? m-a întrebat el.

Nu se putea mişca din locul în care era. Era legat de picioarele Sandrei, pe care crezuse că n-o va mai vedea niciodată. Am scos pahare, le-am pus pe o tavă şi m-am dus la bucătărie, să aduc nişte sticle. Prin vizita Sandrei, totul se punea din nou în discuţie. Dacă revenise rupând digurile succesului şi ale noilor obligaţii, era pentru că avea încă nevoie de el. Şi, totuşi, nu m-am simţit nici tristă, nici neliniştită. Când m-am întors, nu mai vorbeau. Sandra părea că visează, în faţa focului. Ca şi François. El a rămas astfel, visător, toată seara. Cât despre ea, şi-a regăsit vitalitatea când am trecut la masă. Cred că, în noaptea aceea, am ars o pădure. Aruncam buştenii peste jăratec şi căldura se răspândea în jurul nostru.

In timpul cinei, Sandra a vorbit aproape fără încetare. Se studiase prea mult săptămâna precedentă. Menajase prea mult ceea ce-i era de folos carierei. Simţea nevoia să se lase în voia lucrurilor, fără constrângeri.

- Mi sembra di ritrovarmi a casa, a spus cu amabilitate, mângâind capul supus al lui Aristide.

Cui oare să-i povestească viaţa, dacă nu celor pe care-i iubea? Am înţeles de ce nu eram nici

tristă, nici neliniştită în acea seară. Simţeam prea multă prietenie între noi. Strălucea ca o flacără la fel de luminoasă ca cea care se înălţa din buştenii din şemineu.

Hortense debarasase de mult timp masa şi încăperea mirosea a fum când ne-am uitat la ceas. Era ora două şi jumătate. François a declarat că era un prost să stea treaz atât de târziu şi s-a dus să se culce. Am rămas singură cu Sandra. A vrut să închidă casa, cu mine. Am mers în vârful picioarelor, pentru a nu le trezi pe Elizabeth şi pe Hortense. Aristide mi-a făcut milă şi l-am lăsat să doarmă lângă focul care se stingea. Ne-am dus la bucătărie să bem câte un pahar mare de apă rece. Am stins luminile de la parter şi am urcat la primul etaj, cărând valiza Sandrei. Când am ajuns pe palier, François ieşea din baie, în halat de casă. Era atât de târziu, încât totul devenea ireal. Ne-a sărutat şi pe una şi pe cealaltă pe frunte, cu acel sărut uşor pe care-l dai unor micuţe verişoare. Ne-a spus noapte bună, ca şi când am fi rămas amândouă. L-am înţeles, n-am avut curajul s-o părăsesc pe Sandra şi să mă alătur imediat lui, în pat. Am condus-o în cameră şi i-am arătat baia. A vrut să mă urmeze la Elizabeth şi, în întuneric, s-a aplecat cu mine peste pătuţ. Apoi, am ajutat-o să-şi despacheteze lucrurile, veghind să nu-i

lipsească nimic şi am mai rămas un timp îndelungat de vorbă. Am vorbit în şoaptă, ca două şcolăriţe, cărora li s-a spus să doarmă. Ne tutuiam în mod familiar. M-am aşezat turceşte pe pat şi i-am făcut codiţe, pe care le-am înnodat cu panglicile Elizabethei. In timp ce s-a dezbrăcat, m-am dus să-mi fac toaleta. Mi s-a alăturat în baie, într-o ţinută de elevă de pension, cele două codiţe căzându-i peste o cămaşă de noapte modestă, din olandă subţire, albă cu roz. Ne-am sărutat şi m-am dus în camera mea. Dinspre pat se auzea o răsuflare regulată. François dormea liniştit. Şi, curând, toată casa va dormi cu el.

M-au trezit zgomote de voci şi hohote de râs. Obloanele erau încă trase, dar am ghicit că în spatele lor era soare. M-am ridicat şi m-am dus să le împing. Sandra, François şi Elizabeth, se jucau cu mingea în grădină. Mai întâi, nu m-au văzut. Păreau o familie fericită. Sandra era încă în capot, dar François şi Elizabeth erau îmbrăcaţi.

- Ciao! le-am strigat.

Au ridicat capetele; Sandra şi fetiţa, au început să vorbească în acelaşi timp. Au izbucnit în râs, iar Sandra a ridicat-o pe Elizabeth în braţe.

- Am luat micul dejun cu tata şi cu doamna! Ea mi-a făcut tartine! a spus Elizabeth.

- Siamo gia tanto amiche!

Am plecat de la fereastră şi m-am dus să-mi fac repede toaleta, înainte să cobor. Jos, mi-am găsit tacâmul pus. Sandra m-a servit cu atâta amabilitate şi atenţie, încât m-am crezut în casa ei. Elizabeth s-a strâns lângă mine, spunându-mi în şoaptă că doamna era foarte frumoasă.

Francois a fost dezolat că nu putea rămâne toată după-amiaza cu noi. Işi dăduse, în ajun, întâlnire cu Vergaux, pentru a discuta o problemă importantă de editură. I-am propus Sandrei să facem o plimbare în pădure, dar, din grimasa ei, am înţeles că plimbarea nu avea pentru ea prea mult farmec.

Ne-am făcut foarte lent toaleta. I-am spus Hortensiei tot ce trebuia să pregătească pentru prânz şi s-a dus. Am vrut s-o fac pe Elizabeth să mănânce singură pentru a o culca şi a fi liniştită, dar s-a bosumflat cu ochii în lacrimi, încât mi-a frânt inima şi i-am permis să rămână cu noi.

Prânzul s-a desfăşurat extrem de plăcut. Am deschis uşile- geam de la sala mare şi am împins masa într-un pătrat de soare. Am mâncat ultimele cruditătţi din an. Tomate palide, măsline, ţelină cu frunzele moi. Tristeţea lui Francois părea că s-a risipit. Uneori, este suficientă o schimbare a

timpului, pentru ca viaţa să pară mai veselă.

Sandra a vrut s-o culce pe Elizabeth, în timp ce eu strângeam masa. Asta a durat mult timp şi a fost foarte nostim. Le-am auzit râzând, din bucătărie. In încăperea mare, François citea o revistă. Când am urcat în camera fetiţei, aceasta mi-a spus:

- Frumoasa doamnă nu înţelege nimic din ce-i spun. Nu ştie nici ce-s ăia papuci! Şi totuşi, este mare!

Am încercat să-i explic diferenţa dintre ţări şi dintre limbi. In acea clipă, s-a strâns lângă mine şi mi-a spus la ureche:

- Eu cred că este o zână.

Am coborât la soare, iar François a trebuit să plece la Montmorency. Am rămas singure. Puţin toropite de căldură, întinse pe şezlonguri la soare şi apărate de frig, de casă.

Sandra fredona, pe jumătate visătoare. Privind-o, m-am lăsat furată de somn. Avea una din acele voci, pe care îţi face plăcere s-o asculţi şoptind. Am privit-o, cu ochii pe jumătate închişi. întinsă pe şezlong, era uimitor de naturală. Bărbaţii şi publicul erau departe şi nu se supraveghea. îşi refăcea forţele pentru noile bătălii, la soare, în grădina pustie. Părul îi juca în jurul feţei

nefardate şi era cu atât mai seducătoare, cu cât nu căuta să placă. Continua să fredoneze după voia fanteziei. Ştiu doar că, brusc, m-am aflat aşezată pe un scaun tare, în mâini cu blocul de desen şi un creion. Nu m-am gândit la ce făceam. Mă apăra un fel de instinct, mi-am interzis să-mi pun întrebări. Trebuia să desenez şi am desenat automat, altfel, aş fi căzut din nou în temeri şi inutilitate. Am simţit deodată o oprire în cântecul Sandrei, pentru că-şi dăduse seama că o desenam şi încerca să vadă ce fac. I-am făcut semn să nu se preocupe de asta şi a căzut din nou în starea de euforie cântătoare. M-am ocupat doar de chip. El mă interesa cu tot ceea ce exprima: nobleţe, ambiţie, arivism, viaţă şi senzualitate. Toate acestea acoperite de o mare frumuseţe. Iar chipul acesta îmi era familiar. Nu pentru că era al Sandrei, ci pentru că-l întâlnisem deja la baza unei fresce, în colţul unui tablou. Chipul unei fete sărace din Quattracento, venită să se aşeze în atelierul unui pictor, înainte de a se întoarce în mizerie. Chipul anonim a generaţii de femei moarte. Pe de o parte praful şi uitarea, iar pe de alta, un înger pe pânză, care traversează secolele, cu pumnul înarmat cu o floare.

Am desenat atât de mult timp, încât nu mi-am dat seama că soarele se rotise. Doar când Sandra

a fost în umbră, m-a făcut să înţeleg repede că nu mai voia să pozeze.

A venit şi s-a aplecat peste umărul meu, mirându-se că n-am făcut decât un singur desen de atât de mult timp. M-am aşteptat la exclamaţii, dar şi-a privit imaginea cu seriozitate.

- Frumos, a spus în cele din urmă, foarte frumos.

Apoi a adăugat:

- Vuoi bene a l'Italia, tu, vero?

In acea clipă, o voce delicată s-a auzit de la etajul superior.

- Mama! Mama!

Am urcat s-o scol pe Elizabeth şi am coborât amândouă. Am împins şezlongurile în interior, am închis uşile şi am aprins focul. Apoi, toate trei, ne-am ocupat cu scrupulozitate, în bucătărie, de ceremonia gustării. Am pus masa pentru cină. Incăperea mare era deja încălzită de foc. Atunci a sosit şi François.

Inchid ochii şi revăd scena.

Elizabeth şi câinele, se jucau într-un colţ. Sandra era întinsă lângă foc. I-a întins lui François mâna şi i-a spus să privească ce făcusem. Cât de frumoasă era în acea clipă, în lumina blândă a lămpii, pe acel fond de flăcări care dansau în spatele ei, în şemineu... Mai frumoasă decât ar

putea cineva s-o descrie, sau s-o picteze vreodată. Şi mâna nonşalantă, a înarmat destinul împotriva ei.

- Guardi, guardi, a spus indicând foaia pe care o lăsasem să zacă pe o masă.

François i-a ascultat invitaţia distrat şi mi-am simţit inima strângându-se. îi aşteptam verdictul, în picioare, în faţa lui, într-o tăcere care mi s-a părut fără sfârşit. A ţinut desenul în mâini. N-a privit niciodată chipul Sandrei cu mai multă ardoare.

„Cât o iubeşte“, m-am gândit.

Tăcerea a devenit penibilă. Aş fi vrut ca flăcările să ajungă la desen, pentru a-l distruge. în acea clipă, vocea lui François a ajuns la mine:

- Te regăsesc...

- François!

De-abia am recunoscut acel strigăt de suferinţă şi de speranţă. Dar pe chipul său, aplecat încă peste reţeaua de linii, imagine a suferinţei noastre, mi-am citit reuşita. Am ştiut că François putea să tacă, dar nu mă minţea.

- Te regăsesc... mi-a spus în timp ce crezusem că l-am pierdut.

în faţa mea s-a deschis o uşă şi tot talentul se îndrepta spre viitor. Viaţa îmi era îngăduită. Existau meri, ierburi înalte în vânt, chipuri de

bărbaţi şi femei, lumini de vară, exista albastrul care nu putea fi numit al cerului şi toate îmi fuseseră redate. Vor exista alte Elizabeth cu obrajii mânjiţi cu unt, alte desene pudrate cu praf negru, alte pânze mirosind a vopsea proaspătă. Nu fusese distrus totul. Iar curajul s-a răspândit asupra mea, ca o binecuvântare.

François ţinea desenul în mâini. Dar ochii părăsiseră chipul Sandrei, pentru al meu. Şi am înţeles că şi asta îmi fusese înapoiată. Peste foaia aceea de hârtie, pe mine mă iubea. N-a fost nevoie să vorbească pentru a înţelege că iubirea sa era neschimbată. In seara aceea, putea să tacă. Iubirea îi era acolo. I-o citeam în ochii care căutau să găsească un răspuns în ai mei.

Nu mai exista alegere, nu mai exista victorie, nu mai exista decât ceea ce trebuia să fie şi asta era bine.

Eram singuri în încăpere. Sandra luase cu ea fetiţa şi câinele, fără să vedem nimic, fără să auzim nimic.

I-am găsit în bucătărie. Sandra o instalase pe Elizabeth pe scaunul său şi-i înnodase şerveţelul sub bărbie. Şi ea înţelesese totul. Era blândă, mai greu de suportat decât un reproş. La intrarea noastră, m-a întrebat, fără să ridice capul, ce trebuia să-i dea Elizabethei la cină. In acea clipă,

François s-a lovit peste frunte. Uitase să ne spună că familia Vergaux venea la noi, la un picnic, în mai puţin de o oră.

A fost o diversiune fericită. A trebuit să ne agităm, să o culcăm rapid pe Elizabeth, să adăugăm două tacâmuri, să deschidem nişte cutii de conserve. Familia Vergaux a sosit cu zgomot, cu frig şi a adus friptură de porc şi nişte sticle. Dar mai ales, erau acolo, între realitate şi nori, cu prietenia lor neştiutoare. Ce-ar fi fost oare seara fără ei, între trei persoane care ştiau totul unele despre celelalte, fără să aibă nevoie să vorbească? Am urmărit conversaţia, dar din când în când inima îmi bătea mai repede. Revedeam expresia lui Francois, o voce îmi spunea: „Te regăsesc…“ viaţa era simplă… iar Sandra atât de blândă.

De-abia a plecat familia Vergaux, că am urcat să ne culcăm. N-am mai tărăgănat-o ca în ajun. Sandra ne-a spus că murea de somn şi ne-a sărutat cu o admirabilă naturaleţe în faţa uşii. Era meseria ei să joace teatru, nu-i aşa? L-am urmat pe François în camera noastră. Aş fi vrut să visez în întuneric la miracolul meu, să vorbesc despre el foarte încet. Dar François m-a cuprins în braţe cu atâta putere, că mi-au venit lacrimi în ochi. N-o puteam uita pe femeia tânără, singură, care se odihnea în camera de cealaltă parte a culoarului.

Aş fi vrut ca totul să rămână nevinovat în acea seară. Dar n-am mai putut rezista forţei acelei guri întredeschise. Mi-am înnodat mâinile pe ceafa lui François şi nu i-am mai oferit Sandrei decât prietenia tăcerii mele.

Capitolul 12

Luni dimineaţă, am lăsat-o la hotel. A fost blândă, atât de blândă... Şi tăcerea din maşină din timpul drumului de întoarcere... Un singur lucru a părut că-i face plăcere şi că o animă. Mi-a cerut desenul. M-am despărţit de el, cu regret. Dar nu am putut s-o refuz.

- Vei face altul... mi-a spus ea.

Au fost două zile de linişte. Apoi, a sunat telefonul. Oare de ce mi se strânge întotdeauna inima, când mă gândesc la acel telefon?

A răspuns François. Auzindu-l vorbind italieneşte, am ridicat capul. A tăcut şi mi-a întins receptorul. Prea stridentă, prea veselă, prea fericită, vocea Sandrei părea că spune o lecţie. O lecţie care suna fals. Cum că trebuia să se întoarcă la Roma chiar a doua zi. Pierduse atât de mult timp la Paris. Nu mai putea pierde nici o zi...

- Va trebui să mergem la gară, a spus François.

N-am revăzut-o decât pe peron.

Nimic nu putea fi mai trist decât acest adio publicitar al noului star. In taior de călătorie, avea pe braţ vizonul, în mână geanta cu bijuterii, pe nas, ochelari negri, pentru a nu fi recunoscută, iar pe părul încântător, pe care şi-l răsucise, o pălărie ridicată de divă. Domnea peste un munte de valize, asistată de cinci sau şase domni, care

păreau că o cunosc foarte bine şi care nouă ne erau necunoscuţi. Ne-a salutat cu amabilitate şi s-a agitat rapid să dea instrucţiuni domnilor a căror solicitudine se exprima în franceză şi în italiană. Cutia cu orhidee a sosit la momentul potrivit, în hârtia transparentă, precedându-l pe Robin, care-şi ştergea fruntea. O sărută prieteneşte pe Sandra, o luă câteva minute deoparte şi apoi făcu un tur grăbit de strângeri de mâini.

- Sunt foarte neliniştit, le-a spus domnilor, nu văd fotografii.

Din fericire, aceştia soseau alergând. Sandra s-a urcat în tren, şi-a scos ochelarii şi a făcut gestul tradiţional cu mâna pe portieră. Peronul a devenit mai agitat. Sandra a coborât. Domnii îi strânseră şi-i sărutară mâna înmănuşată. Cu un gest de enervare, Sandra şi-a smuls pălăria şi i-a întins-o unuia dintre ei.

- Călătorii în direcţia Lyon, Lausanne, Brigue, Domodossola, Milano şi Roma, în vagoane!

Domnii urcară şi coborâră agitaţi, cărând vizonul, geanta şi orhideele. Sandra s-a apropiat de noi. Am întors capul când l-a sărutat pe François. Când ne-am sărutat amândouă, am observat că faţa îi tremura. I-am simţit privirea ochilor frumoşi în adâncul ochilor mei. Existau atâtea lucruri care nu fuseseră spuse! Mi-a strâns

mâinile, fără să se desprindă de mine.

- Atenţie la plecare! s-a auzit din difuzor şi mâinile a trebuit să ni se deschidă.

Sandra a sărit pe treaptă şi părul a început să i se desfacă pe ceafă. A alergat la un geam şi, le-a zâmbit din nou fotografilor. Trenul s-a urnit. Robin şi domnii au strigat „arrivederci“ pe peron. Sandra şi-a aplecat capul şi chipul i-a apărut în mijlocul părului despletit.

- Adio! a strigat.

Iar eu am privit-o, pentru că eram singura care ştia preţul lacrimilor care-i făceau ochii să strălucească.

Trenul a luat viteză, scuturând părul negru, care s-a pierdut în noapte.

S-a terminat.

- Nu mai este nimic de făcut aici, mi-a spus François.

Bărbaţii nu se opresc ca noi. Pentru ei timpul trece mai
repede şi trenurile care pleacă, le şterg deseori regretele. Eu mă simţeam moale, ca după o operaţie care atinsese chiar centrul vieţii. Domnii au dispărut.

- Iertaţi-mă, sunt foarte grăbit, ne-a spus Robin.

Alte trenuri veneau şi plecau. Unii oameni se întorceau. Am ajuns la ieşire. O vânzătoare de ziare îşi pusese mica maşină de-a lungul peronului. Agăţată de taraba sa, era fotografia Sandrei, pe coperta unei reviste. în rochie albă, cu braţul ridicat şi un zâmbet fericit pe buze.

„Roma salută Parisul prin graţia Sandrei Tiepola“, spunea legenda.

M-am oprit, cuprinsă de-o amintire.

- Priveşte, François, fotografia aceasta a fost făcută în seara galei, când Sandra ne-a zărit şi ne-a făcut semn.

- Părerea ta, a spus François, luându-mă cu el.

Dar ştiam că era adevărat. Aceeaşi imagine ne-a salutat la chioşcurile de ziare din gară, sau la cele din curte. Şi am simţit că mă cuprinde melancolia, mergând printre acele şiruri formate din chipul zâmbitor al celei care nu mi-a putut fi prietenă.

Ajungând în faţa maşinii, François şi-a pus mâna pe umărul meu, cu nesfârşita amabilitate a celor care se pregătesc să facă o mărturisire.

- Urcă, ia loc, închide ochii şi lasă-mă să te conduc în noapte.

M-am instalat fără să spun o vorbă. Aşadar, sosise timpul.

- Am să-ţi spun o poveste, a început François,

luând loc lângă mine. Da, o poveste destul de lungă... Dar pentru asta, am nevoie de calm, de un foc de lemne şi de un han.

N-am închis ochii, cum mi-a cerut. Dar totuşi n-am văzut drumul pe care l-am urmat. Am aşteptată mărturisirea lui François, părându-mi că aproape o aud.

Nu i-am pus întrebări. Nici măcar în faţa focului de lemne. Nici măcar la masă. L-am lăsat să comande pentru mine. L-am privit. Părea emoţionat, jenat, timid. Am luat câteva linguri de supă. Şi-a pus mâna peste a mea.

- Ascultă... trebuie să-ţi spun...

Mi-am aţintit privirea într-un punct întunecat, departe, în faţa mea, mai îndepărtat decât părul care flutura, al Sandrei. Nu-mi mai era teamă, îmi era rău. François a început să vorbească. Deodată, am înţeles ce spunea şi privirea mi-a revenit asupra lui.

- Vreau ca această carte să fie o reuşită, a spus cu înflăcărare. Trebuie, iubito, am nevoie de asta. Sunt la vârsta la care un bărbat trebuie să reuşească în cele ce întreprinde!

Un tren rula spre sud, ducându-mi amintirea, dar deja, de mult timp, François trăia o altă aventură. Era îndrăgostit. Indrăgostit de un nou roman. Femeile îi vor putea trece prin viaţă, el va

rămâne acelaşi. Statornic în meserie şi în viitorul său. Şi totuşi, o iubise. Eram sigură. I-am ascultat povestea cu toată atenţia, căutând printre noile sale visuri, urmele Sandrei.

Dar printre cuvintele sale, nu era nici o trecătoare cu părul lung. Era doar un bărbat care voia să devină el însuşi şi care se lupta cu marele oraş. Poate aceasta era urma Sandrei. Ii dăduse gustul încrâncenat de a reuşi. Dar acest gust era atât de separat de ea, încât aplecarea mea asupra suferinţei se irosi. Oare am visat în timpul acestei prea lungi şi prea apăsătoare lună septembrie?

- Nu mă asculţi! a spus François.

- Oh! ba da, te ascult.

L-am privit cum aş fi privit Chauvry după un incendiu. Şi m-am mirat să găsesc fiecare lucru la locul său. Aveam în faţa mea bărbatul care pretinsese totul de la mine, când l-am cunoscut cu şase ani mai înainte. îl iubeam. îl iubeam. Şi-i datoram probabil totul. A vrut să fiu atentă la fiecare clipă a vieţii sale. Pentru că era un soţ adevărat. Al meu. Sărmana Sandra. Atâta chin, pentru a lăsa un bărbat nevătămat. Biete micuţe. Bărbaţii sunt făcuţi pentru luptă, iar noi suntem făcute pentru ei.

François vorbea încă şi lucrurile reintrau în

normal.

Normal.

Anul a trecut repede peste frământările mele, septembrie a venit şi a trecut. Acum ne îndreptam spre primăvară.

Nu mă pot obişnui cu acest normal. întreb:

- Mă iubeşti?

Şi François răspunde:

- Da.

Privesc în jur şi mă mir să găsesc lucrurile şi oamenii credincioşi promisiunii lor.

Marie a murit. Arborii s-au mai înălţat lângă moară, Elizabeth a crescut la umbra lor. Exista aerul pur de la ţară si lupta de la Paris.

Exista Sandra, biata stea, pe frontonul templului său fragil.

Totul a intrat în normal.

Acelasi somn, aceeasi respiraţie...

Dar, din adâncul acestei fericiri, simt urcând mirosul frunzelor putrede de septembrie si regăsesc acel chip pe care nu-l voi mai desena niciodată, dar pe care-l voi respecta, fidelă, de-a lungul întregului meu drum cu bărbatul pe care-l iubesc.

Sfârşit